

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
479

Subotica, 01. lipnja 2012. Cijena 50 dinara

STOTI ROĐENDAN
BALINTA VUJKOVA

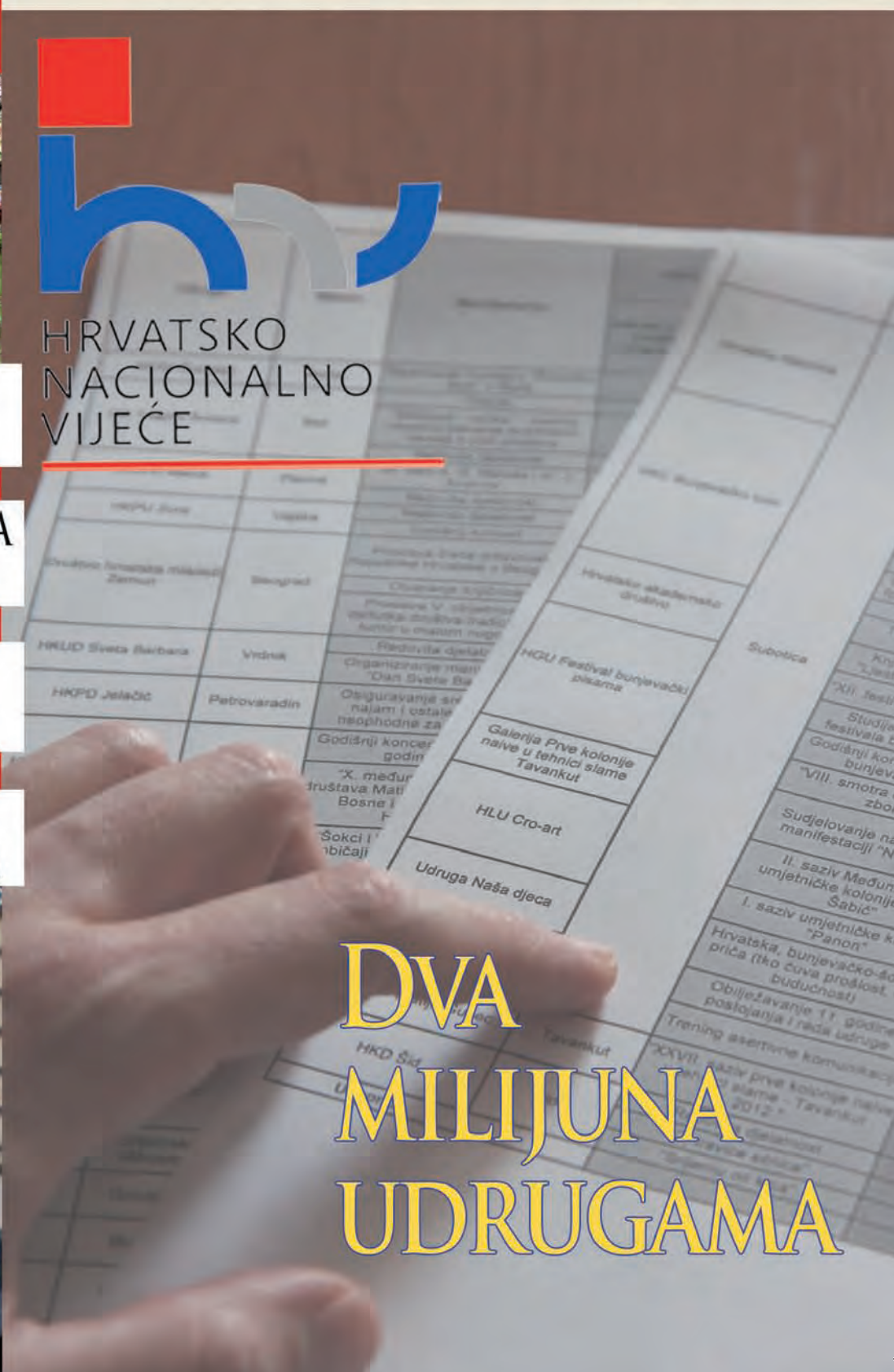
NEMATERIJALNA KULTURNA
BAŠTINA U RH

NOGOMETAŠI KREĆU
U BEČ

INTERVJU
IVANA ANDRIĆ PENAVA

HRVATSKO
NACIONALNO
VIJEĆE

DVA
MILIJUNA
UDRUGAMA

SUBOTICAGAS

Јавно комунално предузеће “Суботицагас” - Суботица

Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat - Szabadka

Javno komunalno poduzeće “Suboticaplin” - Subotica

24000 Subotica, Jovana Mikića 58

tel: 024/641-200, fax: 024/641-220

Dežurna služba: 024/641-211

Energetska platna kartica

ŠTEDI NOVAC I ENERGIJU

infoTelefon
021 488 4452
www.rbv.rs

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

TIPPNET
INTERNET

SUBOTICA
KARADJORDJEV PUT 2
024.555.765

WWW.TIPPNET.RS

JÖVÖ
VODA POWER
ENERGIA
WATER
BUDUĆNOST
VÍZ FUTURE
ENERGIA

JKP Vodovod i Kanalizacija
Subotica

Po Coli se poznajemo

Trend globalne ekonomije, iluzionistički-reklamno nametnut zaključak o sve manjoj relevantnosti klasnog antagonizma i vrijeme gospodarske krize, donijeli su strankama europske ljevice i desnice krizu identiteta. Svjedoci smo prestanka ideološkog utjecaja i prekida kontinuiteta političkog identiteta, jer su pojmovi ljevice i desnice prestali asociirati na ranije poznate i definirane političke sadržaje, a sjetimo se vremena kada je koncem devedesetih godina Slobodarska partija Austrije Jörga Haidera, kao druga stranka po broju osvojenih glasova na parlamentarnim izborima, sudjelovala u formiranju austrijske Vlade. To je izazvalo proteste tadašnjeg demokratskog političkog bloka u Europi, što je dovelo čak do sankcija EU prema Austriji, jer je to bila stranka iz redova tkz. novih europskih desničarskih populističkih stranaka, koju je karakterizirao negativan stav prema manjinama i Europskoj Uniji, te povezanost s ekstremno desnim strankama. Bilo, pa prošlo.

Sada imamo primjere da je liderka ekstremno-desničarskog Nacionalnog fronta Marin le Pen u prvom krugu predsjedničkih izbora u Francuskoj osvojila treće mjesto sa skoro 18 posto glasova, dok će u Grčkoj, prema pokazateljima rezultata nedavno održanih izbora koji će se ponoviti, jer vlast nije formirana, ući u parlament ekstremno desničarska stranka Zlatna zora, kao i radikalna ljevičarska formacija Siriza. Reakcija nema, pogotovo ne takvih, kao u slučaju Haidera.

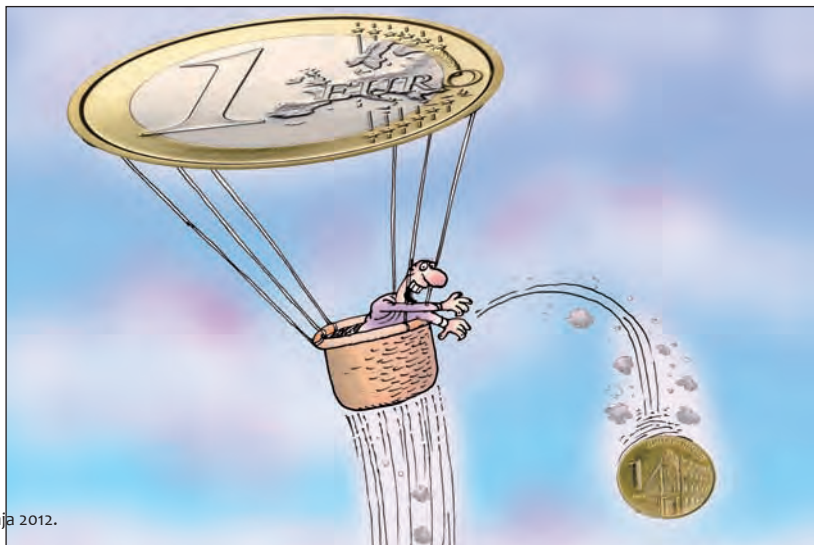
O čemu se zapravo radi?

Dok su u opoziciji i ljevičarske i desničarske stranke kritiziraju suverenitet EU, zalažu se protiv brutalnih mjera štednje, ukidanja radnih mjesta, načina upravljanja dužničkom krizom, sporazumima o fiskalnoj disciplini, a kada se situacija obrne u slučaju da participiraju u radu vlade, onda podržavaju stav da je rješenje dužničke krize kresanje proračunskih izdvajanja i povećanje poreza jedini put prema oporavku gospodarstva i ujedno prihvataju menadžerski stil vođenja politike. Kada su na vlasti, ni ljevici ni desnici ne pada na pamet da udare na stupove neoliberalnog poretka i na sve ono što zahtijevaju međunarodni kreditori. Tako neoliberalni mehanizmi funkcioniraju i dalje.

Što je dovelo do toga da izbor između političkih opcija, pa tako i naš, podsjeća na alternativu između plavih ili bijelih vrećica šećera koje se poslužuju kao zaslađivači za kavu? Sadržaj tih vrećica je naravno isti i o tome se zapravo radi. Razlika je ukinuta radi vladavine Jednog. Ponavlja se perverzna politička Istost, a to Isto se predstavlja kao idealan globalni sadržatelj za mnoštvo. Tako se širi polje nerazličitosti, a pojam Drugog se postepeno isključuje. I ljevica i desnica su se opredijelile prodavati proizvod, koji se, primjerice, može nazvati Cola. Prodaja je izuzetna, jer što više pijete Cole, sve ste žedniji, a kako žed nije zadovoljena, potreba da je konzumirate je sve veća. Izuzetno dobro ide i prodaja dijetalne Cole, kada je čak i kakav-takav sadržaj proizvoda ukinut.

Sve u svemu, na ovdašnjoj političkoj sceni ostat će sve isto, kao i do sada, uz promjenu što imamo predsjednika koji je promijenio kurs od tvrdog nacionaliste do proeuropskog konzervativca, a obnovljena koalicija lijevog centra će po svemu sudeći formirati Vladu, a tamo su uzde vlasti. Pad domaće valute je vijest koja se ponavlja iz dana u dan, a u kroničnoj besparici HNV je iz vlastitog proračuna za rad hrvatskih udruga kulture izdovojio 2 milijuna dinara. Bar da imamo čemu namignuti. Potvrdno i zadovoljno, jer je učinjena izuzetno dobra stvar u situaciji kada u ovoj godini udruge još nisu dobile ni dinara po raznim natjecanjima. Netko mi može reći – mani se tancovanja! A ja mogu odgovoriti – kako stići do razumijevanja suvremene kulture i života ovdašnjih Hrvata, ako ne poznajemo našu folklornu tradiciju? Eto. Tek toliko da namignem.

Z. S.

1. lipnja 2012.

SADRŽAJ

AKTUALNO

Još jedna generacija učenika na hrvatskom jeziku

ISPRAČAJ GIMNAZIJALACA.....7

TEMA

Sjednica HNV-a održana u Baču

VAŽNA POTPORA AKTIVNOSTIMA OVDAŠNJIH HRVATA.....8-9

Zima i mraz gotovo uništili rod voća i grožđa

ZELENA PUSTINJA.....22-23

INTERVJU

Ivana Andrić Penava, povjesničarka

ZNAČAJ I DOPRINOS HRVATA IZ ISTOČNOG SRIJEMA.....12-14

SUBOTICA

Predavanje povjesničara Mirka Grlice

NAJSTARIJE PALIČKE VILE.....17

DOPISNICI

Propala brodogradilišta nadaju se oporavku poslije prodaje

IZ STEČAJA DO NOVIH VLASNIKA.....24-25

KULTURA

Kolokvij o zaštiti nematerijalne kulturne baštine u Republici Hrvatskoj

SKRB O BLAGU ČUVANOM STOLJEĆIMA.....32

SPORT

Marinko Poljaković, izbornik nogometne reprezentacije Hrvata iz Vojvodine

NE BJEŽIMO OD ULOGE FAVORITA.....49

POSTIZBORNA SITUACIJA U SRBIJI

Predsjednik dao prisegu, čeka se Vlada

I Tomislav Nikolić i Boris Tadić ističu kako je važno da se institucije države što prije konstituiraju i da u sinergiji krene njihovo funkcioniranje

Prema najavama, novoizabrani predsjednik Srbije Tomislav Nikolić dao je jučer prisegu pred novim sazivom republičkog parlamenta čime je otpočeo njegov petogodišnji mandat. Svečana inauguracija novog predsjednika bit će održana 11. lipnja.

S druge strane, postizborni pregovori oko formiranja Vlade još su u tijeku. Predsjednik Srbije Tomislav Nikolić poručio je utorak kako sigurno neće biti prepreka konstituiranju Vlade i apelirao na stranke da se što prije dogovore o njenom formiranju, jer se zemlja nalazi u teškoj ekonomskoj situaciji. Nikolić je novinarima, poslije sastanaka sa šefom delegacije EU u Srbiji Vincentom Degertom, ponovio kako će, ukoliko mu partije koje već vode pregovore o Vladi do ponedjeljka ne priopće da imaju parlamentarnu većinu, on kao predsjednik otpočeti konzultacije sa strankama shodno njihovoj snazi u parlamentu – naprednjcima, demokratama, koalicijom SPS-PUPS-JS.

SURADNJA SA SVIMA

Izabrani predsjednik je dodao kako želi surađivati s parlamentom u izboru Vlade, ali isto tako i s budućom Vladom, koja god da bude izabrana. »Ja neću biti problem da se konstituiraju Vlada«, naglasio je Nikolić.

Na pitanje kakva će biti njegova suradnja s liderom DS-a Borisom Tadićem ukoliko on bude na čelu buduće Vlade, Nikolić je rekao da Tadić kao premijer ima pravo razmišljati o DS-u, dok on sam, kao predsjednik Srbije, nema pravo razmišljati o strankama niti o tome tko je predsjednik Vlade i iz koje je stranke. »Ja moram s njim surađivati«, rekao je Nikolić i dodao kako su građani mogli vidjeti da se

Nikolić ponaša onako kako im je i obećao u kampanji.

TADIĆ KAO PREMIJER?

U srijedu, prije zaključenja ovoga broja »Hrvatske riječi«, najbliži formiranju Vlade bili su Demokratska stranka i koalicija SPS-PUPS-JS. Ta je opcija kao novog mandatar Vlade vidjela prvog čovjeka DS-a i dosadašnjeg predsjednika države Borisa Tadića, koji je još u nedjelju najavio kako je spreman biti premijer. U intervjuu

premijera neće biti ni malo prijatna«, kazao je Tadić.

Tadić je u istom intervjuu naveo prioritete nove Vlade. »Najvažniji zadatak Vlade mora biti borba protiv nezaposlenosti i siromaštva i rat protiv korupcije i kriminala. Cilj Vlade je da do kraja mandata osigura bolji životni standard građana i reformira državne institucije u skladu s europskim standardima«, izjavio je Tadić.

U novoj Vladi mogla bi se naći i Liberalno-demokratska partija. »Mi smo sljedeći sugovornik u

i Hercegovinom, novi predsjednik Srbije Tomislav Nikolić je rekao kako je dobio čestitku od veleposlanika BiH, da s veleposlanikom Hrvatske ima osobne kontakte i od ranije, a da su neki pokušali njegove odnose s Hrvatskom pokvariti, što je, kako je naglasio, nemoguće.

»Ne odgovaram za ono što sam rekao prije 15-20 godina«, rekao je Nikolić. »Ako bi to moglo tako – da se odgovara za nešto što je rečeno prije 15 ili 20 godina – nitko se ne bi mogao baviti politikom. Ja odgovaram za ono što sam počeo raditi od kako sam postao predsjednik Republike«, rekao je Nikolić. On je dodao da će na inauguraciju u Beograd pozvati i predsjednika Hrvatske Ivo Josipovića i poručio da »nikada ništa neće učiniti što bi pokvarilo odnose dvije države i dva naroda«.

Predsjednik Hrvatske Ivo Josipović izjavio je prošloga tjedna kako je promjena stavova novoizabranog srpskog predsjednika Tomislava Nikolića uvjet suradnje sa Srbijom, piše Beta.

On je komentirao Nikolićevu izjavu za jedan njemački list da je Vukovar uvijek bio srpski grad u koji se Hrvati ne trebaju vraćati, rekavši da je poznato kako je »povijest njegovog odnosa prema Hrvatskoj loša«. »Dobro ako je on to porekao, ali tekst stoji«, dodao je Josipović, a prenijela agencija Hina. »Ja sam izrazio želju, uvjerenje i nadu da će on promijeniti svoje stavove, i naravno pod tim uvjetom je moguća i suradnja«, rekao je hrvatski predsjednik.

Srpska napredna stranka je demantirala da je Nikolić njemačkom listu »Frankfurter Allgemeine Zeitung« uoči drugog kruga izbora izjavio da je Vukovar bio srpski grad i da se Hrvati u njega nemaju što vraćati.

D. B. P.

za beogradske »Novosti« Tadić je kazao kako je preuzimanje mjesta premijera ključno da se s koalicijskim partnerima dogovori oko principa djelovanja i da Vlada radi kao efikasan tim. »Spreman sam voditi kabinet za koji ću znati da pri prvoj teškoći neće biti onih koji će se ponašati kao da nisu članovi te Vlade. Vlast će se idućih godinu i pol dana suočavati s velikim teškoćama i to građani Srbije vrlo dobro znaju. Kao što je danas slučaj sa svim vladama u Europi. I zato se, koliko vidim, nitko u ovom trenutku ne otima za premijersku poziciju. Ne otima se ni SNS, nijedna stranka u našoj koaliciji. Svi znaju da pozicija

formiranju nove Vlade«, izjavio je u utorak u emisiji »Jedan na jedan« Čedomir Jovanović, lider LDP-a. »Mislim da smo mi sljedeći sugovornik, ne zato što smo pretenciozni, već zato što ni Boris Tadić, a ni Tomislav Nikolić ne žele međusobnu koaliciju. Želimo ući u Vladu. Ona treba ponuditi politički program koji će tragati za podrškom«, kazao je Jovanović.

NIKOLIĆ – JOSIPOVIĆ

Proteklih dana bilo je riječi i o odnosima država u regiji, nakon izbora u Srbiji. Odgovorajući novinarima na pitanja vezana za odnose s Hrvatskom i Bosnom

VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA POMAŽE HRVATE IZ SRBIJE

Stipendija i smještaj za dvoje studenata

U cilju što bolje suradnje u svim područjima, a osobito u području obrazovanja, Vukovarsko-srijemska županija omogućit će za dvoje budućih studenata pripadnika hrvatske zajednice u Republici Srbiji putem stipendije, školovanje na jednom od fakulteta u Vukovarsko-srijemskoj županiji, kao i njihov smještaj.

Hrvatsko nacionalno vijeće oformilo je posebno povjerenstvo za davanje mišljenja u postupku dodjele stipendija i smještaja studenata.

Za sve informacije zainteresirani se mogu obratiti Uredu HNV-a na broj telefona 554-623, ili u Preradovićevoj 13. u Subotici.

S. J.

JOŠ JEDNA GENERACIJA UČENIKA NA HRVATSKOM JEZIKU Ispraćaj gimnazijalaca

Prošle subote, 26. svibnja, u subotičkoj Gimnaziji »Svetozar Marković« održan je svečani ispraćaj maturanata te škole. Među slavljenicima bila je i druga generacija učenika koja se školovala na hrvatskom jeziku u toj srednjoj školi – četvrti f. općeg

smjera. Prigodom svčanosti u gimnazijskom dvorištu proglašeni su učenici generacije. Istoga dana navečer održana je i maturska večer koja je priređena u hotelu »Galeria«.

ZNANSTVENO-STRUČNI SKUP ANNALES PILAR 2012.

O nacionalnim manjinama u Hrvatskoj i Hrvatima kao manjinama

Institut društvenih znanosti »Ivo Pilar« iz Zagreba priređuje znanstveno-stručni skup »Annales Pilar 2012.« na temu »Nacionalne manjine u Hrvatskoj i Hrvati kao manjina – europski izazovi«, koji će se održati u Zagrebu danas, u petak, 1. lipnja. Ističemo kako će na skupu biti i nekoliko tema posvećenih i Hrvatima u Vojvodini. Demograf dr. sc. *Dražen Živić* predstaviti će radnju »Hrvati u Srbiji – osnovne značajke demografske (biološke strukture)«, sociolog *Mario Bara* govorit će na temu »Transnacionalni etnički aktivizam: slučaj Hrvata u Srbiji«, a *Tomislav Žigmanov* »Hrvati u Vojvodini nakon 2000. godine kao teme znanstvenih u publicističkih radnji u Srbiji i Hrvatskoj – osnovne činjenice i sadržajne sastavnice«. Na koncu, sociolog dr. sc. *Zlatko Šram* i sociologinja dr. sc. *Marina Perić Kaselj* izložiti će radnju »Nacionalno i subetničko samoodređenje i politička ideologija bunjevačkih Hrvata u Vojvodini«.

1. lipnja 2012.

DZH-a – Čović razriješen svih dužnosti u stranci

Na izvanrednoj sjednici predsjedništva Demokratske zajednice Hrvata, održanoj 27. svibnja, kojoj je prisustvovalo osam od ukupno deset članova predsjedništva ove stranke, jednoglasno je donesena odluka da se dosadašnji predsjednik DZH-a *Đorđe Čović* razriješi svih dužnosti predsjednika stranke. Vođenje stranke preuzima predsjedništvo, koje je za v.d. predsjednika imenovalo *Dragana Hupka*, priopćeno je iz DZH. U ovoj stranci kažu da će o razlozima donošenja ove odluke i poduzimanju daljnjih koraka članovi, suradnici i javnost biti blagovremeno obaviješteni.

M. M.

Čović: Grubo kršenje statuta DZH-a

»Demokratska zajednica Hrvata na svojoj izvanrednoj sjednici Glavnog odbora, održanoj 26. svibnja u uredu DZH-a, donijela je jednoglasnu odluku o oduzimanju dužnosti *Mirku Tumbasu* i *Antunu Horvatu*, te je isključila iz stranke *Sašu Dulića* i *Ričarda Rajića*, a *Draganu Hupku* izrečena je lakša povreda članskih obveza te mu je izrečena mjera – ukor. Na subotnjem se uredno zakazanom izvanrednom sastanku isključene osobe nisu pojavile i nisu opravdale svoj nedolazak i izostanak«, navodi se u priopćenju DZH-a koje potpisuje predsjednik te stranke *Đorđe Čović*.

»Temeljem ovako grubog kršenja Statuta od strane pojedinaca i zbog učinjenih propusta u primjeni Statuta Demokratske zajednice Hrvata, prekršio su sankcionirani. Svako njihovo daljnje pojavljivanje u javnosti i donošenje bilo kakvih odluka je potpuno neregularno, jer nisu poštovali utvrđena pravila i važeći Statut i pravilnike DZH-a. Ovim putem obavještavamo javnost da će DZH utvrditi propuste u samoinicijativnom djelovanju pojedinaca koji nanose štetu renomeu i ugledu stranke«, zaključuje se u priopćenju.

H. R.

SAJAM GOSPODARSTVA U SUBOTICI

Stižu poduzeća iz Hrvatske

Šesti po redu, međunarodni i regionalni sajam gospodarstva u Subotici, bit će održan od 6. do 9. lipnja.

Između ostalih, na sajmu će sudjelovati i tvrtke iz Republike Hrvatske. Posredstvom Generalnog konzulata Republike Hrvatske, na ovogodišnjem sajmu u Subotici predstaviti će se županijske komore Virovitice, Krapine i Požege, odnosno poduzeća iz tih županija.

»Generalni konzulat Republike Hrvatske već treću godinu zaredom sudjeluje u organizaciji ovog sajma, odnosno podupire sudjelovanje hrvatskih tvrtki na ovom sajmu, koji je možda u odnosu na neke druge sajmove manji, ali je za Hrvatsku veoma važan, jer se organizira u gradu, koji igra važnu ulogu u odnosima Hrvatske i Srbije, pošto je mjesto čestih susreta hrvatskih i srpskih državnih dužnosnika. Subotica je grad, u kojem djeluju najvažnije institucije hrvatske manjinske zajednice u Srbiji«, kaže za HR konzulica-savjetnica *Vesna Njikoš Pečkaj*.

Otvorenju sajamske manifestacije u Subotici trebali bi nazočiti i predstavnici Hrvatske gospodarske komore iz Zagreba te Ministarstva poljoprivrede Republike Hrvatske.

REDOVITA SJEDNICA HRVATSKOG NACIONALNOG VIJEĆA ODRŽANA U BAČU

Potpota aktivnostima ovdašnjih Hrvata

*Dva milijuna dinara raspodijeljeno je udrugama * Jamstvo HNV-a za financiranje revizorske kuće radi ispitivanja poslovanja HKC »Bunjevačko kolo«*

Sjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća održana je prošlog petka, 25. svibnja, u Maloj dvorani KPC-a u Baču. U ovoj općini djeluje pet hrvatskih kulturnih udruga, u dvama osnovnim školama, u Plavni i Vajskoj, izučava se hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, a od 2005. godine na Radio Bačkoj emitira se emisija na hrvatskom jeziku jedanput tjedno u trajanju od dva sata. Iako je održavanje sjednice HNV-a u Baču planirano znatno ranije, dobro je što je do ostvarenja ove ideje došlo upravo sada, kada se u radu pojedinih mjesnih kulturnih udruga pojavljuje određeni zastoj. Zato je ovaj saziv krovne institucije hrvatske zajednice u Republici Srbiji, pod vodstvom dr. *Slavena Bačića*, na simboličan način želio ohrabriti i potaknuti aktivnosti ovdašnjih Hrvata, koji bi uz malo dobre volje mogli postići značajnije i vidljivije rezultate u ostvarivanju svojih prava i osnaživanja vlastite kulture.

Sjednici su nazočili i predsjednici hrvatskih mjesnih kulturnih udruga »Mostonge« i UG »Tragovi Šokaca« iz Bača, »Zore« iz Vajske i »Matoša« iz Plavne. Za pohvalu je što su sjednici nazočile i ravnateljice osnovnih škola iz Plavne, Vajske i Bača *Svetlana Nedimović*, *Maja Uzurov* i *Snežana Čemerikić*, koje su podržale izučavanje hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture u svojim školama, ravnatelji Radio Bačke i Narodne knjižnice u Baču *Milenko Vranešević* i *Viktor Vezjak*, te svećenici vlč. *Josip Štefković* i fra *Josip Špehar*, čime se moglo svestrano sagledati kako Hrvati u ovim rubnim dijelovima njeguju i čuvaju vlastiti identitet kroz školovanje, informiranje, jezik i kulturu.

RASPODJELA SREDSTAVA I RAD HKC »BUNJEVAČKO KOLO«

Za dva sata trajanja sjednice vijećnici su razmatrali više točaka dnevnoga reda, među kojima su dominirale dvije: odluka o raspodjeli sredstava hrvatskim udrugama i ustanovama po natječaju HNV-a u području kulture, te izvješće o stanju u HKC »Bunjevačko kolo« glede traženja potpore HNV-a za rješavanje problema nastalih tijekom posljednjih nekoliko godina.

Dva milijuna dinara namijenjenih za dodjelu udrugama kulture raspodijeljeno je uz manje

vobranitelj zbog nekorektnog ponašanja Pokrajinskog tajništva za kulturu prema HNV-u, jer ovo tijelo nije zatražilo mišljenje Vijeća prigodom raspodjele sredstava na njegovu natječaju. Prihvaćen je i prijedlog za imenovanje stručnog povjerenstva za davanje mišljenja u postupku dodjele stipendija za studiranje na sveučilištima u Hrvatskoj.

Ova je sjednica HNV-a u Baču bila primjer rada ozbiljne ustanove u kojoj se uvažavaju različita mišljenja i prijedlozi, donose važne odluke i demokratski, uz poštovanje svih opcija, odlučuje o pitanjima važnim za cijelu hrvatsku zajednicu u Republici

je čelništvo Hrvata više puta posjetilo ovaj kraj i da je to uvijek ostavljalo pozitivan odjek u javnosti. Novi saziv HNV-a puno je učinio za boljitak hrvatske zajednice i rad kulturnih udruga na ovom području. Pri tome je istaknuo nedavni posjet *Ankice Jukić Mandić* uredništvu emisije »Zvuci bačke ravnice«, te posjet *Anđele Horvat* školama u Plavni i Vajskoj gdje se izučava hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, a izrazio je nadu da će ova nastava uskoro započeti i u Baču. Pakledinac je naglasio kako ova sredina postaje prepoznatljiva po multikulturalnosti i razvijanju harmoničnih odnosa među brojnim nacionalnim zajednicama koje žive u mjestima općine Bač. On je nagovijestio i skori nastavak radnih susreta s ciljem poboljšanja rada emisije na hrvatskom jeziku te jačanja suradnje među kulturnim udrugama u općini, koje su potpisnice Povelje o trajnoj suradnji, a zbog određenih razloga u posljednje vrijeme ne funkcionira sve kako je planirano i dogovoreno.

Nakon sjednice Vijeća, na poziv predsjednika HNV-a dr. sc. *Slavena Bačića* i fra *Josipa Špehara*, jedna skupina vijećnika posjetila je franjevački samostan u Baču, koji, kao dragulj kulturne baštine Hrvata u Srbiji, zaslužuje više pozornosti u svezi s njegovim očuvanjem i zaštitom, nego što mu se u zadnje vrijeme posvećuje. U svakom slučaju, razlozi za optimizam i opstanak Hrvata i njihove spomeničke baštine u općini Bač postoje. U ovom postizbornom vremenu, svekolikoj recesiji i neizvjesnosti, ovakvo djelovanje HNV-a i drugih hrvatskih ustanova i udruga, kao i angažiranih pojedinaca od presudne su važnosti.

Zvonimir Pelajić

Vijećnici HNV-a u Baču

izmjene u korist Društva hrvatske mladeži »Zemun«. Budući da se nalaze izvan područja Vojvodine, oni se ne mogu prijaviti niti na jedan natječaj osim onoga koji raspisuje HNV. Ne mogu se, dakle, natjecati za novac na pokrajinskim natjecanjima, a na republičkim redovito ne dobivaju ništa, pojašnjavaju u Vijeću.

Vijećnici su prihvatili prijedlog predsjednika »Bunjevačkog kola« i vijećnika HNV-a *Josipa Stipića*, koji je zatražio jamstvo ove ustanove za financiranje revizorske kuće radi ispitivanja poslovanja udruge, budući da je ova u financijskoj blokadi.

Na sjednici je odlučeno i da se Vijeće obrati pučkom pra-

Srbiji. Nazočnost zastupnika u Skupštini Republike Srbije *Petra Kuntića* i zastupnika u Pokrajinskoj skupštini *Mate Matarića*, koji su aktivno sudjelovali u radu sjednice, dalo je osobitu težinu ovom događaju i stvaranju pozitivnog ozračja među vijećnicima i gostima.

KONSTRUKTIVAN I UČINKOVIT RAD

Na koncu sjednice nazočnima se obratio i tajnik HNV-a *Željko Pakledinac*, koji je zahvalio svima na konstruktivnom i učinkovitom radu, a potom je govorio i o konkretnom stanju hrvatske zajednice u općini Bač. On je podsjetio nazočne kako

Udruga	Mjesto	Manifestacija	Odluka o raspodjeli sredstava po natječaju HNV-a	
KPZH Šokadija	Sonta	Opremanje muzeja u »Šokačkoj kući« u Sonti	20.000,00	
UG Tragovi Šokaca	Bač	Tribine	10.000,00	
		»Sličnosti i razlike« - izvorno narodno pjevanje autohtonih naroda s ovih prostora	10.000,00	
		Redovita djelatnost	10.000,00	
HKUPD Matoš	Plavna	»IV. dani A. G. Matoša i dr. J. Andrića«	40.000,00	
		Redovita djelatnost	20.000,00	
HKPU Zora	Vajska	Redovita djelatnost	20.000,00	
		Godišnji koncert	25.000,00	
Društvo hrvatske mladeži Zemun	Beograd	Proslava Dana državnosti Republike Hrvatske u Beogradu	25.000,00	
		Otvaranje knjižnice	25.000,00	
		Proslava V. obljetnice od osnutka društva-tradicionalni turnir u malom nogometu	35.000,00	
HKUD Sveta Barbara	Vrdnik	Redovita djelatnost	10.000,00	
		Organiziranje manifestacije »Dan Svete Barbare«	30.000,00	
HKPD Jelačić	Petrovaradin	Osiguravanje sredstava za najam i ostale troškove neophodne za rad Udruge	30.000,00	
HKPD Matija Gubec	Ruma	Godišnji koncert povodom 109 godina rada	60.000,00	
		»X. međunarodni susret društava Matija Gubec iz Srbije, Bosne i Hercegovine i Hrvatske«	25.000,00	
HKPD Silvije Strahimir Kranjčević	Bereg	»Šokci i baština - svadbeni običaji Šokaca, Hrvata u Vojvodini«	20.000,00	
		Redovita djelatnost	20.000,00	
KUDH Bodrog	Monoštor	»VII. marijanski pučki festival«	30.000,00	
HUG Bezdanska marina	Bezdan	Nabava hercegovačke narodne nošnje	20.000,00	
HKUD Vladimir Nazor	Sombor	Međunarodna smotra amaterskih dramskih društava u Somboru	60.000,00	
UG Urbani Šokci		»Riječima, pjesmom i slikom kroz Podunavlje«	15.000,00	
		Redovita djelatnost	10.000,00	
HKD Vladimir Nazor	Stanišić	IV. saziv likovne kolonije »Ivan Gundić Ćiso - Dalmata	20.000,00	
		»LXVII. obljetnica savezne kolonizacije 1945./46.«	25.000,00	
HKC Srijem - Hrvatski dom	Srijemska Mitrovica	»Divan je kićeni Srijem«	70.000,00	
		Redovita djelatnost	30.000,00	
HKPD Tomislav	Golubinci	Godišnji koncert	30.000,00	
		»Dani Ilije Žarkovića«	30.000,00	
HKPD Đurđin	Đurđin	Redovita djelatnost	30.000,00	
		Proslava Svetog Nikole	20.000,00	
HKUD Ljutovo	Mirgeš	Gostovanje KUD-u »Pregrada« iz Pregrade - Republika Hrvatska	40.000,00	
HUK Lajčo Budanović	Mala Bosna	VI. međunarodna smotra folklor nacionalnih manjina - Darda (Republika Hrvatska)	25.000,00	
		Jubilarni folklorni koncert u povodu 10 godina postojanja	40.000,00	
Hrvatska čitaonica	Subotica	»XI. dani Balinta Vujkova«	80.000,00	
		»X. pokrajinski susret pjesnika »Lira naiva 2012.«	60.000,00	
		»XI. pokrajinska smotra recitatora na hrvatskom jeziku«	10.000,00	
		Redovita djelatnost	30.000,00	
HKC Bunjevačko kolo		Probe folklornih odjela HKC »Bunjevačko kolo«	40.000,00	
		Probe dječjeg folklornog ansambla HKC »Bunjevačko kolo« - Ogranak Žednik	20.000,00	
		Probe dječjeg folklornog ansambla HKC »Bunjevačko kolo« - Ogranak Bikovo	20.000,00	
		Redovita djelatnost	50.000,00	
		Turneje i gostovanja Odjela za folklor HKC »Bunjevačko kolo«	40.000,00	
		»Dužijanca 2012«.	200.000,00	
		Hrvatsko akademsko društvo	Tiskanje fotomonografije »Klapim«	20.000,00
		Knjiga Mirka Kopunovića »Ljestve za panonsko nebo«	20.000,00	
HGU Festival bunjevački pisama		»XII. festival bunjevački pisama«	100.000,00	
		Studijsko snimanje »XII. festivala bunjevački pisama«	30.000,00	
		Godišnji koncert HGU Festival bunjevački pisama	20.000,00	
		»VIII. smotra dječjih pjevača i zborova«	30.000,00	
Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame Tavankut			Sudjelovanje na nacionalnoj manifestaciji »Noć muzeja«	40.000,00
HLU Cro-art			II. saziv Međunarodne umjetničke kolonije »Stipan Šabić«	30.000,00
			I. saziv umjetničke kolonije »Panon«	20.000,00
Udruga Naša djeca			Hrvatska, bunjevačko-šokačka priča (tko čuva prošlost, ima i budućnost)	50.000,00
UG CroV			Obilježavanje 11. godine postojanja i rada udruge	25.000,00
UM Hrvatski Majur			Trening asertivne komunikacije	15.000,00
HKPD Matija Gubec		Tavankut	»XXVII. saziv prve kolonije naive u tehnici slame - Tavankut 2012.«	50.000,00
HKD Šid	Šid	Redovita djelatnost	30.000,00	
		»Oj travice sitnice«	20.000,00	
		»Srijemu od srca«	20.000,00	
Ukupno			2.000.000,00	

Kako funkcioniraju javni servisi?

Javni servis nije ugradio u svoja opća akta kogentne zakonske odredbe. Prigodom izbora programskog vijeća, njegovog funkcioniranja, sve do izbora generalnog direktora, svaka odredba je prekršena. Također, ministarstva prigodom raspodjele sredstava u ovom području potpuno ignoriraju stajališta nacionalnih vijeća, rekao je Tamás Korhecz

U organizaciji Radio-televizije Vojvodine, u četvrtak 24. svibnja održana je regionalna konferencija »Uloga javnih servisa u multietničkim sredinama«, čiji je cilj zabilježiti kako trenutačno, kroz zakone i praksu, funkcioniraju javni servisi u multietničkim sredinama, definirati suvremene komunikološke potrebe nacionalnih manjina i inicirati nove medijske modele za njihovo zadovoljavanje i unaprijediti kvalitetu sadržaja programa RTV-a na jezicima nacionalnih manjina.

NEOPHODNA JE NOVA KVALITETA

U pozdravnoj riječi, generalni direktor RTV-a *Siniša Isakov* naglasio je kako je dobro organizirati ovakve konferencije kako bi se došlo do nekih drugačijih i boljih saznanja kao i do saznanja kako drugi vide

odnos medija, odnosno javnog servisa, i činjenice da živimo u kompleksnom multietničkom društvu. »U povijest Vojvodine utkan je multikulturalizam i zbog toga nema druge i značajnije uloge koju javni servis u našoj pokrajini treba imati, nego da reprezentira taj pluralizam. Vojvođanski javni servis već dugi niz godina u svom programu njeguje multikulturalizam, ali je neophodna nova kvaliteta koja će osigurati interakciju među zajednicama, odnosno očuvanje različitosti nacionalnih zajednica s jedne strane, i povećanje komunikacije među njima s druge strane«, istaknuo je Đurić.

ZAKONSKI OKVIRI, PROPISI I ULOGA NACIONALNIH VIJEĆA

Tijekom konferencije govorilo se o zakonskim okvirima u Srbiji, propisima u Vojvodini i

nacionalnih manjina u interpretaciji medijskih eksperata, neovisnih intelektualaca i NVO sektora, predstavnici manjinskih nacionalnih zajednica iznijeli su svoje probleme. *Ivana Petrekanić Sič*, v.d. urednica hrvatskog uredništva redakcije Radio Subotice, govoreći o problemima u svezi s frekvencijom i emitiranjem programa Radio Subotice i slušanošću, istaknula je sljedeće: »Nacionalne manjine kao i svi ostali imaju pravo biti informirani, a posebna je priča kako je to riješeno u zakonu i u određenim sredinama. Dio pripadnika hrvatske manjinske zajednice zbog problema s frekvencijom ostao je uskraćen za informiranje na manjinskom jeziku. Činjenica je da je i termin od 18 do 21 sat, kada se emitira naš program, je nepogodan. Većina nas bi željela i bolje i dulje termine, ali nažalost o tome odlučuju drugi.«

SUKOB ODREDABA DVAJU ZAKONA

O sukobu odredaba Zakona o nacionalnim vijećima i Zakona o radiodifuziji kao i Zakona o javnom informiranju čula su se oprečna mišljenja, od onog da Zakon o nacionalnim vijećima remeti neovisnost javnog servisa, do stajališta koje je iznio predsjednik Mađarskog nacionalnog vijeća *Tamás Korhecz*: »Javni servis nije ugradio u svoja opća akta kogentne zakonske odredbe. Prigodom izbora programskog vijeća, njegovog funkcioniranja, sve do izbora generalnog direktora, svaka odredba je prekr-

šena. Također, ministarstva prigodom raspodjele sredstava u ovom području potpuno ignoriraju stajališta nacionalnih vijeća.«

Na konferenciji su predstavljene i strategije RTV-a u pri-

premi i emitiranju sadržaja na jezicima nacionalnih manjina. Prikazana je analiza dosadašnjih modela, predstavljena suradnja s javnim servisima iz zemalja podrijetla nacionalnih manjina, kao i novi sadržaji i formati na jezicima nacionalnih manjina. Direktor HRT-a *Josip Popovac*, govoreći o tome je li moguće pratiti reciprocitet kada su u pitanju ostvarivanje prava nacionalnih manjina srpske u Hrvatskoj i hrvatske

Uskraćeni za informiranje

»Dio pripadnika hrvatske manjinske zajednice zbog problema s frekvencijom ostao je uskraćen za informiranje na manjinskom jeziku. Činjenica je da je i termin od 18 do 21 sat, kada ide naš program na Radio Subotici, nepogodan. Većina nas bi željela i bolje i dulje termine, ali nažalost o tome odlučuju drugi«, kazala je Ivana Petrekanić Sič.

RTV i kako ocjenjuju njen rad, kao i da bi se nešto inoviralo i unaprijedilo. Ovom se prigodom nazočnima obratio i pokrajinski tajnik za kulturu i javno informiranje *Milorad Đurić*, koji je istaknuo kako je za naše društvo jedna od veoma važnih tema upravo

lokalnim samoupravama, zatim o ulozi nacionalnih vijeća i individualnim i kolektivnim pravima nacionalnih manjina u području medija. Svoju praksu predstavili su javni servisi iz Mađarske i Rumunjske. U dijelu koji se odnosio na komunikološke potrebe nacio-

ŽANA U NOVOM SADU

u Srbiji, rekao je: »Što se tiče radija, manjine su kod nas značajno zastupljene. Imamo dva programa na kojima 24 sata moramo zadovoljiti sve javne potrebe i ostatak programa nije dovoljan u potpunosti nacionalnim manjinama. Inzistiranje na reciprocitetu nije dobro, nije dobro ni u privatnim odnosima, a naročito ne u medijima. Ako ima prostora i postoji mogućnost da se da jednako, onda u redu. Onoliko koliko sam uspio pratiti RTV, ona je zadovoljila visoke standarde u predstavljanju i zaštiti nacio-

nalnih manjina kroz programe na manjinskim jezicima i time bi svi trebali biti zadovoljni. Uvijek nešto može biti bolje, ali to je često i pitanje novca. Ovdje nije upitna želja, ali novca nema dovoljno. Radijski i televizijski program su prilično skupi, tako da i za to treba imati razumijevanja.«

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU

Govoreći o uvođenju hrvatskog jezika i u RTV, institucionaliziranju redakcija na televiziji i radiju, proširenju vremenskog trajanja emisija kao i

programsku strukturu. Imamo u vidu da je hrvatska nacionalna zajednica jedna od većih u Vojvodini i da ima svoje specifičnosti i bogatu tradiciju, ali do skora nisu imali odgovarajuće institucije. Ovdje je drugačija situacija nego u nekim drugim nacionalnim zajednicama koje su približno iste veličine, možda sličnog naslijeđa i tra-

jonalna manjina novija nacionalna manjina, na ostvarivanju njenih prava se mora raditi i inzistirati. Stečena prava drugih zajednica ne mogu se oduzimati, ali to ne znači da ih hrvatska nacionalna manjina ne može dostići. Ukazala je i na to da problem kolizije zakonskih odredaba postoji, ali da isto tako ako nacionalno vijeće

Uvažavati mišljenje nacionalnih vijeća

»Bez obzira što je hrvatska nacionalna manjina novija nacionalna manjina, na ostvarivanju njenih prava se mora raditi i inzistirati. Stečena prava drugih zajednica ne mogu se oduzimati, ali to ne znači da ih hrvatska nacionalna manjina ne može dostići. Problem kolizije zakonskih odredaba postoji, ali ako nacionalno vijeće kao mjerodavno tijelo da svoje mišljenje, ukoliko netko ne želi uvažiti ga, ne može se postaviti ni tako da ga u potpunosti stavi sa strane i o njemu niti ne razgovara, niti ga uzima uopće u razmatranje. HNV će se i dalje zalagati za poboljšanje uvjeta radijskog i televizijskog uredništva na hrvatskom jeziku i u pogledu vremenskog trajanja programa i u pogledu suradnika, kao i u drugim bitnim pitanjima. Potrebna veća komunikacija i suradnja prilikom donošenja odluka koje se tiču redakcija nacionalnih manjina na relaciji RUV i nacionalna vijeća«, kazala je Ankica Jukić Mandić, članica IO HNV-a zadužena za informiranje.

dicije, ali je drugačiji karakter institucija koje su u Vojvodini postojale u prethodnom razdoblju. Mi također težimo izaći u susret građanima Vojvodine bez obzira kojim jezikom govorili i težiti ćemo podići kvalitetu i kvantitetu i ostvariti raznovrsnost programa na hrvatskom jeziku. Nacionalna vijeća su relativno nove institucije i očekujemo bolju suradnju s njima u idućem razdoblju. Počeli smo razgovore i nastojimo izaći u susret zahtjevima. U idućem razdoblju pojačat ćemo kontakte i imat ćemo bolju suradnju sa svima. U pogledu izbora urednika imali smo nekoliko susreta s HNV-m na tu temu. Prevladavamo polako taj problem i uredništva funkcioniraju dobro.«

Konferenciji je nazočila i članica IO HNV-a zadužena za informiranje Ankica Jukić-Mandić. Ona je naglasila kako bez obzira što je hrvatska naci-

kao mjerodavno tijelo da svoje mišljenje, ukoliko netko ne želi uvažiti ga, ne može se postaviti ni tako da ga u potpunosti stavi sa strane i o njemu niti ne razgovara, niti ga uzima uopće u razmatranje. Kazala je kako će se HNV i dalje zalagati za poboljšanje uvjeta radijskog i televizijskog uredništva i u pogledu vremenskog trajanja programa i u pogledu suradnika kao i u drugim bitnim pitanjima. Ona je ukazala kako je potrebna veća komunikacija i suradnja prilikom donošenja odluka koje se tiču redakcija nacionalnih manjina na relaciji RUV i nacionalnih vijeća.

Konferencija je održana uz podršku Misije OEES-a u Srbiji. Na njoj su govorili Pavel Domonji, Miroslav Keveždi, Dubravka Valić-Nedeljković, Dinko Gruhonjić i mnogi drugi.

Mila Horvat

Pitati i građane

»Zadatak javnog servisa je kvalitetno informirati građane, a da bi to postigao treba imati dobar program koji trebaju kreirati urednici i novinari, uz sofisticiranu komunikaciju s građanima koji trebaju kazati što žele gledati na javnom servisu, kazala Dragana Solomon iz OEES-a.

izboru urednika televizijskog programa na hrvatskom jeziku, generalni direktor Siniša Isakov je naglasio: »U svjetlu novih zakonskih okvira gdje je potrebno spojiti misiju javnog servisa i onog što je zakon predvidio o nacionalnim zajednicama, na putu smo pronaći adekvatno rješenje koje bi osiguralo kontinuitet tih emisija i na radiju i na TV-u i obogatilo tu programsku shemu, odnosno otvorilo prostor i za određenu žanrovsku strukturu kao i za

IVANA ANDRIĆ PENAVA, POVJESNIČARKA, REDAKTORICA I ZAMJENICA GLAVNOG UREDNIKA BIC

Umanjiti praznine dostupnih sadržaja o Hrvatima u Srijemu

Razgovarao: Zlatko Žužić

Biografski leksikon Hrvata istočnog Srijema prvi je veliki projekt koji se bavi Hrvatima u istočnom Srijemu, odnosno koji ukazuje na njihov značaj i doprinos u kulturnom, društvenom, prosvjetnom, političkom, znanstvenom i vjerskom djelovanju

HR: Kako se došlo da naslova »Biografski leksikon Hrvata istočnog Srijema«?

Oko radnog naslova leksikona vodile su se brojne rasprave Uredništva nakon kojih je odlučeno da njegov danas prihvaćeni naziv najbolje odgovara njegovom sadržaju. Dakle, naglasak je na istočnom Srijemu, tj. na dijelu geografskog Srijema koji se nalazi u Vojvodini, odnosno Republici Srbiji. Za potrebe leksikona izrađena je i karta Srijema sa suvremenim državnim i pokrajinskim granicama koja se nalazi na njegovoj stranoj korici.

HR: Koji je glavni poticaj za njegovo pokretanje?

Budući da je nakon burnih etnodemografskih promjena tijekom posljednjeg desetljeća došlo do značajnog smanjenja broja, a u nekim mjestima i nestajanja Hrvata u istočnom Srijemu, u prostorijama Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata u Zagrebu rodila se ideja o pokretanju projekta »Biografski leksikon Hrvata istočnog Srijema«, čiji su inici-

jatori *Eduard Hemar*, nakladnik i publicist iz Zagreba, i *Zlatko Žužić*, glavni tajnik Zajednice i glavni urednik *Zova Srijema*, njezinog glasila. Projekt je pokrenut 2008. godine, a do danas je prošao niz faza.

HR: Koje su to faze?

S obzirom da je inicijativa došla iz Zagreba i da u početku nije bilo suradnika iz Srijema, u prvoj fazi projekta je napravljen inicijalni abecedarij s osnovnim biografskim podacima, izvorima i literaturom uglavnom pronađenim u Hrvatskoj. Tijekom 2010. godine uslijedilo je upoznavanje javnosti s projektom u suradnji s »Hrvatskom riječi« i »Zovom Srijema«, uz to je dogovorena i institucionalna podrška Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i Hrvatskog akademskog društva iz Subotice. Može se reći da je 2011. godina ključna za realizaciju prvog sveska, ali i za oživljavanje projekta općenito, jer je došlo do uključivanja novih suradnika i to s područja istočnog Srijema – iz Petrovaradina, otkud su suradnici najbrojniji,

Nakon »Leksikona podunavskih Hrvata Bunjevaca i Šokaca«, koji izlazi već nekoliko godina, u nakladi »Libera editio d.o.o.« iz Zagreba i Hrvatskog akademskog društva iz Subotice izašao je i prvi svezak »Biografskog leksikona Hrvata istočnog Srijema«, kapitalno djelo o srijemskim Hrvatima u Vojvodini, u Republici Srbiji, koji su integralni dio hrvatskoga naroda i autohtona zajednica čija prisutnost na tom području kontinuirano traje još od dolaska Južnih Slavena. O razlozima za pokretanjem ovog hvale vrijednog projekta, promocijama u Zagrebu i Vojvodini, ali i o aktualnim političkim događanjima razgovarali smo u Zagrebu s povjesničarkom *Ivanom Andrić Penavom*, redaktoricom i zamjenicom glavnog urednika

Biografskog leksikona Hrvata istočnog Srijema.

HR: Što je, zapravo, Biografski leksikon Hrvata istočnog Srijema?

Biografski leksikon Hrvata istočnog Srijema prvi je veliki projekt koji se bavi Hrvatima u istočnom Srijemu, odnosno koji ukazuje na njihov značaj i doprinos u kulturnom, društvenom, prosvjetnom, političkom, znanstvenom i vjerskom djelovanju u sredini iz koje su potekli, a i šire. Cilj mu je umanjiti dosadašnje praznine dostupnih sadržaja o Hrvatima u Srijemu, proširiti interes hrvatske i šire javnosti prema hrvatskoj manjini u Vojvodini, osnažiti autorepciju vlastitog kulturnog naslijeđa Hrvata u Srijemu i Vojvodini i na taj način spoznati za buduće generacije.

BIOGRAFSKOG LEKSIKONA HRVATA ISTOČNOG SRIJEMA

iz Srijemske Mitrovice, te iz Zemuna, Surčina i Maradika, što je rezultiralo uvrštavanjem novih imena u abecedarij, pa se brojka od oko 600 imena povećala na preko 800, zbog čega je donijeta odluka da se neće limitirati broj biografskih natuknica. Iste te godine sastavljeno je i Uredništvo Leksikona, a njegovi članovi su: Eduard Hemar (glavni urednik), nakladnik i publicist iz Zagreba, Zlatko Žužić (izvršni urednik), glavni tajnik Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata i glavni urednik »Zova Srijema«, Mario Bara, povjesničar i sociolog iz Zagreba, rodom iz Sombora, dr. sc. *Vjekoslav Dorn*, oftalmolog iz Zagreba, podrijetlom iz Hrtkovaca, *Mila Markov-Španović*, profesorica francuskog i hrvatskog jezika iz Srijemske Mitrovice, dr. sc. *Vlatko Rukavina*, prehrambeni biotehnolog iz Zagreba, podrijetlom iz Zemuna i ja kao zamjenica glavnog urednika i redaktorica.

HR: Po čemu je Leksikon osobit?

Biografski leksikon Hrvata istočnog Srijema trebao bi ispraviti dosadašnje propuste u postojećim biografijama, donijeti nove spoznaje o osobama koje do sada nisu leksikografski obrađivane, uključujući i one koje zbog političkih okolnosti nisu bile podobne da se uvrste u nacionalne enciklopedije i leksikone, primjerice iz NDH. Pri tom svakako treba naglasiti činjenicu da je kod biografija osoba koje su djelovale na istaknutim društvenim položajima u različitim političkim sustavima ostavljeno da činjenični podaci govore za sebe, bez donošenja vrijednosnih sudova. U leksikon su uvrštene i osobe koje nisu rođenjem iz Srijema, kao i one koje ne pripadaju ni hrvatskoj nacionalnoj zajednici, ali su imale veliki značaj za Hrvate u istočnom Srijemu. Najveća su njegova osobitost biografije ne samo velikana poput *Josipa Jelačića*, *Ilije*

Okrugića, *Stanislava Prepreka* i sl., nego i, uvjetno rečeno, običnih ljudi koji su marljivo radili u svom zavičaju i ostavili dubok trag, tim više jer se o njima piše malo ili najčešće nikako. Osim povijesnih osoba, u Leksikonu se podjednako obrađuju i suvremenici kod kojih se, u pravilu, tražila suglasnost da njihovi životopisi budu uvršteni u njegov sadržaj. Takvi životopisi su uglavnom kraći i temelje se na dostupnim izvorima i literaturi.

HR: Izašao je prvi svezak, kakvi su daljnji planovi?

Ovaj prvi svezak je obuhvatio oko 200 biografija osoba čija prezimena počinju slovima od A do F, sadrži 210 stranica i stotinjak fotografija. U planu su još četiri sveska, a uskoro počinje rad na drugom koji će obuhvatiti slova od G do K i sadržavat će nešto više biografija nego prvi svezak. Broj biografija posljednja dva sveska zasad nije preciziran, s tim da će u četvrtom svesku biti zabilježene i biografije zaslužnih osoba (bez obzira na koje su slovo) koje su u prijašnjim svescima previdom preskočene, a na koje će suradnici eventualno upozoriti naknadno.

HR: Što očekujete u budućnosti?

S obzirom da je projekt pokrenut od entuzijasta kojima to nije jedini i profesionalni poziv i bazira se na volonterskom radu suradnika, koji su jedan dio troškova i osobno snosili, intenzitet izlaženja svezaka ovisit će o broju suradnika i osiguranim financijskim sredstvima. Osobito smo zahvalni *Slavenu Bačiću*, predsjedniku Hrvatskog nacionalnog vijeća i ravnatelju Hrvatskog akademskog društva i *Tomislavu Žigmanovu*, ravnatelju Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice koji su, između ostalog, i financijski najviše pripomogli u objavi prvoga sveska ovog leksikona. Vjerujemo da će vrijednost ovoga projekta biti prepoznat napose među srijemskim

Hrvatima i da će ih to potaknuti da se još više uključe u projekt, stoga koristim prigodu da i ovim putem pozovem sve zainteresirane da nam se pridruže, a surađivati se može pisanjem biografija, prikupljanjem podataka i literature za iste, savjetima, ili na bilo koji drugi način.

HR: Kada smo već kod suradnika, je li bilo problema u smislu dolaženja do podataka o Hrvatima u Srijemu? Drugim riječima, kakvu suradnju Uredništvo leksikona ima s ustanovama u Srijemu - arhivima, muzejima, knjižnicama...?

Nažalost, u trenutku pokretanja projekta jedan od ključnih problema bio je pronalaženje suradnika u istočnom Srijemu, a samim tim i dolazak do podataka i literature o tamošnjim Hrvatima dostupnih u ustanovama poput arhiva, muzeja i knjižnica. No, uključivanjem suradnika iz Srijema podaci iz arhiva, gradskih i lokalnih knjižnica, Matice srpske i sl. postali su nam dostupni. Osobito su dragocjeni privatni arhivi pojedina u prvom redu za podatke o osobama koje su prvenstveno ostavile traga u sredini u kojoj su živjele i djelovale, a koje nisu toliko poznate široj javnosti. No, ovo je tek prvi svezak

Ivana Andrić Penava, povjesničarka, rođena je 20. listopada 1978. u Novom Sadu. Osnovnu školu do 7. razreda pohađala je u Petrovaradinu, a završila u Zagrebu, nakon preseljenja u Hrvatsku 1992. godine. Završila je IV. (jezičnu) gimnaziju u Zagrebu, te upisala studij povijesti (znanstveni i profesorski smjer) na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, gdje je diplomirala na Odsjeku za povijest, a sada je polaznica poslijediplomskog studija hrvatske povijesti.

Iako je za vrijeme rata napustila zavičaj, nikad ga nije zaboravila. U ratno vrijeme, dok je išla u 8. razred, u Glasu ravnice, glasilo DSHV-a, objavljen je njezin sastavak o putovanju u Petrovaradin, a i maturirala je na zavičajnoj temi. Maturalni rad nosio je naslov »Petrovaradin kroz povijest« i proglašen je najboljim maturalnim radom u području povijesti u generaciji 1993.-1997. Kao povjesničarka objavila je rad »Položaj Pečke patrijaršije u Osmanskom Carstvu od 1557. do 1690. godine« u »Povijesnim prilogima«, časopisu Hrvatskoga instituta za povijest (HIP) u Zagrebu. Kao stručna suradnica, recenentica i urednica sudjelovala je u stvaranju knjige »Surčin kroz povijest« (Vinkovci, 2010.) srijemskog svećenika, publicista i književnika *Marka Kljajića*. Surađuje sa Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata. Objavljuje radove u »Godišnjaku za znanstvena istraživanja« pri spomenutom zavodu. Članica je Uredničkog vijeća glasila ZPHSBB-a »Zov Srijema«. Također je članica Uredništva i redaktorica »Biografskog leksikona Hrvata istočnog Srijema«, gdje je dala velik doprinos u istraživanju biografija petrovaradinskih Hrvata. Održava predavanja vezana uz povijest Petrovaradina (predavanje »Đuro Arnold i Stanislav Prepek – spone Varaždina i Petrovaradina« održano u Društvu povjesničara grada Varaždina). Zaposlena je u nakladničkoj kući »Školska knjiga d.d.« u Zagrebu, u Uredništvu časopisa za djecu »Smib« i »Modra lasta«, koji već desetljećima sudjeluju u odgoju i obrazovanju generacija djece. Godine 2010. stekla je status zamjenice glavne urednice »Smiba«. Na 15. međunarodnoj konferenciji tiskarstva, dizajna i grafičkih komunikacija »Blaž Baromić 2011.«, održanoj u Senju, sudjelovala je kao koautorica s radom »Tipografsko oblikovanje u časopisu za djecu«.

Članica je »Društva za hrvatsku povjesnicu« pri HIP-u u Zagrebu, ZPHSBB-a, Zavičajne udruge Petrovaradinaca »Ban Josip Jelačić«, HKPD-a »Jelačić« u Petrovaradinu i Sekcije za povijesna istraživanja pri tom društvu.

leksikona, a put do njegove realizacije nije bio nimalo lak, te je u planu Uredništva da u preostala tri sveska taj oblik suradnje produbi i poboljša.

HR: Koliko se u Hrvatskoj zna, odnosno ima li podataka o temama vezanim za Hrvate iz istočnog dijela Srijema?

Podaci vezani uz Hrvate iz istočnog Srijema mogu se naći i u ustanovama po Hrvatskoj, što ne treba čuditi s obzirom na nekadašnju isprepletenost povijesti Srijema općenito i Hrvatske, no šira hrvatska javnost nije najbolje upoznata s navedenom tematikom, a pokretanje projekta »Biografski leksikon Hrvata istočnog Srijema« upravo je važan korak u nastojanju da se taj takoreći propust ispravi.

HR: Leksikon je nedavno predstavljen u Zagrebu, kada se planiraju promocije u Vojvodini?

Biografski leksikon Hrvata istočnog Srijema prvi put je predstavljen javnosti u Zagrebu 16. svibnja, u Hrvatskoj matici iseljenika, a u lipnju slijede predstavljanja u Vojvodini, najprije u Petrovaradinu 15. lipnja, a u Subotici 16. lipnja.

HR: S obzirom na činjenicu da ste članica Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, te da ste i sami morali otići iz svog rodnog Petrovaradina, recite nam kako danas žive srijem-

ski Hrvati koji su zbog nemilih događaja početkom 90-ih godina napustili svoj zavičaj? U kolikoj mjeri su se integrirali u hrvatsko društvo?

Veliki broj srijemskih Hrvata koji su početkom 90-ih napustili zavičaj, što je za njih bio težak udarac, bili su prinuđeni izgraditi svoj život u novima domovima u Hrvatskoj. Naravno, svatko od njih ima svoju životnu priču, neki su se snašli bolje, neki gore, ali unatoč okolnostima u kojima žive i što su se vremenom integrirali u hrvatsko građansko društvo,

zadržali su svijest o svojim srijemskim korijenima koju prenose na generacije koje dolaze.

HR: I za kraj, kako je u zajednici Hrvata koji su početkom 90-ih napustili Srijem dočekana vijest o pobjedi Tomislava Nikolića na predsjedničkim izborima u Srbiji?

Nesumnjiva je činjenica da su građani Republike Srbije iskoristili svoje demokratsko pravo i glasali po svojoj savjesti, a sudeći po rezultatima većina je izabrala bivšeg radikala *Tomislava Nikolića*. Naravno, sam spomen radikalne stranke, kao i činjenice

da je novi predsjednik četnički vojvoda, kod srijemskih Hrvata koji danas žive u Hrvatskoj potiče na prisjećanje nemilih događaja iz 90-ih godina prošlog stoljeća, no oni ipak žele vjerovati da je takva politika prošlost, da će predsjednik Tomislav Nikolić, kao i nova Vlada, nastaviti politiku demokratizacije Srbije i njeno približavanje Europskoj Uniji, te raditi na poboljšanju položaja hrvatske manjinske zajednice u Srbiji, kao što to čini i Republika Hrvatska kada je riječ o srpskoj manjinskoj zajednici koja u njoj živi.

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila,
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete

POSTANITE I VI ČLAN VELIKE PORODICE »CROATIA OSIGURANJA« D.D. IZ ZAGREBA

»Milenijum osiguranje« A.D.O. Beograd-Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon +381(24) 555-867 i 552-406
 e-mail: mios@tippnet.rs
www.milenijum-osiguranje.rs
 Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

**MEĐUNARODNI ZNANSTVENI SKUP »IDENTITET SRIJEMA U PROŠ-
LOSTI I SADAŠNJOSTI« ODRŽAN U NIJEMCIMA I VUKOVARU**

Osvješčivati srijemstvo

Naziv Međunarodnog znanstvenog skupa »Identitet Srijema u prošlosti i sadašnjosti« proistekao je iz potrebe poticanja i jačanja identitetskih spoznaja stanovništva zapadnog Srijema, koji je u povijesti bio izložen negativnim ratnim događanjima i migracijama, čime je kulturni i nacionalni identitet bio ugrožen, rekao je Krešimir Bušić

U Nijemcima i Vukovaru prošloga je tjedna, 25. svibnja, održan 1. međunarodni znanstveni skup »Identitet Srijema u prošlosti i sadašnjosti«, čije je održavanje potaknula Općina Nijemci u cilju valorizacije povijesne, kulturne i religijske baštine te revitalizacije srijemskoga prostora nakon rata, kao i jačanje gospodarskih veza i prekogranične suradnje te približavanja Hrvatske euroatlantskim integracijama.

»Trebamo spoznati tko smo i što smo. Vukovarsko-srijemska županija ne zove se tako slučajno, kao ni Đakovačko-srijemska biskupija, a Ilok, biser Srijema, proglašava se slavonskim biserom, što nije slučajno budući da se stanovnici ovog kraja ponašaju pasivno sami prema sebi«, rekao je *Ivica Klem*, načelnik Općine Nijemci, te dodao kako su cijelom području potrebni ovakvi projekti koji će znanstvenim pristupom ostaviti u naslijeđe istinu

o svim gibanjima i migracijama stanovništva. Rečeno je kako je mirna reintegracija krenula iz ovog područja, te da je međunarodnoj zajednici dokazano kako je moguć suživot svih naroda u Podunavlju, bez obzira na nacionalnost pod uvjetom da sloboda, mir i demokracija budu pravilo ponašanja, što je ujedno i puni doprinos miru i suživotu u cijeloj Hrvatskoj.

»Naziv Međunarodnog znanstvenog skupa 'Identitet Srijema

u prošlosti i sadašnjosti' proistekao je iz potrebe poticanja i jačanja identitetskih spoznaja stanovništva Zapadnog Srijema, koji je u povijesti bio izložen negativnim ratnim događanjima i migracijama, čime je kulturni i nacionalni identitet bio ugrožen. Posljedica je tih zbivanja da ovdješnje stanovništvo nema osjećaj pripadnosti Srijemu, već se poistovjećuju sa slavonskim identitetom«, rekao je *Krešimir Bušić*, koordinatorski projekta, te dodao kako zato otvaraju pitanje identiteta i pokušavaju stvoriti novi model znanstvenog istraživanja i edukacije stanovništva najistočnije županije i šire regije. Doneseni su zaključci koji utvrđuju bogatstvo materijalne i duhovne baštine Srijema, gdje je potrebno razvijati partnerstvo i dijalog među religijama i kulturama, kao i podizati svijest u lokalnim zajednicama, tj. osvješčivati srijemstvo.

V. Zagorc, Glas Slavonije

Među dvadesetak znanstvenika na skupu su govorili direktor Historijskog arhiva iz Subotice *Stevan Mačković*, koji je govorio na temu »Bački Bunjevci i Šokci između dva svjetska rata« i doc. dr. sci. *Sanja Vulić*, prof. s Hrvatskog studija Sveučilišta u Zagrebu koja je govorila »O književnom djelu i jeziku Vladimira Bošnjaka«.

Ljetujte sa Subotica-Transom u Haniotiu, Polihronu, Pefkohoriju, Lefkadi, Pargi...Polasci iz Subotice. Za detaljne informacije pozovite 555-466 ili nas posjetite na novoj adresi u Matka Vukovića br. 9.

Vaš Subotica-Trans

Zbližavanje hrvatskog i ugarskog kraljevstva (2)

Piše: dr. Zsombor Szabó

Nakon smrti hrvatskog kralja *Krešimira IV.* na prijestolu ga je (iz do kraja neutvrđenih razloga) naslijedio 1075. godine slavonski ban i hrvatski *dux* (knez) *Dmitar Zvonimir*: (*Ladislav Heka* smatra da je Zvonimir uz potporu Arpadovića dospio na prijesto)¹. Hrvatski je kralj dao sagraditi trobrodnu baziliku kraj Knina, bogato je darivao crkve i samostane od kojih je darova najpoznatiji onaj dan samostanu svete Lucije u Baški na otoku Krku, koji je ovjekovječila poznata Bašćanska ploča.

jer je njegov sin *Radovan* umro u dobi od 17 godina (1083.), uz sina imao je i kćer *Klaudiju*. Hrvati nisu prihvatili njegovu udovicu kraljicu *Jelenu* za vladaricu, pa je u Hrvatskoj počela borba za prijestolje, na koje je ustoličen *Stjepan II.* koji je bio sinovac kralja *Petra Krešimira IV.*, posljednji iz roda Trpimirovića. Kraljevska je vlast tada bila ograničena na područje oko Knina. Vlast preuzimaju njegovi banovi, župani i ostali velikaši. Vladao je kratko vrijeme, nakon njegove je smrti opet izbila borba za prijestol, na što su

du prihvatio, te je s njegovim prelaskom preko Drave počela i stvarna vlast ugarskih kraljeva na hrvatskoj zemlji.² Ovaj se događaj zbio 1091. godine i do današnjeg dana izaziva oprečna mišljenja unutar hrvatskih ali i mađarskih povjesničara, no ostaje neprijeporno da je kralj *Laszló I.* zauzeo područje između Drave i Save, koji je kasnije nazvan Slavonija (interesantno, mađarski izvori ga zovu *Tótország*). Osvojivši spomenuti teritorij bez većeg otpora namjeravao je krenuti na ostali dio Hrvatske kraljevine, ali je na planini Gvozd

Petra (nepoznatog podrijetla) pa je 1095. napustio Slavoniju.

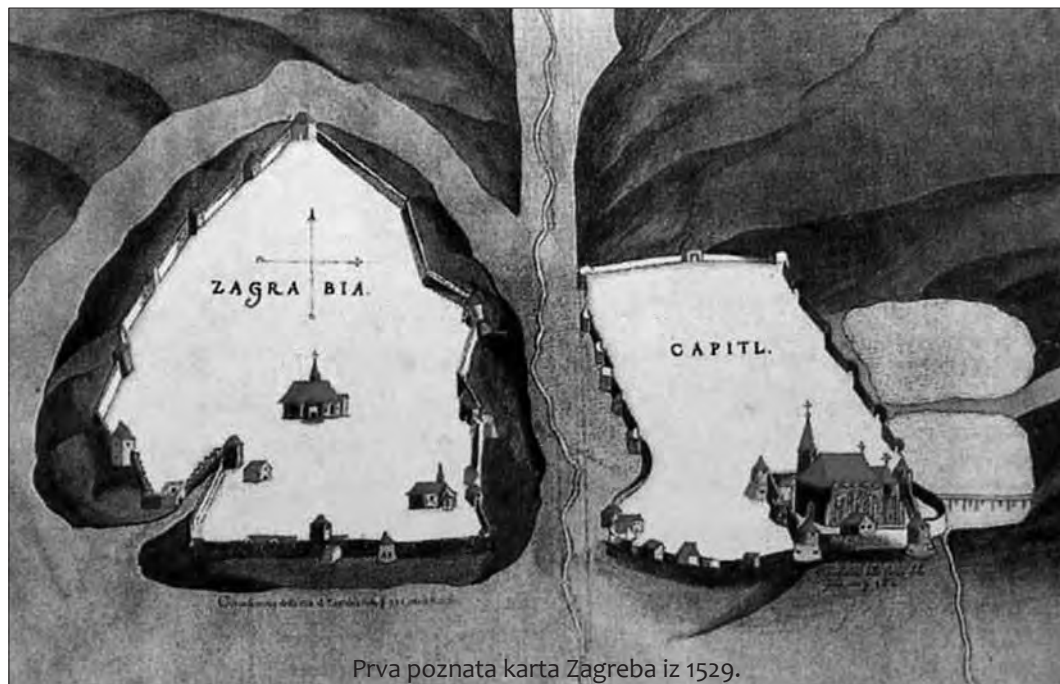
ORGANIZACIJSKE PROMJENE U SLAVONIJI

Kralj *Laszló I.* (*Ladislav I.*) je na području Slavonije ustrojio županije po mađarskom uzoru,

Herma (čuvar mošti) kralja *Lászla I.* (*Ladislava I.*)

što je značilo da župane postavlja kralj i da se županija ne organizira po obiteljskom principu. To su bile teritorijalne jedinice: Zagrebačka, Varaždinska, Križevačka, Virovitička i Dubička županija. Kralj je ustrojio novu Zagrebačku biskupiju (između 1091. i 1094.) za čijeg je prvoga biskupa imenovao češkog svećenika po imenu *Duh*. Ovu biskupiju podvrgnuo je pod jurisdikciju Ostrogonске nadbiskupije. Papa *Urban II.* ovu kraljevu odluku nije odobrio (ugarski kralj je podržavao drugog kandidata za papu). No, ipak je Zagrebačka biskupija postala nasljednica biskupije u Sisku. U neposrednoj blizini biskupije *László I.* (*Ladislav I.*) osniva veliki posjed – Susjedgradsko-stubičko vlastelinstvo – čije je središte bila jaka tvrđava Medvedgrad. Oko biskupske stolne crkve formirat će se srednjovjekovni Kaptol, a s druge strane Gradec, koji danas čine povijesno jezgro Zagreba.

Prva poznata karta Zagreba iz 1529.

Hrvatski kralj je stolovao u Kninu, uz pomoć pape *Grgura VII.* koji je osigurao granice Kraljevstva, te mir i blagostanje u zemlji. Skoro istovremeno, 1077. godine, njegov šurjak *Laszló I.* (*Ladislav I.*) postao je ugarski kralj (kasnije proglašen i svecem). Ova dva vladara približit će još jače dvije kraljevske kuće Trpimiroviće i Arpadoviće. Oni su bili rodbinski vezani i preko mletačke familije duždeva Orseolo. Zvonimir je umro 1089. godine, bez izravnog nasljednika,

¹ Ladislav Heka, nav. djelo str. 24.

se dalmatinski gradovi priklonili Jeleni, točnije muškom vladaru iz njezine obitelji, a to je tada bio ugarski kralj *Laszló I.*

LASZLÓ I. SE POJAVLJUJE U HRVATSKOJ KRALJEVINI

»*Petar Kakaunt*, splitski prior, te *Petar Gušić* su na čelu izaslanstva dalmatinskih gradova pošli u Ugarsku, gdje su kralju *Ladislavu* ponudili prijestolje i zamolili ga da u njihovoj zemlji uspostavi mir. Kralj je tu ponu-

(*Alpes Ferreae*) naišao na žešći otpor. Tijekom borbe je do njega stigla vijest da su Bešeni (Kumani) provalili u južnu Ugarsku, dakako na podstrek Bizanta, koji je isto imao aspiracije na dalmatinske gradove. Kralj *Laszló I.* je prekinuo pohod i požurio je u boj s Bešenima. Za vladara Slavonije postavio je nećaka *Almoša* (*Almo*, mađarski *Álmos*). Ugarski kraljević se, međutim, doskora (oko 1093. godine) suočio s otporom novozabranoga hrvatskog kralja

² Ladislav Heka, nav. djelo str. 49.

Bunjevački salaši u subatičkom ataru

Znamo da su naši stari dolaskom u ovaj kraj najpre većinom živili (i) u zemunicama, a da su posli na mistu zemunica počeli praviti salaše

Po tragovima ostataka zemunica, donekle putrija, i najstariji salaša bunjevački Hrvata u subatičkom ataru, od sridine XVII. vika pouzdano možmo pratiti kako su posli nji (posli) pravili salaše.

Ima sačuvani nekoliko najstarijih salaša napravljeni u XVIII. viku: *Gerarda Tome Stantića* iz Đurđina (samo na slici), *Vojnić Mijatovog* iz Male Bosne (nedavno srušen), *Kate Stantić* iz Mirgeša, *Jose* i *Martina Gabrića* iz Verušića i stari *Stantić Zizin* salaš na Verušiću. O većini imamo slike (fotografije) i nacrt. Ovi salaši su oronuli, ali još uvijek stoje i čekaju red na putu u vični pokoj, baš ko tice na posljednji let ka otoku Wolf u Galapagosu. Po ovim salašima možmo pratiti razvoj bunjevački salaša do njegovog sunovrata i polaganog nestanka od druge polovice XX. vika.

Blagodati civilizacije (najviše pogonski motori i struja) i posli II. svickog rata društveni odnosi, salaše su pripremili u poljodilske domazluka, nalik na farme, koji pasiraje (zahtivima) životu i gospodarenju u civilizaciji s kraja drugog i početka trećeg milenija. Iako ove domazluka još zovemo salaši, oni to više nisu po biti. Većina od njih je salaš samo po mistu di je bio stari salaš.

Kako salaš nije pao s neba, a nema pismena o tom kako su nastali salaši bunjevački Hrvata, paštrim se to dokučiti. Znamo da su naši stari dolaskom u ovaj kraj najpre(g) većinom živili (i) u zemunicama, a da su posli na mistu zemunica počeli praviti salaše. Na to nas upućuju o tom oskudna pismena.

Meni se čini da su posli odlazjenja Turaka iz ovog kraja imućniji počeli praviti salaš za nastambu. Mislim da su po di

koji skromnije moći najprija pravili putrije. Mož bit i da su kuražniji, koji su zasnivali novu obitelj dok su još Turci kao zulumčari upadali u ovaj kraj, počeli praviti putrije tj. zemunice koje su (počele) izvirivale iz zemlje.

Putrije su poznate kao ukopane skromne nastambe i u sridnjem i južnom kraju izmed Tise i Dunava.

Pitam se možemo li možda putrij(ic)om zvati već spominjanu zemunicu u kojoj je živio *Bruno Rudić* u Mirgešu, nadomak *Rakić* kraja, još i u sridini XX. vika, a takom su mi je opisali *Geza Mačković Jordan* i *Đula Rakić Vizin*.

U našem kraju o putrijama znamo po malom naselju u Kilvarošu, predgrađu Subatice. Rič je o naselju putrija na mistu od ondašnje gencije (danas postaje) danas bokternice, na gvozdenom putu Subatica-Bajmak, do nadomak Rogine bare, u boku i zaleđu kasarne (u mađarskim pismenima: Putri kaszárnnya).

Ovo je upit na koje će možda koji istraživač dati potpuniji odgovor.

NASTANAK SALAŠA

Stočari koji su naselili pustare subatičkog atara nuz odranjivanje blaga bavili su se i ratar-

stvom. Za sebe su posijali i odranili toliko žita(rica) koliko njim je trebalo za sime, krv i za josag. U to vrime (XVI. – XVIII. vik) tržište još nije bilo razvijeno ko u XIX. viku, pa se sa suviškom poljodilski proizvoda trgovalo namalo ili trampilo.

Zato su prvi salaši bili nastambe naspram zemunica sa više komocije i za (i) lagodniji život koji se (onda) namećo posli povlačenja Turaka. U takom društvenom stanju (stvoren je inicijalna kapisla (poticaj) za) bio je moguć nastanak salaša bunjevački Hrvata u subatičkom ataru, pa i šire.

SALAŠI U SUBATIČKOM ATARU

Kad su naseljavali sridnju Bačku, a med došljacima najviše bunjevački Hrvati, smistili su se u pustare »trokuta Baja-Sombor-Subotica«. Salaše su u bačkim pustarama pravili i Mađžari, Švabi i Srbi, pa i drugi došljaci, ali su u po di čemu salaši svakog od ovi naroda malko drugačiji. Najviše salaša u subatičkom ataru Bunjevci su napravili nuz dolove (vodotoci sa barskim raslinjem), od ričica Čik, i Krivaja s kracima, koje prisicaju naš atar. Dolove su vodom (su) obogatili i mistimični izvirci, a upozno sam ih kao dite u bajmačko-đurđinskom dilu dola. Posli sam dozno da ih je bilo i u drugim dolovima (Đurđin [Purgla], Naćvin [Kočanda], Vantelek, Verušić [Šinterija] i dr.). Zbog dobri prilika za život nuz dolove, u ovim kraju su odavno živili ljudi. O tom nam svidoe stare iskopine, a još i danas katkad izorani i u vododerinama izlokani starovinski predmeti i dilovi ljucog skeleta (Đurđin, Naćvin, Kapunja.).

SA ROGLJA

Klečka

Klečka je omanji komad okruglog drveta obišen o lanac.

Ako je u avliji krmača ili štene pulina uvatilo i poilo makar jedno pile, ono mu se osladilo i namrsio se na njegov šmek (ukus). Krmača i pulin važniji su u domazluku od jednog pileta, a da bi spasili piliće od navade krmače i pulina, onda su njim oko vrata obisili klečku. Krmača i pulin s klečkom ne mogu trčati, a malo pile se mož slabašnim trkom skloniti ispid napadača.

Ako proba trčati, klečka se sapliće o pridnje noge i prinudi životinju na hod korakom. Prosta, ali učinkovita naprava.

PREDAVANJE POVJESNIČARA MIRKA GRVICE U OKVIRU MANIFESTACIJE DANI SV. URBANA

Najstarije palićke vile

Budući da nisu sačuvani projekti, niti građevinske dozvole, istraživačima nije bilo lako utvrditi kada su podignute prve vile na Paliću, tko ih je gradio, kako su izgledale, naročito zato jer je za većinu njih nestalo i fotografija

Izgradnja prvih vila na Paliću počela je sedamdesetih godina 19. stoljeća, ali već 20 godina prije toga gradske vlasti financirale su izgradnju prvih objekata poput: Male gostione i pokraj nje prvog hotela, dvije prizemne trščare, koje su također služile za hotelski smještaj, počelo se razmišljati i o izgradnji Muškog i Ženskog štranda, a zasađen je i Veliki park s glavnim šetalištem, koje se u to vrijeme nije nalazilo na današnjem mjestu, a niti je park imao današnju formu. U tom ekskluzivnom prostoru počela je i izgradnja prvih privatnih vila.

Tko je gradio te prve vile i kako su one izgledale, bila je tema predavanja povjesničara *Mirka Grlice* održanog u okviru manifestacije Dani sv. Urbana pred znatiželjnom palićkom publikom u prostorijama tamošnje mjesne zajednice. Tom prilikom on je iznio do sada neobjavljena istraživanja koja je s arhitekticom *mr. Gordanom Prčić Vujnović* započeo prije nekoliko godina. »To je bila dobra zamisao, međutim, i nju i mene poslovi su odveli u drugom pravcu i ovaj posao je zastao. Premda ima podataka koji nisu do kraja istraženi, ono što smo do sada završili i istražili ipak zaslužuje da bude prezentirano javnosti«, rekao je Grlica.

POČETAK RAZVOJA TURIZMA

U rekonstrukciji tog dijela palićke povijesti istraživači su imali puno problema, jer, za razliku od Subotice, Palić nije imao razvijenu službu koja bi bilježila izgradnju i promjene na pojedinačnim placovima. Takva služba ustrojena je na Paliću mnogo kasnije od izgradnje prvih vila tako da o mnogima od njih nisu sačuvani projekti, niti građevinske dozvole, te istraživačima nije bilo lako utvrditi kada su one nastale, tko ih je gradio, kakve su bile njihove dimenzije, izgled, naročito zato jer je za najveći broj njih nestalo i fotografija. Stoga je kao najpouzdaniji izvor poslužio katastarski premjer Palića urađen 1888. godine. Iz njega se vidi da su s početka vile građene na ogromnim placovima koji su se prostirali od jedne do druge ulice, a kasnije su usitnjavani i sve više dobivali stambenu funkciju.

Zanimljivo je i kako su ondašnje gradske vlasti prepoznavale i učinkovito reagirale uvodeći novine civilizacijskog napretka Srednje Europe s polovice 19. stoljeća. Naime, u to vrijeme počinje se razvijati sve ono što danas podrazumijevamo pod pojmom turizma, odnosno putovanje na određeno mjesto s

ciljem odmora ili liječenja. Na valu tih novosti vlasti Slobodnog kraljevskog grada Subotice iniciraju prva istraživanja sastava vode Palićkog jezera koja su svjedočila o tome kako bi se tu moglo izgraditi nešto poput tadašnjih toplica, koje su na prostoru Europe već privlačile turiste i postizale značajne ekonomske i medicinske rezultate. Tomu je pridonijela i izgradnja mreže željezničkih pruga kojima je bila isprepletena Austro-Ugarska Monarhija.

VILE UOBIČAJENIH FORMI

Jedna od prvih vila sagrađena na Paliću pripadala je *Alojziju Poljakoviću*, imućnom Subotičaninu koji je posjedovao i jednu od prvih katnih zgrada u gradu, u kojoj je danas Uprava poreza na Korzu. U njegovoj nekadašnjoj vili na Paliću danas se nalazi ambulanta, a pretpostavlja se da je podignuta 1873., kada je i upisana u knjige sreskog suda. U njoj je imao šest dvosobnih i dva jednosobna apartmana, i po tome je druga po veličini na Paliću, iza vile *Simona Levayija* koja je imala čak 19 soba za izdavanje. Poljakovićeva vila je bila vrlo jednostavne konstrukcije i pretpostavlja se da ima isti oblik kao

i nekada, osim što joj nedostaje drveni trijem koji je bio okrenut prema šetalištu. Premda nije bilo precizirano propisima kako vile trebaju izgledati i arhitektima je bila ostavljena sloboda da iskažu svoju kretivnost, iz tlocrta se vidi da ipak nije bilo puno takvih koje su imale lepršave i asimetrične forme. Prve dvije takve su bile vile *Lajósa Vermesa* – Vila Lujza i Bagolyvár, izgrađene 1891. godine, za koje se još uvijek ne zna tko ih je projektirao.

Treća takva, koja odudara od uobičajene šablonske forme, pripadala je *Wilhelmu Connenu*, a projektirao ju je *Ferenc Raichle*. Vila je postavljena u središnji dio placa, ispred je bio lijepo uređeni park, a pozadi tenisko igralište, jedno od prvih na Paliću.

Zanimljiva je i priča o vili Klára, za koju se ne zna kada je izgrađena, ali dosadašnja istraživanja ukazuju na to da ju je podigla osobno vlasnica *Klára Majoros*, što je bilo vrlo nesvakidašnje i neuobičajeno za žene onog vremena. Klara je, inače, dva puta ostala udovica, ali je najveći udarac za nju bilo samoubojstvo njenog prvog sina, te je poslije tog tragičnog događaja na drugom dijelu svog placa podigla kapelu sv. Urbana, koja i danas postoji na Paliću.

S. Mamučić

U GRADSKOM MUZEJU POSTAVLJENA IZLOŽBA O BOJNOM BRODU SZENT ISTVÁNU

Duh broda u ravnici

U posadi je bilo dosta ljudi s prostora današnje Vojvodine, pa tako i iz Subotice, te postoje priče da su mnogi od njih stradali i imali velikih problema jer nisu znali plivati

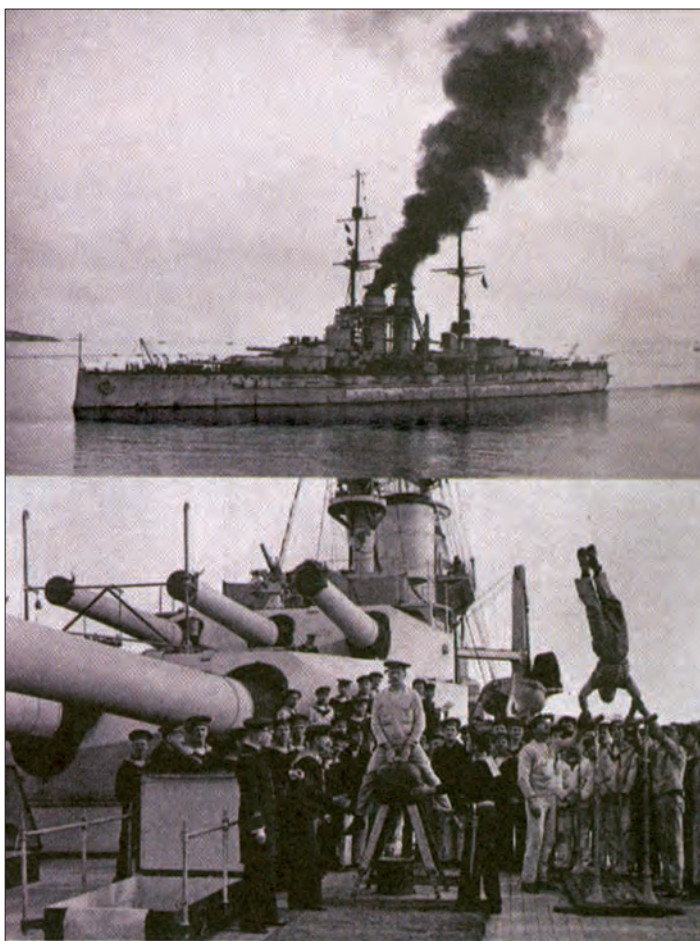
U Gradskom muzeju postavljena je izložba o čuvenom i svojedobno najvećem bojnom brodu Austro-Ugarske Monarhije Szent Istvánu, a za Subotičane je ona osobito zanimljiva jer je u posadi bio i priličan broj ljudi s prostora današnje Vojvodine, pa tako i iz Subotice.

Izloženi su dokumenti, fotografije, nacrti ali i originalni predmeti izvađeni s dna mora. Izložba je u Suboticu došla iz novosadskog Muzeja Vojvodine, a organizatori su Muzej Slavonije iz Osijeka i Povijesni muzej Istre iz Pule, koji i baštini priču o Szent Istvánu, budući da je on kao bojni brod bio stacioniran u pulskoj luci, koja je bila ratna luka austrougarske mornarice.

U DUBINAMA JADRANSKOG MORA

»Sagrađen je koju godinu prije svog prvog zadatka, a 1918. upravo u proljetno doba, 9. i 10. lipnja, kreće na svoj prvi zadatak, ali na žalost strada već tada. Talijanski motorni čamci ga torpediraju i on polako tone nagnjući se na bok i nestaje u dubinama Jadranskog mora. Sada se njegova olupina nalazi negdje blizu Malog Lošinja«, kaže Svetislav Milanković, tajnik Gradskog muzeja.

Na Szent Istvánu je bilo oko 900 mornara, a stotinjak njih je tom prilikom stradalo. »U posadi je bilo dosta ljudi s prostora današnje Vojvodine, te postoje priče da su mnogi od njih stradali i imali velikih problema jer nisu znali plivati. Naime, oni su kao neplivači bili upućivani na zadatak na Szent István i radili su pomoćne poslove, dosta njih je

bilo u strojarnicama, ložionama i prostorijama koje su se nalazile u potpalublju. Među časnicima je dakako bilo sasvim malo ljudi s ovih prostora. Zanimljivo je da su tijekom izložbe u Novom Sadu, a i ovdje u Subotici, prilazili posjetitelji i govorili nam kako je netko iz njihove fami-

lije bio u posadi broda. Djed našeg kolege iz muzeja je bio na Szent Istvánu, ali je upravo u vrijeme tog prvog ratnog pohoda dobio dopust, a druga priča, opet vezana uz jednog našeg bivšeg kolegu, govori kako se njegov djed spasio s broda tako što je na neakvoj odlomljenoj

dasci doplivao do obale. Mi govorimo da se nekako duh tog broda ili ljudi koji su tamo bili nakon gotovo sto godina vratio na ove prostore«, ispričao je Milanković.

PONOS AUSTROUGARSKE MORNARICE

Szent István je bio vrlo moderan brod za ono doba i ponos austrougarske mornarice. Sagrađen je u riječkom brodogradilištu »Ganz & Comp. Danubius A.-G.« i bio je jedan od četiri austrougarska ratna broda najboljih ofenzivnih svojstava i moćne udarne snage s 44 topova različitih dimenzija, četiri protuzrakoplovna mitraljeza i četiri podvodne lansirne cijevi. »Na izložbi je izloženo dosta originalnih predmeta koji su izvađeni s dna mora. Kolege iz Pule nam govore da ponekad obrada traje i godinu dana dok se predmet izvadi iz mora i da na uvid javnosti. Izloženi su predmeti vezani za tehničke detalje broda, zatim oprema koja je bila u salonima i koju su koristili časnici, servisi za jelo iz admiralskog salona, itd. Sve su to bili vrhunski proizvodi onoga doba, primjerice, češki porculan ili pločice od žolnai keramike koje su bile postavljene na palubama broda«, objašnjava Svetislav Milanković.

Prateći deo izložbe je i originalna video snimka koja je urađena s broda Tegetthoff i prikazuje potonuću Szent Istvána, te nekoliko malih pratećih materijala koji govore o priprema za ronjenje, itd. Izložba je u Subotici otvorena do 10. lipnja, upravo do dana kada je brod potonuo.

S. Mamužić

ZAKAZANA KONSTITUIRAJUĆA SJEDNICA SKUPŠTINE, ALI SE JOŠ NE ZNA KOJE STRANKE ĆE FORMIRATI VEĆINU

Svatko ima svoju taktiku

Premda će nova Skupština grada biti formirana 7. lipnja, za kada je zakazana konstituirajuća sjednica, za sada se još ne zna koje će stranke činiti vladajuću koaliciju

Navodno je postignut načelan dogovor da će vlast činiti koalicija okupljena oko Demokratske stranke, Savez vojvođanskih Mađara i Socijalistička partija Srbije, premda se kalkulira kako bi mogla biti formirana i šira skupštinska većina u kojoj bi sudjelovati LDP i LSV.

drugim lokalnim sredinama u kojima je postigao slabiji izborni rezultat, sjednice zakazuje za početak srpnja. Na pitanje - što se može očekivati kada je riječ o izboru predsjednika lokalne Skupštine, budući da je i to jedna od točaka dnevnog reda, Maglai kaže: »Ne mora to biti ništa, mogu se potvrditi man-

gospodom *Dulićima*, s gospodinom *Vučinićem* i gospodinom *Ivaniševićem*, zato što smatramo da se SVM ne bi trebao poistovjećivati sa stvarima koje su oni radili u proteklih nekoliko godina. Ako bismo pravili koaliciju u kojoj bi ostali ti isti ljudi onda bismo faktički samo nastavili proces koji je započet prije nekoliko godina«, kaže Maglai.

U Demokratskom savezu Hrvata u Vojvodini očekuju da će uskoro biti postignuti razgovori oko formiranja gradske vlasti, a *Petar Kuntić*, predsjednik stranke, smatra kako bi sasvim normalno bilo da vlast formiraju koalicija oko DS-a (DSHV i SDPS), SVM i koalicija oko SPS-a (PUPS i JS). »DSHV je od početka govorio, s obzirom na izrazitu multijezičnost u Subotici, da moraju u gradskoj izvršnoj vlasti biti zastupljeni, osim Srba i Hrvata, i reprezentativni predstavnici mađarske zajednice koje ovdje u većini predstavlja SVM. Budući da se

čekaju rezultati pregovora na razini države, i s obzirom da se naziru konture te buduće državne vlasti, očekujem da ćemo i u Subotici za nekoliko dana imati konkretne dogovore«, kaže Kuntić.

U GO SPS kažu da su započeli preliminarne razgovori oko formiranja vladajuće koalicije, ali još nema konkretnih i definitivnih dogovora. Predsjednik GO SPS *Rodoljub Đurić* potvrđuje da postoje dvije opcije: jedna u kojoj bi bile SPS, DS i SVM i druga u kojoj bi bile još neke stranke koje su prošle cenzus. Đurić kaže da je njegovoj stranci bliža prva opcija za koju smatra da bi bila i učinkovitija, te da bi koalicija s drugim strankama koje su prošle cenzus bila isuviše široka i brojna, ako se ima u vidu odnos pozicije i oporbe u parlamentu. On, međutim, navodi da svoju stranku vidi u obje opcije. »Mi očekujemo da budemo dio vladajuće koalicije u gradu i u jednoj i u drugoj varijanti, ali mislim da bi trebalo voditi računa i na neki način odnose koji budu uspostavljeni na razini Republike i Pokrajine u najvećoj mjeri prenijeti i na lokal«, kaže Đurić izražavajući nadu da će ipak DS i SVM naći načina za zajedničku suradnju, jer bi to prije svega bilo dobro za grad.

S. Mamužić

Očekujem da se imenuju krivci

Povodom kaznene prijave SVM-a podnijete zbog sumnje u rezultate i tijek lokalnih izbora, Maglai kaže da policija saslušava aktere čitavog događaja i provodi dosta intenzivne istražne radnje. On, međutim, ističe kako to neće imati utjecaja na formiranje lokalne vlasti, ali očekuje da se imenuju krivci. »Očevidno je da se prekrajala izborna volja građana, jer je podijeljeno više tisuća paketa i listi DS, kupljeno je više tisuća glasova najsiriromašnijih građana Subotice. Mislimo da je to potpuno neprihvatljivo i neprimjereno«. Maglai ipak kaže kako osobno ne očekuje da bi moglo biti ponavljanja izbora, te da bi takva mogućnost eventualno postojala ukoliko istraga utvrdi da su pronađeni izborni listići, drugačije tonirane boje i papira, zaista falsifikati.

Na poziv gradskog DS-a da se otpočinu razgovori, iz SVM-a je pismeno odgovoreno kako se najprije očekuje postizanje konačnog dogovora na razini Pokrajine a tek potom na lokalnim razinama. »U Vojvodini je riječ o 20-tak lokalnih samouprava, i ne možete to parcijalno rješavati, nego se najprije dogovaraju osnovna načela, a onda se poslije toga ide na dogovore na nižoj razini«, kaže Jenő Maglai, predsjednik Gradskog odbora SVM. On smatra da je stoga ishitreno zakazivanje konstituirajuće sjednice subotičke Skupštine grada za 7. lipnja, i kaže kako mu nije jasna kakva je to taktika, osobito jer DS u

dati, a onda odrediti stanka koja može trajati do početka srpnja, dok se dogovor ne postigne«.

Maglai ističe kako su između Pokrajinskog odbora DS-a i SVM-a postignuti načelni dogovori oko formiranja vlasti na razini Vojvodine kojima je usuglašeno i da će ove dvije stranke biti nositelji vlasti u vojvođanskim lokalnim samoupravama u kojima su osvojile najveći broj glasova na izborima. U Subotici, međutim, stvari otežava inzistiranje SVM-a da subotički odbor DS-a predoči novu kadrovsku strukturu. »Mi ne želimo surađivati s ljudima koji su do sada vodili tu stranku u Subotici, između ostalog s

Jubileji bračnih parova u župi sv. Roka u subotici

Unedjelju, 3. lipnja, u crkvi sv. Roka u Subotici održat će se godišnja proslava jubileja, odnosno obljetnica braka.

Na susret su pozvani svi bračni parovi koji ove godine slave jubilej svoje bračne ljubavi i vjernosti, tj. 25. ili 50. obljetnicu braka, kao i oni koji obilježavaju tzv. okruglu obljetnicu braka, tj. oni koji slave 5., 10., 15. ... obljetnicu. Bračni parovi koji su već proslavili svoj zlatni jubilej bračne ljubavi i vjernosti također mogu doći na slavlje, dakle oni koji slave 51., 52., 53. ... obljetnicu. Okvirna tema ovogodišnjeg slavlja je: »Ljubav nikad ne preataje. Obitelj i nova evangelizacija.«

Svi koji žele sudjelovati u ovom zahvalnom slavlju neka se prijave na tel. 024 554 896.

VELIKIM TRUDOM ISTRAŽIVAČA DR. EMILA LIBMANA OBJEDINJENI PODACI O STRUČNIM RADOVIMA LIJEČNIKA OD 1828. DO 2009. GODINE

Bibliografija liječnika u 180 godina

Kao da je dr. Emil Libman riješio sve što može očuvati od zaborava – dugim i upornim istraživačkim radom prikupio je bibliografiju zdravstvenih radnika u kojima će ostati zapisano ono što su u posljednjih gotovo 200 godina objavili, od izvještaja i radova iz daleke prošlosti do stručnih radova publiciranih u novije doba u zbornicima, stručnim časopisima, na kongresima... Pod nazivom »Građa za medicinsku bibliografiju Subotice (1828-2005)« izdanje je objavljeno 2008. godine (izdavači Historijski arhiv Subotica i Društvo liječnika Vojvodine – Srpsko lekarsko društvo, Podružnica Subotica), a potom i dopunsko izdanje 2011. godine s podacima koji se odnose na razdoblje do 2009. godine.

»Prvi pisani stručni rad potječe iz 1828. godine kada je diplomirao dr. Antonius Kovacs. U pitanju je njegova disertacija«, kaže dr. Emil Libman o razlogu što se podaci o publiciranim radovima zdravstvenih radnika u bibliografiji nižu upravo od 1828. godine. Bliži podaci o ovom pisanom tragu iz daleke prošlosti u knjizi su navedeni pod brojem 1123, a obuhvaćeno je ukupno oko 3500 radova. Procjenjuje se da registar imena na kraju publikacije sadrži oko 1700 autora iz ovog dugog vremenskog razdoblja.

*Medicinsku bibliografiju Subotice objavljenu 2008. i dopunjenu izdanjem 2011. godine čini oko tri i pol tisuće bibliografskih jedinica o objavljenim stručnim radovima čiji su autori subotički zdravstveni stručnjaci * Ustrajnim istraživačkim radom dr. Emil Libman obuhvatio je dugo vremensko razdoblje, od 1828. do 2009. godine*

PODACI ZA STRUČNJAKE

Građa za medicinsku bibliografiju ili pak medicinska bibliografija (oba su termina u uporabi), objedinjena je i publicirana kao pomoć struci – navodi autor: »Namijenjena je zdravstvenim radnicima, za uže stručno informiranje. Naime, zanimljivo je, praktično i poučno saznati što su prethodnici pisali o svojim iskustvima i područjima kojima su se bavili. Zanimljivo je i korisno onima koji svoje stručne radove pripremaju i predstavljaju kolegama i javnosti, ali i za sve druge u ovoj struci.«

Dr. Emil Libman je oduvijek smatrao da o važnim trenucima i događanjima treba bilježiti, pa se tome više posvetio još prije nekoliko desetljeća zapisima o Internističkom danima po kojima je Subotica bila nadaleko znana. I sam je internist po struci, gastroenterolog i ovim pozivom se bavio do odlaska u mirovinu 1992. godine. Kao čovjek vičan peru, od tada se mnogo više posvetio izučavanju zdravstvene zaštite u prošlosti ovog područja, liječnicima koji su tada radili, kao i okolnostima u kojima su obavljali svoj posao. Opisao je

i vrijeme i nastanak današnje Bolnice, kao i bolnice koje su nekada postojale. Sačuvano je sve do čega se upornim istraživačkim radom moglo doći.

Kada dr. Libmana upitate gdje je nalazio podatke o bivšem vremenu i ljudima, on će kratko i zahvalno spomenuti Historijski arhiv, Gradsku knjižnicu, arhivu i knjižnicu Bolnice, odgovoriti tek u nekoliko rečenica, iako takav vid istraživanja zahtijeva veliku upornost, strpljivost, prelistavanje i iščitavanje opsežne povijesne građe, znanje nekoliko jezika na kojima su dokumenta pisana, poznavanje materije, mnogo vremena i iznad svega – mnogo volje. »Prve pisane podatke iz područja zdravstva nalazimo nakon 1743. godine kada je Subotica od Vojnog šanca postala Privilegirana kraljevska komorska varoš po imenu Szent Maria. Javljaju se i rade u njoj 1746. godine ranari – berberi a 1766. godine i neškolovalane babice, kao prvi zdravstveni radnici. Školovani liječnici u Subotici rade od 1780. godine, a prvi liječnici podrijetlom Subotičani od 1832, prvo dr. Müller Jacobus, a kroz svega nekoliko dana za njim i dr. Vince

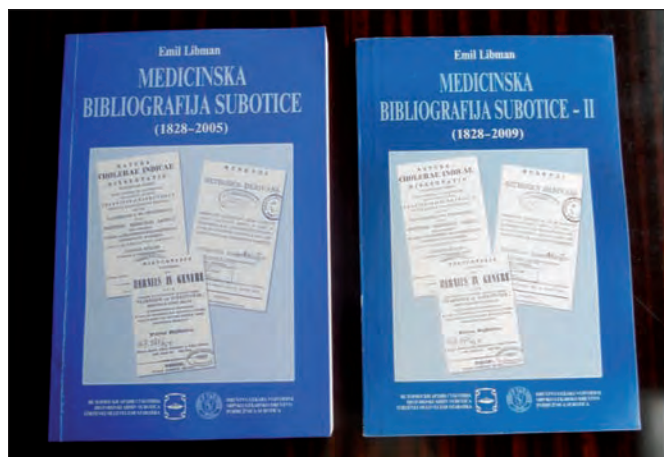
Zomborčević, pa dr. Stojković itd.«

NIJE SVE POČELO S NAMA

Uporno čuvajući prošlost od zaborava, bilježeći život i djela naših prethodnika, dr. Emil Libman istovremeno je pisao o svojoj struci i kolegama i iz novijeg vremena, opet za nezaborav potomcima. Tako je nastalo nekoliko njegovih djela u kojima se susreću daleka prošlost i sadašnjost, između ostalih: »Subotička bolnica od Uboškog doma do suvremenog stacionara« (1997.), »Istaknuti liječnici Subotice 1792-1992« (izdanje 2003.), »Liječnička društva u Subotici 1880-2005«... Dr. Emil Libman na ove teme piše i za više časopisa, »Medicinski pregled«, zbornike stručnih radova zdravstvenih ustanova, »Ex Pannonia« (Historijski arhiv), »Rukovet«, »Klasje naših ravni«, suradnik je Srpskog biografskog rječnika Matice srpske i Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca. Dobitnik je priznanja Društva liječnika Vojvodine za životno djelo 1995. i priznanja Grada »Dr. Ferenc Bodrogyári« 2003. godine.

Desetljećima posvećen istraživačkom radu nad zapisima o zdravstvu od davnina, dr. Emil Libman bi volio da ova opsežna prikupljena povijesna građa kroz stoljeća o jednom specifičnom području kao što je zdravstvo, bude podloga za izradu cjelovitog i sveobuhvatnog prikaza razvoja zdravstvene zaštite od prvih pisanih tragova do danas.

Katarina Korponaić

POLARNA ZIMA U VELJAČI I TRAVANJSKI MRAZ GOTOVO U POTPUNOSTI UNIŠTILI ROD VOĆA

Zelena pustinja

*Prema procjenama stručnjaka rod voća na oko 2.500 hektara u subotičkom ataru ove će godine biti manji između 75 i 80 posto, što u novcu iznosi oko 11 milijuna eura * Niti vinogradari na oko 200 hektara ne mogu se nadati boljem rodu, jer se šteta kreće od 50 do 70 posto, ali neki od njih upravo stoga očekuju bolju kvalitetu grožđa * Dok se kod nas jedino poplave i zemljotresi priznaju kao elementarne nepogode, dotle je poljoprivrednicima molitva da ne bude suše, tuče ili jake zime i dalje jedini lijek koji im je ostao na raspolaganju*

Jedna noć prije nepuna dva mjeseca bila je dovoljna da voćari i vinogradari na sjeveru Bačke u jedno budu posve sigurni: rod ovih kultura tijekom godine bit će znatno smanjen. Istina, takve su se prognoze mogle čuti i za cijelu zemlju tijekom veljače, kada se više dana uzastopno temperatura kretala od minus 15 do preko minus 20 stupnjeva Celzijevih, ali su biljke tada još bile »u zimskom snu«, dok se s proljeća očekivalo njihovo uobičajeno vegetativno buđenje. Namjesto toga, nekih devet sati mraza pri temperaturi od minus 6 do minus 9 stupnjeva u noći između 9. i 10. travnja napravilo je pravu pustoš u mnogim voćnjacima i vinogradima.

POMOĆ MALA, ALI SPORA

Skoro dva tjedna nakon toga subotička lokalna samouprava formirala je komisiju koja je izračunala da šteta na oko 2.500 hektara voćnjaka i oko 200 hektara vinograda iznosi blizu 11

milijuna eura! Šef Službe za poljoprivredu Grada Subotice *Mirko Ostrogonac* kaže kako je riječ o iznosu koji nitko ne može nadoknaditi, ali i da se od Pokrajine i Republike, odnosno preko njihovih fondova, traže rješenja koja će koliko-toliko ublažiti nastalu štetu. Kako navodi, oštećeni poljoprivrednici u sličnim se situacijama mogu nadati nadoknadi do maksimalnih 5 posto štete, a simboliku toga možda najbolje oslikavaju Ostrogončeve riječi da bi Grad za te namjene mogao izdvojiti najviše do 5 milijuna dinara (manje od 50.000 eura)! Pred mjesec dana Ostrogonac je izašao i s informacijom da će Stožer za izvanredne situacije ili Gradsko vijeće donijeti odluku da se svi oštećeni voćari i vinogradari za prijavu i procjenu štete mogu javiti u svojim mjesnim zajednicama. Kako do toga do sada ipak nije došlo, Ostrogonac kaže da se oko 120 voćara i vinogradara do sada samo javilo u Službu za poljoprivredu, prijavivši štetu na oko 800 hektara površina.

S druge strane, stručnjaci Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu, na čelu s dr. *Zoranom Keserovićem*, nedavno su izašli s procjenom da će ovogodišnji rod jabuke u Srbiji iznositi oko 245.000 tona, što je za oko 10 posto manje u odnosu na prošlu godinu. S obzirom na to da su, slično sjeveru Bačke, niske temperature u potpunosti uništile ovogodišnji rod voća na sjeveru Europe na internetskoj stranici »Agroservisa« pojavila se informacija da su tamošnji kupci već počeli ugovaranje otkupa jabuka iz Srbije, uz avansno plaćanje.

Direktor AD »Kelebija« *Dragan Zvekanović* kaže kako se njima na tu temu nitko do sada sa sjevera Europe nije javljao. I da jest, ističe, oni se ne bi upuštali u prodaju jabuke »na zeleno«, odnosno odstupali od uobičajene prakse da poslove ugovaraju koncem srpnja ili početkom kolovoza sa sigurnim i provjerenim kupcima. Zvekanović kaže kako će rod jabuke na njihovim parcelama ove godine podbaciti između

75 i 80 posto, odnosno da će, namjesto planiranih preko 2.000, ove godine roditi tek oko 600 tona jabuke. Slika nije bolja niti kada je riječ o ostalom voću, jer će višnje, namjesto 160 biti tek oko 40 tona; šljive će, namjesto 40, biti tek oko 20 tona, a od breskve, čiji je rod planiran oko 350 tona neće biti niti kilograma, jer ju je travanjski mraz uništio u potpunosti! Zvekanović ističe kako će se sve to sigurno odraziti i na cijenu voća, čija će proizvodnja, bar u ovom kombinatu, poskupjeti bar za jednu trećinu. Kako navodi, bez obzira na izuzetno umanjen rod, ulagati u voćnjake i dalje se mora, prije svega kada je riječ o zaštiti lišća i stabala. Skupi herbicidi u godini s malim rodom, kaže Zvekanović, cijenu jabuke, namjesto planiranih 35, vjerojatno će podići i na 100 dinara, a nije teško zaključiti da će voćari (ruko)voditi sličnom računicom i kada je riječ o ostalim kulturama.

Kako će se AD »Kelebija«, ali i ostali voćari sa sjevera Bačke snaći, teško je za sada predvi-

KA I GROŽĐA NA SJEVERU BAČKE

djeti. Naime, na temelju procjena stručnjaka s novosadskog Instituta za voćarstvo i povrtlarstvo, evidentno je da štete u ovom dijelu zemlje nisu iste kao u ostalim. Primjerice, tim novosadskih stručnjaka izračuno je da bi pri cijeni od oko 60 dinara po kilogramu zarada od jabuke ove godine u Srbiji mogla iznositi oko 100 milijuna eura. Nije, naravno, teško pretpostaviti da će se i ove godine kod nas pojaviti i konkurencija sa strane, što će također utjecati na razmjerno obaranje cijena voća. Ukoliko i bude tako, tome će se zacijelo najviše obradovati potrošači koje, od podrijetla, više zanima kakvoća, a napose »jeftinoća«. Međutim, hoće li se voćari upustiti u poslovanje sa sigurnim gubitkom kako bi koliko-toliko nadomjestili razliku od 40 (ili čak i 50) dinara po kilogramu ili u rizik prodaje po stvarnoj cijeni proizvodnje za sada je teško prognozirati.

Zbog toga nisu bez osnova riječi Dragana Zvekanovića da bi, namjesto nastojanja lokalne samouprave da im se pomogne u prolongiranju otplate bankarskih kredita, jedna od mjera koja bi poduzećima poput AD »Kelebjia« pomogla svakako bila oslobađanje od obveze plaćanja državnog zemljišta u najam. To, međutim, za sada nikome iz lokalne samouprave nije palo na pamet, a većina onih koji su podnijeli prijavu za procjenu štete ionako su vlasnici svojih parcela.

DOBRE STRANE LOŠEG

Slično ili gotovo isto stanje, bar kada je riječ o postotcima štete, vlada i u vinogradima u subotičkom ataru. Prema procjenama stručnjaka, ali i proizvođača, šteta od dugotrajnih niskih temperatura u veljači i jednonoćnog mraza u travnju na oko 200 hektara ove će jeseni iznositi

između 50 i 70 posto. To potvrđuje i veliki majstor Reada vitezova vina »Arena Zabatkensis« *Dragutin Miljković*, koji kaže da su temperature od preko minus 20 stupnjeva Celzijevih bolje podnijele otpornije vrste vinove loze poput »lize«, pa čak i »kevedinke« ili »rajnskog rizlinga«. Dobitnik ovogodišnjeg priznanja za najboljeg proizvođača vina prigodom

umanjen rod potencijalno može donijeti bolju kvalitetu grožđa. Kako kaže, trsovi će biti manje opterećeni, što može utjecati na bolje karakteristike grožđa.

Urednik časopisa »Svet pića« i vrsni znalac vinogradarstva i vinarstva *Petar Samardžija* kaže kako i sami vinogradari snose odgovornost za nevolju koja ih je ove zime i proljeća zadesila. Samardžija ističe da postoji način kako se zaštititi od niskih temperatura, ali i da

mrska tuča. Takav scenarij ne samo da bi dotukao očekivanja voćara i vinogradara, nego bi im se u nevolji pridružili i ratari, pa i stočari, koji od ratarstva ovise. Stoga riječi Mirka Ostrogonca da je, u situaciji kada ni za što nema novca, posve svejedno hoće li se na sjeveru Bačke proglasiti elementarna nepogoda ili će simbolična pomoć biti drugačije krštena možda najbolje oslikava odnos cjelokupnog društva, a napose države,

Roda će ove godine biti manje, slažu se i stručnjaci i poljoprivrednici

proslave osmih »Urbanovih dana« na Paliću, vlasnik vinarije »DiBonis« *Laszlo Boni* kaže da je šteta posvuda u Vojvodini, Mađarskoj i Baranji podjednaka. Što se njegovih pet hektara vinograda u Radanovcu i još toliko u Mađarskoj tiče, kaže kako će rod ove godine biti umanjen između 50 i 60 posto, te da je pred njima, kao i pred svim ostalim vinogradarima ozbiljan posao na obnavljanju trsova kako bi se sljedeća godina dočekala spremno. Ipak, valjda se držeći one po kojoj svako zlo služi i za ponešto dobro, Boni ističe da

su se vinogradari uspavali, jer nisu očekivali ovakvu zimu. Da su je dočekali spremno, kaže Samardžija, vinogradari bi na vrijeme zagnuli donji dio lastara koji bi na taj način bio zaštićen i, bez obzira na izmrznut trs, mogao bi se podmladiti i dati novi rod.

Navedenim ocjenama, procjenama i strepnjama, međutim, nije kraj. Bez želje da prizivamo dodatnu nevolju, nije zgreška prisjetiti se upozorenja Dragana Zvekanovića da, za razliku od ovakve zime, ljeti nije nikakvo iznenađenje da se nepogodama pojavi i svakom živom biću

prema poljoprivredi općenito, a ne samo voćarstvu i vinogradarstvu. S druge strane, poljoprivrednici ne prolaze bolje niti kada je riječ o osiguranju: čak i ukoliko se ukalkuliraju, stavke od vremenskih nepogoda ekonomski skoro da nisu isplative, jer su kod nas poplave (poput južnog Banata prije nekoliko godina) ili zemljotresi (poput Kraljeva) i dalje »na cijeni« kada je riječ o društvenoj solidarnosti i državnoj pomoći. Suša, tuča ili izmrzavanja plodova, po svemu sudeći, još pričekati na »zasluženi tretman«.

Z. R.

PROPALA BRODOGRADILIŠTA NADAJU SE OPORAVKU POSLIJE PRODAJE

Iz stečaja do novih vlasnika

Brodogradilište »Dunav« u Bezdanu

Priča je počela s privatizacijom kada upravljanje preuzimaju većinski vlasnici. Kako? To su na svojoj koži prvo osjetili radnici i mali akcionari bezdanskoga brodogradilišta koje je praktički još 2005. godine prestalo raditi. Monoštorsko brodogradilište opstalo je nešto dulje, ali je epilog bio isti, prekid proizvodnje i, na koncu, stečaj

Proteklo desetljeće bilo je pogubno za većinu vojvođanskih brodogradilišta, koja su uglavnom propala i završila kao gubitaši nad kojima se nadvio stečaj. Taj scenarij nije mimoišao ni oba brodogradilišta u Somboru – »Dunav« u Bezdanu i »Brodoremont« u Bačkom Monoštoru. Oba su otišla pod stečaj, a njihova imovina prodaje se na javnim dražbama. Priča je počela s privatizacijom kada upravljanje preuzimaju većinski vlasnici. Kako? To su na svojoj koži prvo osjetili radnici i mali akcionari bezdanskoga brodogradilišta koje je praktički još 2005. godine prestalo raditi. Monoštorsko brodogradilište opstalo je nešto dulje, ali je epilog bio isti, prekid proizvodnje i, na koncu, stečaj.

Hoće li ponovno oživjeti brodogradilište i hoće li za iskusne majstore biti novog posla ovisit će o onima koji na javnim dražbama kupe imovinu. Nemaju

obvezu zadržavanja djelatnosti, ali se svi nadaju da će brodogradilišta ipak ostati ono što su bila i prije. »Dunav« iz već je dobio novog vlasnika koji, barem zasad, ne otkriva svoje planove, a prodaja monoštorskog brodogradilišta očekuje se uskoro.

PRODANO BEZDANSKO BRODOGRADILIŠTE

Novi vlasnik bezdanskog »Dunava« je Miroslav Reljanović iz Hrvatske. On je brodogradilište, kao jedini zainteresirani kupac, platio 36 milijuna dinara. Ova kupnja mogla bi značiti kraj višegodišnjeg propadanja bezdanskog brodogradilišta, koje ne radi od 2005. godine. Stečaj je pokrenut prije dvije godine i to na inicijativu Narodne banke Srbije zbog blokade računa više od tri godine. Dug brodogradilišta je oko 300 milijuna dinara. »Najveći povjerenici su »Team« iz Srijemske

Mitrovice i »Niko« iz Beograda. Imovina se prodaje u dvije cjeline. Prva cjelina su radionice, hale, oprema za proizvodnju, putevi i platoi, upravna zgrada, oprema, zalihe materijala, građevinsko zemljište od 1,87 hektara. Početna cijena za tu imovinu je 32,7 milijuna dinara. Cijena za drugu cjelinu znatno je manja, početna je 2,9 milijuna dinara«, rekao je prije javnog nadmetanja Vesko Žugić, stečajni upravitelj brodogradilišta »Dunav«. Jedini zainteresirani kupac za prvu cjelinu bio je Miroslav Reljanović, pa je imovinu brodogradilišta kupio po početnoj cijeni. Za drugu cjelinu, osim Reljanovića, zainteresirana je bila i tvrtka »Ilija Đurković« iz Bezdana, pa je Reljanović taj dio imovine kupio za 2.950.000 dinara, odnosno za 50.000 dinara više od početne cijene. »Rano je govoriti o planovima. Sačekajmo da se obave sve formalnosti oko kupnje«, rekao je Reljanović, koji je

po struci neurolog. S obzirom da brodogradilište nije prodano kao pravno lice, novi vlasnik nema obvezu nastaviti djelatnost, ali prema nezvaničnim informacijama on neće mijenjati namjenu i djelatnost.

Brodogradilište »Dunav« iz Bezdana privatizirano je prije desetak godina. Međutim, vrlo brzo nakon privatizacije poslovi su stali, a preostali radnici upućeni su na rad u apatinsko brodogradilište, koje je također propalo. Mali akcionari godinama su pokušavali osporiti način na koji su većinski vlasnici došli do udjela u brodogradilištu, podnosili su tužbe tadašnjem Trgovinskom sudu, Višem trgovinskom sudu, Općinskom sudu u Somboru, obraćali su se za pomoć i lokalnoj vlasti, ali bezuspješno. Vlasnik bezdanskog brodogradilišta bio je »Danubius Team« iz Srijemske Mitrovice koje je osim brodogradilišta u Bezdanu upravljalo s još tri vojvođanska brodogradilišta. »Nekada je u brodogradilištu u Bezdanu radilo 200-300 radnika i u njemu su se pravili kompletni brodovi. Ponovno oživljavanje brodogradilišta Bezdana bi mnogo značilo, jer svako radno mjesto danas je velika stvar«, kaže tajnik Mjesne zajednice Bezdana Robert Horvat.

BEZ PLAĆA PRAVILI BROD ZA NIZOZEMCE

Uskoro se očekuje prodaja i brodogradilišta »Terratrade Brodoremont« u Bačkom Monoštoru koje je također u stečaju. Većinski vlasnik tog brodogradilišta bila je beogradska tvrtka »Terratrade«. Prve godine poslije privatizacije bile su uspješne. Bilo je posla i to za stalnog kupca iz Nizozemske, tvrtka se pomlađivala i u jednom momentu mogla se pohvaliti da je po godinama radnika

najmlađa u Somboru. Plaće su bile solidne, a brodogradilište je pomagalo i razne programe i aktivnosti u Bačkom Monoštoru. Kola su nizbrdo krenula 2010. godine kada su radnici zbog neisplaćenih zarada stupili u štrajk. Problemi su počeli tijekom izgradnje još jednog broda za stalnog kupca iz Nizozemske. Ispostavilo se da radnici o svojim zahtjevima nemaju s kim razgovarati, jer se *Nenad Golijanin*, vlasnik, više nije pojavljivao u Bačkom Monoštoru. Obćanje da će osigurati nastavak proizvodnje nije ispunio ni drugi vlasnik *Vladimir Šekrevski*, pa je oko 130 radnika jedini spas vidjelo u stečaju. Stečaj je otvoren ožujka prošle godine, a kako je tada rećeno, radnicima se duguje 11 zarada, doprinosi za osam mjeseci, ukupan dug brodogradilišta tada je bio procijenjen na 330 milijuna dinara, a vrijednost

»Brodoremont« iz vremena kad je radio

imovine na 200 milijuna. Nitko od povjerioca nije bio zainteresiran za pokretanja stećaja, osim radnika, pa je na njihov teret palo 500.000 dinara koliko je plaćeno da bi stečaj uopće i bio

pokrenut. Radnici su otišli na tržište rada, a sada se nadaju skorij prodaji svoje nekadašnje tvrtke kako bi naplatili zaošale zarade, a možda se i vratili na posao. Stećajni upravitelj

Milorad Veljović najavljuje da će javni oglas o prodaji biti uskoro objavljen. Neslužbene su informacije da zainteresiranih kupaca ima.

Zlata Vasiljević

DRUGI SAJAM PROIZVOĐAČA ORGANSKE HRANE U OSIJEKU

Promocija ekološke i organske, zdrave hrane

Prošloga je vikenda Osijek bio domaćin Drugog sajma proizvođača organske hrane iz čitave regije, a okupili su se predstavnici Bosne i Hercegovine, Bugarske, Mađarske, Srbije i naravno Hrvatske. Cilj ovoga projekta je kroz sudjelovanje regionalnih organskih proizvođača promovirati ekološku i organsku, zdravu hranu, a sajam je pratila i konferencija s temom: Regionalizacija organskih proizvoda Panonske regije, pa je ovo zanimljivo događanje dobilo i stručno-edukativnu dimenziju. Konferenciji su nazočili i gosti BON-a (Balkan Organic Network), proizvođači, prerađivači, trgovci i nadležne institucije.

Organizator ovog događanja je Udruga za kreativni razvoj – Slap, a predsjednica *Sonja Vuković* zahvalila je sudionicima na odazivu i naporu da organska hrana dođe do svake trpeze i inzistirala na dodatnom naporu da ovo druženje preraste u tradicijski regionalni sajam zdrave

hrane. Projektom prekogranićne suradnje već je prošle godine organiziran ovakav sajam da se vidi ima li zanimanja, a ove je godine već 50-tak izlagaća iz 5–6 zemalja regije s naglaskom širenja balkanske mreže, a krajnji je cilj otvaranje perspektiva za daljnje zapošljavanje i samozapošljavanje u sektoru poljoprivrede nazvanom organska proizvodnja. Ovaj oblik proizvodnje već je dokazan u praksi, smanjenjem toksićnih tvari koje zagađuju tlo, vodu i zrak, hrana ima bolji okus i bolja je za zdravlje potrošaća.

Sudionike je pozdravio i *Tomislav Petrović*, načelnik Odjela ekološke, integrirane proizvodnje Ministarstva poljoprivrede i naglasio da već danas u Hrvatskoj pod ovom proizvodnjom ima 32.183 ha, što je tek 2,5 posto, a Hrvatska ima obvezu da do 2016. godine, kao članica EU, dostigne relativni pokazatelj od 8 posto ili 5 tisuća proizvođaća. Programom ruralnog razvitka predviđene su

Subotićani na sajmu

mjere kako to i postići, a ekološki proizvođaći mogu koristiti sredstva predviđena akcijskim planom, čijih je 16 mjera već aktivirano. Činjenica je da su najbolji rezultati na ovom planu u svih 5 slavonskih županija, pa i Sisaćko-moslavaćkoj, ali neusporedivo je najviše urađeno u Osjećko-baranjskoj županiji, gdje je registrirano najviše ekoloških proizvođaća.

Subotićani su i prošle godine bili zapaženi na ovom sajmu, jer njihova je udruga TERA'S supotpisnik ovog korisnog projekta, a *Nataša Aralica* iz Bezdana rekla nam je da je obuhvaćeno dese-

tak proizvođaća s par desetina proizvoda od integralnog brašna, eko paprike i dodataka jelu do zaćinskog bilja kojega svatko može proizvesti u svojem vrtu, naravno u eko-uvjetima. Udruga postoji već dvadesetak godina i svake je godine sve više članova koji napuštaju konvencionalnu poljoprivrednu proizvodnju i okreću se organskoj. Proizvodnja jest zahtjevnija ali su rezultati u konaćnici bolji, proizvodi na tržištu imaju prođu, a u posljednje vrijeme sve više proizvođaća proizvodi za poznatoga kupca.

Slavko Žebić

SPREMNI ZA »VRUĆE« SITUACIJE

Oldtajmer ide u mirovinu

Dobrovoljno vatrogasno društvo iz Bačkog Monoštora osnovano je 1927. godine i od tada radi bez prestanka. Tijekom svoga postojanja, monoštorski vatrogasci pamte i lijepa, ali i teška vremena. Društvo broji nekoliko stotina članova, učlanjene su i cijele obitelji, djeca, seniori... Svojevremeno, ono je redovito sudjelovalo na natjecanjima i smotrama, gdje su članovi pokazivali svoje vještine i spretnost u kritičnim situacijama. Uži krug vatrogasaca, koji su u svakom trenu spremni za pokret i hitne situacije, broji oko desetak momaka, a ove su godine imali već pet intervencija – izlazaka na teren, uglavnom su gašeni šumski i požari na otvorenim površinama.

DVD raspolaže s jednim vatrogasnim vozilom-cisternom kapaciteta 8000 litara, koja je

proizvedena 1963. godine. Samo krajnjim naporima i volonter-skim radom aktivista, ali i velikim ulaganjima, društvo ga uspijeva održavati u voznom i mobilnom stanju.

Vodeći se parolom: »Vatrogasci bez granica«, vatrogasci iz Monoštora potpisali su u Belom Manastiru 21. studenoga 2008. povelju prijateljstva s DVD-om iz Belog Manastira, a surađuju i s nekoliko vatrogasnih

društava iz Bosne i Hercegovine.

Na prijedlog Dobrovoljnog vatrogasnog društva iz Belog Manastira, predsjednik monoštorskih vatrogasaca *Stipan Benić* i članovi *Jakob Gajzinger* i *Aca Pavošev* primili su Orden za međunarodnu suradnju, najveće priznanje Hrvatske vatrogasne zajednice.

»Da bi orden bio dodijeljen, prijedlog iz Belog Manastira morao je proći odlučivanje kroz

Dobrovoljno vatrogasno društvo iz Bačkog Monoštora poznato je po povezanosti s sličnim udrugama, te više nego dobrom suradnji sa svojim kolegama iz okolnih mjesta i država.

Vatrogasnu zajednicu Osječko-baranjske županije i Hrvatske vatrogasne zajednice, što je procedura koja traje oko godinu dana«, objasnio je *Stipan Benić*.

Prije nekoliko dana monoštorski vatrogasci su, kao i kolege iz Bačkog Brega, Stapara, Doroslava i Bezdana, primili donaciju u obliku vatrogasnih odijela, izuzetne kvalitete. Donacija je stigla iz jedne karitativne organizacije iz Mančestera iz Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske, a svečano ju je uručio gradonačelnik Sombora *Nemanja Delić*. Tijekom ljeta očekuje se i isporuka jednog kompletno opremljenog vatrogasnog vozila, pa će oldtajmer moći u mirovinu.

Zdenka Mitić

POSLIJE OSNUTKA KONJIČKOG KLUBA »GRANIČAR 2011«

Šidom ponovno galopiraju konji

Ljubitelji i vlasnici konja iz Šida, Morovića, Kukujevac, Bačinaca, Gibarca, Adaševaca i Ilinaca osnovali su konjički klub s nadom da će povratiti stari sjaj konjarstva u šidskoj općini i u ostatku Srijema

Na inicijativu nekoliko zaljubljenika u konje, krajem prošle godine ozvaničena je ideja da se osnuje Konjički klub u Šidu koji je dobio naziv »Graničar 2011«. Ljubitelji i vlasnici konja iz Šida, Morovića, Kukujevac, Bačinaca, Gibarca, Adaševaca i Ilinaca osnovali su konjički klub s nadom da će povratiti stari sjaj konjarstva u šidskoj općini i u ostatku Srijema. Osnivači kluba »Graničar 2011«, *Petar Stanivuković*, *Božo Momčilović* i *Jovica Stepanić* ističu da je u osnovi rada kluba ljubav prema konjima i promocija konjičkog sporta. Iako je uzgoj konja skup i zahtjevan, bitno je da članovi kluba vole konje. *Petar Stanivuković* brine o jednoj kobili, a nabavio je i obnovio stari špediter i kožno sjedalo za njega. Tijekom zime posebna

atrakcija su bile zaboravljene drvene saonice. »Nabavio sam saonice koje sam malo sredio, pa kada su se ulice zabijelile upregnuo sam u saonice moju ljubimicu i provozao je gradom. Prolaznici, osobito djeca, bili su iznenađeni jer su prvi put vidjeli ovo prijevozno sredstvo, a nekada je u Srijemu svako gazdinstvo imalo barem jednog konja. Velika

je razlika između onog tko samo voli konje i onog tko ih drži. Konji zahtijevaju puno pažnje i tu šale nema, jer je u pitanju životinja koja ima 500 kilograma mišića i tu su pogreške nedopustive. Potrebna im je zdrava i pravilna prehrana, briga i njega. Da bi se odnjegovala, mora se u njih dosta ulagati, jer su konji najproblrivije domaće životi-

nje, ali su i najpametnije«, ističe *Stanivuković*. Potpredsjednik Kluba *Božo Momčilović* kaže da je još od rane mladosti vezan za konje. Riješio je nastaviti obiteljsku tradiciju i trenutačno ima jednu kobilu, Lisku. Nabavio je i fijaker koji glanca za predstojeće »fijakerijade«. Još jedan zaljubljenik u konje je *Adaševčanin Jovica Stepanić*, koji ima konja *Cvetka* i kobilu *Micu*. *Stepanić* objašnjava da je nekada u Srijemu konj bio simbol prepoznavanja. Koristio se za rad, a napretkom i pojavom traktora konj dobiva potpuno drugu ulogu – postaje ljubimac. Danas se ova plemenita životinja koristi u sportske, turističke i zdravstvene svrhe. Kako su nam ovi zaljubljenici u konje rekli, planova je puno, a volje ne manjka. »Potrebno je, prije svega, osigurati lokaciju kako bismo podigli staju i tu smjestili grla, naravno s ograđenim ispastom. Imamo dvadesetak članova i trideset grla domaće rase«, pričaju osnivači KK »Graničar 2011« Šid.

S. D.

NEOBIČNA IZLOŽBA ANE TUDOR U SONTI

Izložba na otvorenom sokaku

Hvaranka Ana Tudor u suradnji s KPZH »Šokadija« u rodnoj Sonti priredila izložbu svojih slika pod vedrim nebom

Pozната likovna umjetnica s Hvara Ana Tudor, u suradnji s KPZH »Šokadija«, priredila je u rodnoj Sonti u nedjelju, 27. svibnja, u ljetnom vrtu kavana »Sport«, neobičnu izložbu pod vedrim nebom. Ovo jedinstveno kulturno događanje, nazvano »Izložba na otvorenom sokaku«, održano je pod geslom »Zbližavanje ljudi i umjetnosti«. Pored postavke od dvadesetak njezinih slika, nastalih u nekoliko posljednjih godina, izložba je imala i edukativni dio u formi kratke slikarske obuke i druženja umjetnice s djecom, a u cilju stvaranja za njih novih navika. Sat vremena prije otvorenja izložbe umjetnica je otvorila likovnu radionicu za trinaestero djece, podijelila im boje i uputila ih na slikanje po papiru nalijepljenom na zid kavana, a pod geslom »Slikajmo na zidu, a ne po zidu«.

»Svi smo mi u dobi od desetak godina uživali u izradi risarija po zidovima, pa kad bi nas stariji uhvatili na djelu, znalo je biti i 'vruće'. Danas sam vam pripremila papir i boje,

Izložbu je otvorio Zvonko Tadijan

papir je postavljen na zid kavana, pa slobodno pustite mašti na volju i rišite na zidu, a ne poput većine svojih prijatelja po zidu«, rekla je Ana Tudor na otvorenju ove neobične likovne radionice, a poslije zatvaranja najmaštovitiji sudionici su i nagrađeni.

Izložba Aninih slika otvorena je uz zvuke tambura tamburaškog sastava KPZH »Šokadija«. Anu Tudor i njezin rad predstavio je moderator izložbe, predsjednik »Šokadije« Zvonko Tadijan. »Posebna mi je čast što mogu u svojstvu predsjednika 'Šokadije', u svojstvu ravnatelja naše škole, a posebno u svojstvu prijatelja Ane Tudor predstaviti nešto što u Sonti još nikada nije priređeno, a to je

»Izložba na sokaku«. Ana je žena koja slikarstvo nosi u srcu, žena koja je zahvaljujući slikarstvu proputovala cijeli svijet, ali isto tako i žena kojoj tijekom godina sve više raste i ljubav prema rodnoj Sonti«, rekao je Zvonko Tadijan na otvorenju izložbe.

Nazočne je pozdravila i autorka ove izložbe Ana Tudor. »Dobro mi došli svi vi koji ste svoje slobodno vrijeme poklonili meni i ovoj djeci. Priuštili ste nam veliku radost, a nadam se da ste danas vidjeli i nove talente, od kojih će bar netko poći mojim stopama. Nadam se da ćemo sljedeće ovakvo događanje organizirati u 'Šokačkom

Radionica »Slikanje na zidu, a ne po zidu«

domu', u kojem će biti i galerija i sve ostalo što ide uz jedan takav prostor«, rekla je uzbuđenim glasom Ana.

U nastavku programa priređen je i mali domjenak uz zvuke »Šokadijinih« tamburaša, a organizirana je i donatorska lutrija, čija je jedina premija bila slika Ane Tudor, a umjetnica je prihod namijenila »Šokadiji« kao svoj doprinos u gradnji »Šokačkog doma«.

Ivan Andrašić

SJEDNICA SAVJETA MZ SONTA

Smijenjen predsjednik Igor Jakšić

Na sjednici Savjeta MZ Sonta, započetoj i prekinutoj u četvrtak, 24. svibnja, kulminirale su međustranačke nesuglasice, uočljive od samoga početka rada aktualnoga saziva. Od predloženih 18 točaka dnevnoga reda, od kojih neke zahtijevaju hitno rješavanje, nije obrađena niti jedna. Na samom početku sjednice član Savjeta, predsjednik MO SPS Sonta Tomislav Siladi predložio je dopunu dnevnoga reda s dvije točke: pitanje povjerenja predsjedniku Savjeta Igoru Jakšiću (DS) i izbor novoga predsjednika Savjeta, uz zahtjev da budu prva i druga, a ostalih 18 točaka da se pomaknu. Predloženi dnevni red nije usvojen, a dopunjeni

jest. Nakon glasovanja sjednicu su napustili članovi iz redova DSHV-a, a poslije izglasavanja nepovjerenja predsjedniku Jakšiću sjednicu su napustili i članovi iz redova DS-a. U nastavku je za predsjednika Savjeta izabran Željko Dekan, a usvojen je i prijedlog Antuna Zlatara da se, po njegovoj tvrdnji sukladno propisima, odgovornim dužnosnicima ukinu sve ovlasti. Na taj način su, iako na sjednici nije bilo riječi o smjeni tajnice MZ Sonta Renate Kuruc i dopredsjednika Andrije Adina, ukinute i njihove ovlasti, tako da je rad Mjesne zajednice do daljnjega blokiran. Dekan se zahvalio na povjerenju i izrazio nadu da će svi članovi Savjeta korektno surađivati, te predložio da se sjednica prekine, a nova da se sazove u roku od desetak dana. Iako se o ovom prijedlogu formalno nije glasovalo, sjednica je, nakon samo pola sata rada, prekinuta.

I. A.

OPĆINSKA SMOTRA FOLKLORA I TRADICIJSKIH OBIČAJA U APATINU

Sončani uspješni

Općinska smotra folklora i tradicijskih običaja održana je u Apatinu u velikoj dvorani Doma kulture u četvrtak, 24. svibnja. Među ostalima na smotri su sudjelovali i KPZH »Šokadija«

i OKUD »Ivo Lola Ribar« iz Sonte, s prikazima starih običaja sončanskih Šokaca. Šokadinci su prikazali običaj »Pisma i igra na čošu«, a »Lole« običaj »Badnje več«e. Oba su društva, uz siguran nastup, osigurala plasman na zonsku smotru, koja će se održati 16. lipnja u Apatinu.

I. A.

KUD »ŽUMBERČANI« IZ ZAGREBA U STARČEVU

Tradicionalne pjesme žumberačkog kraja

U subotu, 26. svibnja, u Domu kulture u Starčevu nastupili su članovi KUD-a »Žumberčani« iz Zagreba. Tradicionalne pjesme žumberačkog kraja bile su na repertoaru prvog dijela koncerta u izvedbi tridesetak članica zbora u tradicijskom žumberačkom ruhu, a uz pratnju tamburaškog sastava pod ravnanjem *Božidara Ugrine*, koji je zadivio publiku sviranjem harmonike. Sudionice su Starčevcima prikazale plesove iz okolice Samobora, a Zagrepčanka, članica KUD-a podrijetlom Starčevka, *Roza Lukačić* (rođ. *Orešković*) zahvalila svojim Starčevcima na ukazanom gostoprimstvu.

Uslijedile su svima znane starogradske pjesme, od nezaobilaznih vođovanskih hitova, preko pjesama iz Hrvatskog zagorja, pa sve do dalmatinskih balada i pjesama.

Kraj nastupa obilježila je pjesma koja je postala svojevrsnom himnom Žumberka »Divan je Žumberak kraj«, poslije čega su sudionice od organizatorice, djelatnice Doma kulture u Starčevu, *Sandre Kovačević* dobile na dar prekrasni cvjetni aranžman. Ravnatelj Doma kulture u Starčevu se na samom kraju manifestacije zahvalio svima svima koji su pomogli da organizacija koncerta prođe u najboljem redu i izrazio želju za nastavkom suradnje s KUD-om »Žumberčani«.

Sutradan, u nedjelju, u povodu blagdana Duhova, sudionici manifestacije su skupa sa svojim domaćinima i ostalim Starčevcima nazočili svečanoj svetoj misi i predstavili se vjernicima nizom duhovnih pjesama Žumberka i ostalih krajeva Hrvatske. Dalibor Mergel

ŠIDANI NA SMOTRI FOLKLORA U JANKOVcima U REPUBLICI HRVATSKOJ

Narodne nošnje i kulturna baština iz različitih krajeva Europe

Hrvatsko kulturno društvo »Šid« je u nedjelju, 27. svibnja, po prvi puta sudjelovalo na Međunarodnoj smotri folklora KOLO »Villa Jenke« u Starim Jankovcima u Republici Hrvatskoj. Starojankovačka Smotra folklora nacionalnih manjina i hrvatske dijaspor, svake je godine praznik kulture. U selo se, na dan održavanja smotre, ove godine 12. puta po redu, slijevaju ljudi različitih kultura, različitih običaja. Inače, ova se manifestacija održava pod pokroviteljstvom Vukovarsko-srijemske županije i Mjesnog odbora Stari Jankovci. Općina Stari Jankovci je mul-

tunacionalna sredina i sastavljena je od Hrvata, Srba, Mađara, Rusina, Slovaka, a konstituirana su i dva vijeća nacionalnih manjina – srpsko i mađarsko, a to je temelj bogate tradicije i različitosti kulturnih naslijeđa i sadržaja. Na taj se način potiče i tolerancija među stanovništvom te visok stupanj suradnje na dobrom suživotu i zajedničkoj težnji za prosperitetom. Osnovni cilj ove manifestacije je pokušaj unapređenja smotre kao glavnog događanja u društvenom životu sela, u koju se aktivno uključuje sve više mještana. Ove godine smotra se održavala dva dana, a po prvi puta predstavile su se i dječje skupine. Predsjednik MO Jankovci *Denis Travančić* istaknuo je kako se svake godine na ovoj manifestaciji mogu vidjeti običaji, narodne nošnje i kulturna baština iz različitih krajeva Europe i izrazio nadu da će svaki gost uživati u međusobnom druženju i pozvao sve da se odazovu i iduće godine.

Uz šandove mjesnih udruga, svoje šandove imala su i gostujuća društva među kojima se ove godine predstavila i Udruga žena iz Šida, Gibarca i Sota, koje su se potrudile da u najljepšem izdanju predstave svoje rukotvorine, ali i ručne radove svojih baka i prabaka, a nisu izostali ni slatki i slani kolači koje su degustirali posjetitelji. Osim toga, na šarolikim šandovima mogla se vidjeti i izložba prepariranih životinja.

Održano je i natjecanje u fišijadi, a nekolicina zaljubljenika u Jankovce organizirala je degustaciju svježih domaćih svinjokoljskih proizvoda.

U dva dana se predstavilo petnaest folklornih skupina iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Srbije i Mađarske. Jankovčanima su se predstavila i kulturno-umjetnička društva HKC-a »Bunjevačko kolo« iz Subotice i po prvi puta HKD »Šid«, starija skupina. Šidani su se uz pratnju svog tamburaškog orkestra predstavili nazočnima u najboljem izdanju, za što su bili nagrađeni velikim pljeskom. Nastup na ovoj manifestaciji mladim je Šidanima veliki podstrek za daljnji rad, a odlazak u Jankovce bio im je prilika i za sklapanje novih prijateljstava i druženje sa svojim vršnjacima. Suzana Darabašić

OPĆINSKA SMOTRA GLAZBENOG I FOLKLORNOG STVARALAŠTVA U BAČU I PLAVNI

Folkloriši iz Plavne i Bača prošli dalje

Ovogodišnja Općinska smotra glazbenog i folklornog stvaralaštva održana je u nedjelju, 27. svibnja, jednim dijelom u Baču, a drugim u Plavni. U Baču je nastupila izvorna ženska pjevačka skupina »Trmošćanke« i njihova vokalna solistica *Vukosava Mitrović* u sklopu KUD-a »Mladost« te, po prvi put, izvorna ženska pjevačka skupina UG »Tragovi Šokaca« pod vodstvom *Stanke Čoban*.

U Plavni je u predvorju OŠ »Ivo Lola Ribar« nastupio folklorni odjel HKUPD-a »Matoš«, ovoga puta scenskim prikazom staroga običaja pranja rublja na kanalu. To u stvari i nije bio neki ritualni

običaj, nego drevna praksa, da žene peru rublje na kanalu u neposrednoj blizini sela. Tu su se okupljala i djeca, a ponekad i stariji muškarci koji su u tom području lovili ribu. Ovo je inspiriralo koreografkinju *Matoša Eviću Bartulov*, koja je uz konzultaciju sa starijim članovima udruge osmislila ovaj igrokaz s glazbeno-scenskim elementima, koji podsjećaju na tzv. komad s pjevanjem.

Stručni izbornik smotre *Damir Šipovac* iz SKC-a »Vuk Karadžić« iz Bačke Topole izrazio je i ovog puta zadovoljstvo nastupom *Matoša* i prikazom dobro osmišljenog običaja, te dobrim izborom i solidno uvježbanim pjesmama, bilo zbarski ili u duetu.

Smotru je odlukom Zavoda za kulturu Vojvodine organizirala Narodna knjižnica »Vuk Karadžić« iz Bača, koja je svoju zadaću uspješno obavila. Na Zonsku smotru folkloru najavljenju za subotu, 2. lipnja, u Crvenki plasirale su se sve tri udruge koje su sudjelovale na Općinskoj smotri: HKUPD »Matoš« iz Plavne, UG »Tragovi Šokaca« iz Bača i KUD »Mladost« iz Bača.

Z. P.

MEĐUNARODNA SMOTRA FOLKLORA U VELIKOJ

Tavankučani prikazali bunjevačke plesove

U nedjelju, 27. svibnja, u Velikoj, mjestu kraj Požege, održana je 22. smotra folkloru »Čuvajmo običaje zavičaja«. Smotra je međunarodnog karaktera i objedinjuje Hrvate iz unutrašnjosti i dijaspore. U svečanom mimohodu glavnom veličkom ulicom i ove je godine u narodnim nošnjama svoga zavičaja prodefiliralo petnaestak KUD-ova, a osim domaćih folkloriša iz Velike, Biškupaca, Kaptola i Brestovca, nastupili su i gosti KUD-a Klokotić iz Rumunjske, Hrvatska izvorna grupa Budimpešta iz

1. lipnja 2012.

Mađarske te folkloriši HKUD-a Dubrave iz Aladinića, Usore i Gruda, iz susjedne BiH.

Nazočnima su se predstavili i Tavankučani, članovi HKPD-a »Matija Gubec«. Nastupila je i Ženska klapa »Koralde«, Klapa »Furešti« iz Zagreba, a veselje su pucnjavom iz kubura uveličali i Kuburaši općine Lobor. Priredbu je organizirao velički KUD »Ivan Goran Kovačić« pod pokroviteljstvom Turističke zajednice i Općine Velika.

Dan prije, treću godinu zaredom, prisutni su imali prigodu uživati u delicijama svih KUD-ova koji su se predstavili jelima iz svoga kraja na »Najdužem stolu u Hrvata«. Nedjeljno jutro, za sve sudionike, započelo je svetom misom u župi, nakon koje je uslijedio mimohod glavnom veličkom ulicom.

Večer je bila rezervirana za nastupe. Folkloriši HKPD »Matija Gubec« iz Tavankute prikazali su bunjevačke plesove. Poslije programa podijeljene su zahvalnice i razmjenjivani darovi.

S. Gagić

SAJAM SEOSKOGA TURIZMA U APATINU

Ruralni turizam preko granica

Dvodnevni međunarodni sajam ruralnoga turizma i tradicijskih proizvoda, prvi po redu u organizaciji udruge »EcoRuralNet«, održan je u Apatinu 25. i 26. svibnja. Sajam je organiziran u sklopu projekta »Tradicija za budućnost - ruralni turizam preko granica«, čiji su nositelji Općina Apatin i Centar za poduzetništvo Osijek, a financira ga Europska Unija kroz program prekogranične suradnje Hrvatske i Srbije. Pridruženi partneri bili su klaster »Somborski salaši«, »Kraljevsko historijsko društvo« iz Sombora, Grad Osijek i općine Bilje i Jagodnjak. Glavni ciljevi projekta, u sklopu kojega je i organiziran sajam, su poticanje lokalnog razvoja i novih mogućnosti upošljavanja i samoupošljavanja kroz razvoj ruralnog turizma, tradicionalne poljoprivredne proizvodnje i očuvanja starih zanata, zaštite tradicije u poljoprivrednoj proizvodnji i očuvanju tradicionalnih recepata i tehnologije u preradi i pripremanju hrane. Sudjelovanje na sajmu bilo je besplatno za sve subjekte, a manifestacija je popraćena kulturno-umjetničkim priredbama i stručnim programom, u okviru kojega su održane radionice na temu tradicionalnoga povrtlarstva.

I. A.

Reklame su potrebne i najboljima !

www.svastara.rs

VOJVODANSKA
Svaštara

Izložba Antuna Zahorodnog u galeriji »Jelačić«

PETROVARADIN – U srijedu, 30. svibnja, u galeriji »Jelačić« na Petrovaradinu otvorena je izložba amaterskog slikara *Antuna Zahorodnog*. Izložba ulja na platnu ovog petrovaradinskog učitelja moći će se pogledati do 14. lipnja.

Ovacije za Beogradsku filharmoniju

ZAGREB – U prepunoj dvorani »Vatroslav Lisinski« u Zagrebu u ponedjeljak je, nakon stanke od 30 godina, koncert održala Beogradska filharmonija na čelu sa šefom-dirigentskom *Muhaj Tangom* i uz pratnju soliste, ruskog virtuozna na klaviru *Alekseja Volodina*, piše Tanjug.

Nastup, čiji je kraj publika propratila ovacijama i pljeskom koji je trajao 15 minuta, održan je u okviru Regionalnog ciklusa »Pika-Točka-Točka«.

Dirigent Zagrebačke filharmonije *Miljenko Puljić* izjavio je da ovo gostovanje ne samo da treba preći u tradiciju, već se i smatrati normalnim kulturnim događajem.

Direktor Beogradske filharmonije *Ivan Tasovac* izjavio je za Tanjug kako će program nastupa filharmonija Beograda, Zagreba i Ljubljane zaživjeti, ali i nadjačati sve eventualne političke nesuglasice u regiji.

Stota obljetnica rođenja Ivana Kujundžića

SUBOTICA – U povodu obilježavanja 100. obljetnice rođenja svećenika, književnika, bibliografa i prevoditelja *Ivana Kujundžića* Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata u suradnji s Hrvatskom čitaonicom i župom sv. Roka u Subotici danas (petak, 1. lipnja) priređuje program. Program počinje u 16 sati molitvom i polaganjem cvijeća na grob Ivana Kujundžića (Kersko groblje). U 16,45 sati je otvorenje obnovljene Bunjevačko-šokačke knjižnice Ivana Kujundžića, a u 17,30 sv. misa u crkvi sv. Roka.

Spomen-večer u čast Ivana Kujundžića je u 19 sati u čitaonici Gradske knjižnice, gdje će o njegovu bibliografskom, svećeničkom, književnom i knjižničarskom radu govoriti: prof. *Jasna Ivančić*, vlč. *Lazar Novaković*, prof. *Vladan Čutura* i prof. *Katarina Čeliković*.

U »Godini hrvatskih velikana u Vojvodini« Ivan Kujundžić zauzima značajno mjesto, kako u povijesti Crkve tako i hrvatskoga naroda u Bačkoj.

»Godišnjak« u Slavonskom Brodu

SLAVONSKI BROD – Hrvatski institut za povijest - Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje iz Slavanskog Broda i Gradska knjižnica iz Slavanskog Broda organiziraju predstavljanje »Godišnjaka za znanstvena istraživanja« i djelatnosti Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, koje će biti održano u utorak, 5. lipnja, u Gradskoj knjižnici u Slavonskom Brodu, s početkom u 18 sati.

U predstavljanju sudjeluju: *Tomislav Žigmanov*, glavni urednik *Godišnjaka za znanstvena istraživanja* i ravnatelj Zavoda, te *Robert Skenderović* i *Stanko Andrić* iz Hrvatskog instituta za povijest, Podružnica Slavonski Brod.

Koncert Subotičkog tamburaškog orkestra

SUBOTICA – Subotički tamburaški orkestar priredit će u srijedu, 6. lipnja, koncert u Velikoj vijećnici Gradske kuće. Na koncertu će nastupiti članovi Velikog i Dječjeg tamburaškog orkestra, te Tamburaški kvartet, a na programu će biti klasične instrumentalne skladbe *Čajkovskog*, *Šostakovića*, *Brahmsa*, ali i djela suvremenijih skladatelja, poput *Astora Piazzolle* i drugih, te izvorna tamburaška glazba.

Subotički tamburaški orkestar stekao je reputaciju izuzetnog izvođača u izvedbama instrumentalnih djela, te stoga ovaj koncert predstavlja svojevrsni povratak izvornom programskoj orijentaciji, navodi se u najavi ovoga događaja.

Ulaznice se mogu kupiti u knjižari »Plato« po cijeni od 300 dinara. Početak koncerta je u 20 sati.

Hrvatska kazališta na somborskom maratonu

SOMBOR – Na ovogodišnjem »Pozorišnom maratonu« u Somboru gostovat će, među ostalim, i dvije predstave iz Hrvatske. Kazalište Planet Art iz Zagreba stiže u četvrtak, 14. lipnja, s kulturnom predstavom »Stilske vježbe« *Raymonda Queneaua*, u kojoj igraju *Pero Kvirgić* i *Lea Margitić*. Premijera ove predstave bila je davne 1968., od kada se neprekidno izvodi, čime si je osigurala ulazak u »Guinnessovu knjigu rekorda« kao najdugovječnija predstava na svijetu s istom glumačkom postavom.

Dan kasnije, u petak 15. lipnja, gostovat će Exit teatar iz Zagreba s predstavom »Glumac... je glumac... je glumac«. U predstavi igra *Zijah Sokolović*, koji ujedno potpisuje i režiju ovoga teksta. »Zijahov susret s publikom bez piščevog i redateljskog posredništva toliko je stvaran i neposredan te nije čudo da nailazi na toliko odaziv publike. Nije čudo to čudo od tisuća repriza u toj nevjerojatoj simbiozi publike i glumca. Kao što publika hrli na Zijahove predstave, tako i Zijah neumorno putuje iz grada u grad ususret novoj i novoj publici kao glumački osvajač publike, kao glumački Don Juan. U kazalištu Zijaha naći ćete elemente drame, komedije, parodije, grubog humora, apsurda i zafrkancije«, navodi se u najavi ove predstave.

Obje predstave bit će igrane na velikoj sceni somborskog Narodnog kazališta od 20 sati, a ulaznice koštaju 800 dinara. Kazališni maraton u Somboru, dvadeseti po redu, održava se od 13. do 16. lipnja.

Z. V.

U SUBOTICI ODRŽAN ZNANSTVENI KOLOKVIJ O ZAŠTITI NEMATERIJALNE KULTURNE BAŠTINE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Skrb o blagu čuванom stoljećima

U Registru Republike Hrvatske trenutno postoji više od 100 nematerijalnih kulturnih dobara, od čega je njih 12 upisano na prestižne UNESCO-ve liste

Pojam nematerijalne kulturne baštine obuhvaća prakse, predstave, izraze, znanje, vještine, kao i instrumente, predmete, rukotvorine i kulturne prostori koji su povezani s tim, koje zajednice, skupine, ali i pojedinci, prihvaćaju kao dio svoje kulturne baštine. On se prenosi iz generacije u generaciju, pružajući njegovim baštinicima osjećaj identiteta i kontinuiteta te promičući poštovanje za kulturnu raznolikost i ljudsku kreativnost.

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata prošloga je petka organizirao znanstveni kolokvij posvećen popisu nematerijalne kulturne baštine u Republici Hrvatskoj, a o ovoj temi govorila je *Martina Šimunković*, voditeljica Odsjeka za nematerijalnu kulturnu baštinu Ministarstva kulture Republike Hrvatske.

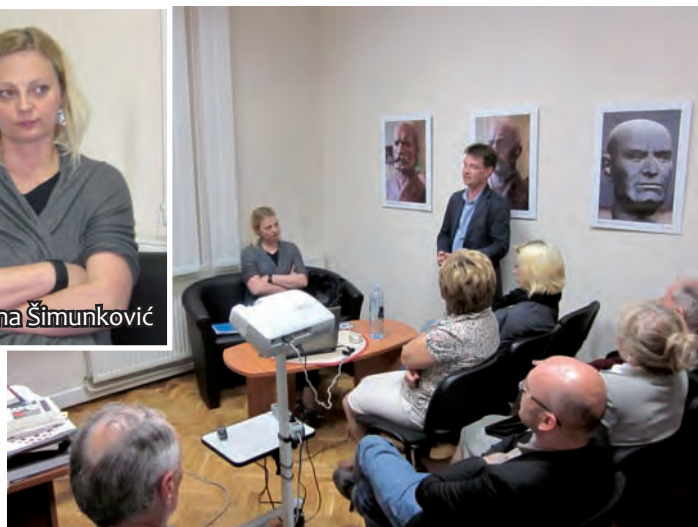
NACIONALNI REGISTAR

Hrvatska je prije sedam godina ratificirala UNESCO-vu konvenciju za zaštitu nematerijalne kulturne baštine. U Registru kulturnih dobara Republike Hrvatske trenutno postoji više od 100 nematerijalnih kulturnih dobara, a još preko 150 ih je na listi prijedloga.

»Nakon procedure prijave i stručne evaluacije Povjerenstva za nematerijalna kulturna dobra i ostalih stručnjaka dobiva se rješenje za uspostavljanje svojstva kulturnog dobra. Prijedlozi nam stižu iz nadležnih konzervatorskih odjela, instituta i lokalnih zajednica – muzeja, kulturno-umjetničkih društva,

Martina Šimunković

va, nevladinih udruga, fizičkih osoba itd...«, kazala je Martina Šimunković.

Dvanaest dobara iz Hrvatske

ljetni ophod Kraljice ili Ljelje iz Gorjana, procesija »Za Križen« na otoku Hvaru, godišnji pokladni ophod zvončara s

Zajednica bi se trebala pripremiti

Republika Srbija je pristupila UNESCO-voj konvenciji o nematerijalnoj kulturnoj baštini 2010. godine i radi na sačinjavanju nacionalne liste nematerijalne kulturne baštine. U susret tomu, a po uzoru na vojvođanske Mađare koji su već sačinili listu prijedloga vezanu za svoju baštinu na ovim prostorima, i hrvatska bi zajednica trebala spremati svoje prijedloge, istaknuto je na skupu. Među fenomenima ovoga tipa mogli bi se naći žetvena svečanost Dužijance/Dužionice, stvaralaštvo u tehnici slame, pojedini oblici pučkog pjevanja...

dosad se našlo na UNESCO-vim listama. Na reprezentativnu listu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva tako su upisani: čipkarstvo u Hrvatskoj, dvoglasje tijesnih intervala Istre i Hrvatskog primorja, festa sv. Vlaha, zaštitnika Dubrovnika, godišnji pro-

područja Kastva, umijeće izrade drvenih tradicijskih dječjih igračaka s poručja Hrvatskog zagorja, Sinjska alka – viteški turnir u Sinju, medicarski obrt na području sjeverne Hrvatske, bećarac s područja Slavonije, Baranje i Srijema i nijemo kolo s područja Dalmatinske zagore,

Stručna potpora iz matice

Kolokviju je nazočio i ravnatelj Instituta za etnologiju i folkloristiku iz Zagreba dr. sc. Tvrtko Zebec, koji je ovom prigodom najavio stručnu pomoć vojvođanskim Hrvatima glede prijavljivanja svojih dobara na popis nematerijalne kulturne baštine u Srbiji.

dok je glazbeni izričaj »ojkajne« upisan na UNESCO-vu Listu baštine kojoj je potrebna hitna zaštita.

ZNAČENJE UPISA

Martina Šimunković je istaknula i značaj upisa dobra na ove liste. »Upis osigurava mogućnost dobivanja novca iz različitih svjetskih fondova i potporu lokalne zajednice. On podrazumijeva i daljnje korake s ciljem trajne zaštite, a potvrđuju se dosadašnji napori i intenziviraju se dodatne aktivnosti zaštite«, kazala je ona te dodala kako zaštitu nematerijalne kulturne baštine financijski podupiru i resorna ministarstva kroz projekte potpore tradicijskim i umjetničkim obrtima, kreditiranja seoskog turizma, promocije te dodjele bespovratnih sredstava manifestacijama.

U Hrvatskoj postoji velik broj planiranih projekata na polju očuvanja nematerijalne kulturne baštine, kao što je otvorenje pet novih muzeja (čipkastva, dječjih igračaka, pisanica, tradicijskog ribarstva i brodogradnje, Sinjske alke) te Referentnog centra za nematerijalnu kulturnu baštinu pri Institutu za etnologiju i folkloristiku.

Za upis na Reprezentativu UNESCO-vu listu u posljednje vrijeme sve su aktualniji međunarodni projekti poput »Mediterranske prehrane«, koji je zajednička kandidatura Španjolske, Grčke, Italije, Maroka, Cipra, Portugala i Hrvatske za 2013. godinu, navela je na kraju izlaganja Martina Šimunković.

Inače, iako su bili pozvani, na kolokvij u ZKVH-u nisu se odazvali predstavnici Ministarstva kulture Republike Srbije, Pokrajinskog tajništva za kulturu, niti Pokrajinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture.

D. B. P.

POLAGANJEM VIJENCA NA NJEGOVU SPOMEN-BISTU I IZLOŽBOM OBILJEŽEN STOTI ROĐENDAN BALINTA VUKOVA

Čuvar ostavštine naših »didova« i »nana«

Sakupivši oko dvije tisuće pripovijedaka i bajki, Balint Vujkov je najmlađima i onima nešto starijima podario ogromno bogatstvo, rekao je član Organizacijskog odbora »Dana Balinta Vujkova«, novinar Zlatko Romić

Polaganjem vijenca na njegovu spomen-bistu u središtu grada, te izložbom u galeriji Gradske knjižnice, u Subotici je prošloga petka obilježeno 100 godina od rođenja *Balinta Vujkova* (1912.-1987.), sakupljača narodnih pripovijedaka i književnika.

Na izložbi su javnosti predstavljene fotografije ovog književnika iz različitih razdoblja njegova života, neka od izdanja časopisa koje je uređivao, ilustracije knjiga i multimedijalni materijali objavljeni u povodu »Dana Balinta Vujkova«, a po prvi puta i pojedini Vujkovljevi rukopisi koji se čuvaju u Gradskoj knjižnici te njegova prepiska s književnikom *Antom Jakšićem*.

VELIKO POŠTOVANJE

Prigodom otvorenja izložbe, nazočne su pozdravili ravnatelj Gradske knjižnice *Dragan Rokvić* i ravnateljica Hrvatske čitaonice *Bernadica Ivanković*, koja je naglasila kako, zahvaljujući radu na oživljavanju i popularizaciji njegova djela, danas u hrvatskim odjelima nema djeteta koje ne zna za *Balinta Vujkova*.

Pomoćnica gradonačelnika

Otvorenje izložbe

Subotice zadužena za kulturu i obrazovanje *Ljubica Kiselički* je obraćajući se nazočnima istaknula kako djelo *Balinta Vujkova* izaziva veliko poštovanje u vremenu osiromašenja jezika malih naroda i zajednica i sve veće zamjene riječi engleskim skraćenicama.

»Zaprepasten nestajanjem kazivanja i pripovijedanja među susjedima, kao i poruka iskustva 'didova' i 'nana' dragim unucima, koje su raspljivale dječju maštu u dugim zimskim sedeljkama, *Balint Vujkov* je shvatio kako mu je iskrena životna misija sačuvati ostavštinu svoje zajednice. On je to uradio na način velikog 'mahera', koristeći kreativnu i britku satiru i nadigravajući

se s 'novim vikom' iskonskom snagom narodne pripovijesti«, kazala je, među ostalim, *Ljubica Kiselički*.

NAJVEĆI SUBOTIČKI KNJIŽEVNIK

Član Organizacijskog odbora »Dana Balinta Vujkova«, novinar *Zlatko Romić*, podsjetio je kako je *Balint Vujkov* zapravo najveći subotički književnik.

»Za razliku od *Danila Kiša*, koji je samo rođen u Subotici i s kojom nije imao puno veze, te *Dézsőa Kosztolányija*, koji je najveći dio svog stvaralačkog života proveo u Budimpešti, *Balint Vujkov* se svaki put, i kada bi iz nje odlazio, vraćao Subotici. Sakupivši oko dvije tisuće pripovijedaka i bajki, *Balint Vujkov* je najmlađima i onima nešto starijima podario ogromno bogatstvo, i to bogatstvo od ljudi koji su bili skromni samo po formalnom obrazovanju, ali izuzetno bogati duhom, maštoviti i bogatog rječnika kojim danas više nitko ne govori. Tu ima toliko ljepote i šarolikosti, da kada god uzmem knjigu *Balinta Vujkova* u ruke, kao da čitam 'Alana Forda' ili gledam 'Mučke«, rekao je *Zlatko Romić* predloživši kako bi se književna

ostavšina *Balinta Vujkova* trebala izučavati ne samo u hrvatskim nego i u odjelima na drugim nastavnim jezicima u Subotici.

U okviru otvorenja izložbe, stihove *Balinta Vujkova* kazivao je *Davorin Horvacki*, višestruko nagrađivani recitator Hrvatske čitaonice.

Obilježavanje ovoga datuma organizirala je Hrvatska čitaonica u suradnji sa Zavodom za kulturu vojvodanskih Hrvata. U sklopu »Godine hrvatskih velikana u Vojvodini«, *Balint Vujkov* zauzima značajno mjesto te će se tijekom godine organizirati više programa njemu u čast, a glavna proslava stote obljetnice njegova rođenja očekuje nas u listopadu, na jedanaestim »Danima Balinta Vujkova«.

D. B. P.

Gradska počast

Predsjednica Organizacijskog odbora »Dana Balinta Vujkova« *Katarina Čeliković* izrazila je zadovoljstvo što su poštovatelji Vujkovljeva djela ovom svečanom prilikom mogli postaviti cvijeće na njegovu spomen bistu koja je prošle godine postavljenja u »Parku književnika«, a čime mu je odana počast i od strane Grada Subotice.

Izložene fotografije, knjige, rukopisi, ilustracije

1. lipnja 2012.

TRI GODINE PORTALA KULTURE HRVATA U VOJVODINI (II. DIO)

Kulturni događaji i baština

U povodu trogodišnjice postojanja portala kulture Hrvata u Vojvodini – internetskih stranica Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, u nekoliko nastavaka donosimo pregled i analizu objavljenih sadržaja i njihove čitanosti te posjećenosti web stranicama, kroz prizmu ostvarivanja cilja portala – veće vidljivosti kulture Hrvata u Vojvodini u javnosti

Piše: Ljiljana Dulić-Mészáros

Jedna od intencija portala Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata www.zkvh.org.rs bila je da, uz praćenje aktualnih zbivanja u kulturi u hrvatskoj zajednici u Vojvodini, na jednome mjestu predstavljamo kulturu i kulturnu baštinu vojvođanskih Hrvata uopće. U tom smislu, dio stalnih sadržaja, uz informacije o Zavodu, usmjeren je na prikaze vlastite povijesti, prikaze velikana, materijalne tragove kulture, informacije o institucijama i organizacijama, na informacije o najvažnijim kulturnim manifestacijama, te na sadržaje publikacija vezanih za hrvatsku zajednicu u Vojvodini. Ovi sadržaji mogu se naći u četirima rubrikama vidno istaknutim na web stranicama: O Zavodu, Udruge, Manifestacije i Baština.

O Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata objavljeno je pet napisa – o osnutku Zavoda, potom o misiji, ustrojstvu, djelatnicima te programu rada Zavoda.

UDRUGE I MANIFESTACIJE

Na web stranicama su prikazane i sve hrvatske kulturne udruge na području Vojvodine – njih 39. S osnovnim podacima o samoj udruzi, vodstvu, sekcijama i manifestacijama, te s kratkom poviješću i ostalim značajnim informacijama, predstavljeno je 14 udruga iz Subotice i okolice, četiri udruge iz Sombora i okolice, 10 društava s područja Po-

dunavlja, te 11 udruga iz Novoga Sada i Srijema.

Glede manifestacija, trenutno se na portalu Zavoda mogu pročitati prikazi 15 značajnijih manifestacija Hrvata u Vojvodini koje možemo grupirati po vrsti, pa tako imamo prikaz triju manifestacija u području tradicijske kulture, četiriju književnih manifestacija, dviju vjersko-kulturnih manifestacija, triju glazbenih te po jedne iz područja likovnosti, dramskih umjetnosti i ostalog. Ovaj segment našega portala otvoren je za unos informacija o manifestacijama koje su u međuvremenu, tijekom posljednje tri godine, dobile na značaju za cjelokupnu hrvatsku zajednicu te očekujemo zainteresirane da nam pošalju članke o njima.

U rubrici Baština, u tri godine objavljena su 33 članka u odjeljku Povijest (5 članaka), Hrvati danas (1), Znamenite osobe (3), Književnost (3), Jezik (1), Tradicijska kultura (2) i Izdanja (18). I ovaj dio portala kontinuirano se dopunjava novim sadržajima.

IZVJEŠĆA O DOGAĐAJIMA

Na našem portalu nastojimo popratiti sve značajnije događaje i aktivnosti u području kulture u hrvatskoj zajednici u Vojvodini, objavljivanjem izvješća o njima. Jedan dio aktualnih vijesti odnosi se na aktivnosti Zavoda. U tom segmentu objavljeno je ukupno 175 članaka – o otvorenju Zavoda, o znanstvenim kolokvijima koji se redovito održavaju već pune tri godine, o izložbama i koncertima u organizaciji Zavoda, o knjigama u izdanju Zavoda i njihovom predstavljanju javnosti, o suradnji Zavoda s institucijama i organizacijama iz Vojvodine, Hrvatske, Mađarske, o posjetima značajnijih ličnosti Zavodu, o manifestacijama u organizaciji ili suorganizaciji Zavoda itd.

U segmentu izvještavanja iz hrvatske zajednice u Vojvodini objavljeno je 350 članaka. Napisi su dijelom preuzeti od Uredništva na hrvatskom jeziku Radio Subotice, od uredni-

tva tjednika »Hrvatska riječ« te od Katoličkog mjesečnika »Zvonik«, a odnose se poglavito na aktivnosti i manifestacije hrvatskih udruga kulture u Vojvodini. U ovom segmentu portala zabilježene su i značajnije manifestacije održane u Hrvatskoj i Mađarskoj, u organizaciji udruga i institucija Hrvata u Vojvodini i/ili udruga Hrvata u Mađarskoj te zavičajnih udruga vojvođanskih Hrvata u Republici Hrvatskoj.

PREUZIMANJE DOKUMENATA

Na web stranicama Zavoda posjetiteljima smo ponudili i preuzimanje dokumenata čiji im sadržaji mogu biti zanimljivi. U razdoblju od tri godine publicirana su u pet kategorija 42 dokumenta, koji su preuzimani ukupno 4.982 puta. Zanimljivo je ovom prigodom vremensku dimenziju (proteklo vrijeme od datuma publiciranja, odnosno, broj dana koliko je pojedini dokument bio na raspolaganju posjetiteljima što utječe na broj preuzimanja), prosječno je pojedini dokument u promatranom razdoblju preuzet 119 puta, no, gledajući pojedinačno, naše su posjetitelje najviše zanimali dokumenti vezani za sam Zavod objavljeni u rubrici »Službeni dokumenti« – Statut ZKVH-a učitao je 241 put, Izvješće o poslovanju Zavoda za 2008. godinu 235, te Predstavljanje Zavoda 224 puta. Zakon o udruženjima objavljen u kategoriji »Propisi« preuzet je 206 puta, a potom slijede dokumenti objavljeni u kategoriji »Projekti«: tekst o Bunjevačkoj narodnoj nošnji preuzet je 201 put, Analiza stanja hrvatskih udruga kulture u Vojvodini 181 te Bibliografija i bibliografska praksa kod vojvođanskih Hrvata 178 puta. Pojedini napisi u rubrici »Tematski radovi«, poput izlaganja na predstavljanjima knjiga ili prikazi knjiga, također su iznadprosječno učitanavani.

(nastavit će se)

Broj postavljenih dokumenata za preuzimanje (download) na portalu ZKVH-a i broj preuzimanja, po kategorijama, u razdoblju od 30. 04. 2009. do 30. 04. 2012. godine

Kategorije dokumenata	Broj postavljenih dokumenata	Ukupan broj preuzimanja dokumenata u promatranom razdoblju	Prosječan broj preuzimanja po dokumentu u promatranom razdoblju
Priopćenja	4	417	104
Projekti	10	1199	120
Propisi	4	636	159
Službeni dokumenti	10	1318	132
Tematski radovi	14	1412	101
Ukupno	42	4982	119

U ZAGREBU PREDSTAVLJENA KNJIGA GÉZE SZŐCSA »LIMPOPO – ILITI DNEVNIK JEDNE GOSPOĐICE NOJ«

Osjetljivost na društvenu nepravdu

Zvonimir Maštrović, Čaba Horvath, Géza Szőcs, Stjepan Blažetin i Anja Šovagović - Despot

Pitanje prevodivoga i neprevodivoga pitanje je ljudskog bitka u jeziku i nemogućnosti bivanja postojanja izvan jezika, ocijenio je Stjepan Blažetin

Što traže nojevi u istočnoj Europi u zagrijanim kavezima farne za nojeve? I zašto se čini da ih po noći doziva neka druga domovina, drugo postojanje, drugi kontinent, obećavajući im slobodu? Može li noj naučiti letjeti? Može li pobjeći, i kamo? Odgovore na ova pitanja ponudio nam je mađarski pjesnik i političar Géza Szőcs u svom najnovijem romanu »Limpopo – iliti dnevnik jedne gospođice noj«, čije je predstavljanje održano prošloga tjedna u Novinarskom domu u Zagrebu. U ime nakladnika izdavačke kuće Croatica d.o.o iz Zagreba i nakladničke kuće Nova stvarnost d.o.o., također iz Zagreba, predstavljanje su otvorili direktori Čaba Horvath i Zvonimir Maštrović i ukratko predstavili autora.

PJESNIK I POLITIČAR

Mađarski pjesnik i političar iz Erdelja (Rumunjska) Géza Szőcs rođen je 1953. u Targu Mures Marosvasarhely. Mađarski i ruski jezik diplomirao je 1978. godine na

Sveučilištu Babes-Bolyai u Cluju (Kolozsvár). Između 1974. i 1975. godine urednik je trojezičnih dačkih novina »Echinoc«, od 1977. do 1981. suradnik je kulturne rubrike dnevnog lista »Igazság« (Istina) te na prijedlog pisca Andrasa Sutoa godinu dana (1979. – 1980.) postaje Herderov stipendist u Beču. Između 1985. i 1986. istraživač je kluškog Zavoda za povijest književnosti i jezika, od 1986. do 1989. novinar u Ženevi, te od 1989. do 1980. voditelj ureda Radija Slobodna Europa. Od 1989. suradnik je lista »Magyar Naplo«, od 2007. glavni suradnik književnog časopisa »Irodalmi jelen«, a od 2010. državni tajnik za kulturu Ministarstva nacionalnih resursa. Predsjednik je mađarskog PEN kluba i dobitnik brojnih nagrada, između ostalih i nagrade »Debut« Društva rumunjskih pisaca (1976.), nagrade »Za mađarsku umjetnost« (2006.), nagrade Društva rumunjskih pisaca za »Limpopo« (2008.) i visoko odličje Europske akademije u Beču 2009.

RASPRŠENI DNEVNIK

O prvoj knjizi Géze Szőcsa prevedenoj na hrvatski jezik »Limpopo – iliti dnevnik jedne gospođice noj« govorio je mr. sc. Stjepan Blažetin, ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, ustvrdivši kako se u književnoj kritici ova knjiga najčešće smatra romanom, premda ga autor naziva dnevnikom.

»Autor Géza Szőcs u svom djelu čini dvostruki odmak od ovoga teksta, stavlja ga u usta glavnog lika – nojevskoj gospođici Limpopo te sebe imenuje kao prevoditelja, dakle posrednika između nojevskog i ljudskog jezika, između dva različita svijeta, pa se djelomično problematizira i mogućnost nemogućnosti prevodenja. Naime, pitanje prevodivoga i neprevodivoga pitanje je ljudskog bitka u jeziku i nemogućnosti bivanja postojanja izvan jezika«, rekao je Blažetin te pojasnio da je »Dnevnik« smješten u okvir koji čine uvod i bilješke koje objašnjavaju tekst, referiraju na sam dnevnik, rela-

tiviziraju izrečeno, pokazuju, naznačuju asocijacijske pravce, poigravaju se s ulogom autora i čitatelja teksta u toj specifičnoj komunikaciji koju nazivamo književnošću. »Unutar okvira nalazi se sam dnevnik koji je naslovljen kao 'rukopisni tekst pronađen u aktovki', a on je izrazito segmentiran, sastoji se od 151 priče, ili možda točnije 151 fragmenta. U tekstu kao da se inzistira na raspadnutosti priče, nemogućnosti sagledavanja stvarnosti kao cjeline, kako nojevske tako i naše ljudske. Dakle, u okviru se naglašava raspršenost, dok kronologija nije bitna, tako da se tekstovi mogu čitati i drugim ili bilo kojim redom. I doista, svaki tekst može funkcionirati sam za sebe, ali u tom slučaju gube se brojne veze i lakše sagledavanje cjeline«, rekao je Blažetin i zaključio da će nam na sva naša pitanja odgovori postati jasni iz dnevnika gospođice noj, koji objavljuje Géza Szőcs, kao što ćemo doznati i to da su nojevi izuzetno osjetljivi na društveno ugnjetavanje i nepravdu, te na metafizička pitanja, dok su humor i ironija glavne odrednice ove knjige.

Zadnji je o knjizi govorio autor Géza Szőcs, zahvalivši se svima koji su na bilo koji način doprinijeli izlasku ove knjige, dok je u umjetničkom dijelu programa nastupio violinist Adam Banda, a ulomke iz knjige čitala je dramska umjetnica Anja Šovagović – Despot.

Zlatko Žužić

Hodočašće Srijemaca u Mariju Bistricu

Tradicionalno posljednje subote u svibnju vjernici Srijemske biskupije predvođeni srijemskim biskupom *Đuro Gašparovićem* zajedno sa svojim svećenicima, hodočastili su i ove godine u Hrvatsko nacionalno svetište Majke Božje Bistričke. Svečanu misu predvodio je srijemski biskup mons. Đuro Gašparović u koncelecijaciji svećenika Srijemske biskupije i rektora svetišta, te hodočasnika svećenika iz Varaždinske biskupije. Okupljene vjernike na početku je pozdravio rektor svetišta vlč. *Zlatko Koren*, izražavajući radost zbog posebno dragih vjernika Srijemske biskupije koji se tradicionalno okupljaju u ovom Svetišu Majke Božje Bistričke i prikazuju se Majci Božjoj za svoje potrebe, a i za potrebe cijelog hrvatskog naroda. Prigodnom homilijom na Vigiliju Duhova srijemski biskup mons. Đuro Gašparović je, među ostalim, rekao: »Duh Sveti neprestano govori i meni i vama potičući nas da budemo

dosljedniji katolici nego što jesmo. Govori nam da možemo živjeti spremnije i vjerodostojnije po zapovijedima Božjim i potpunije izvršavati zakon ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Potiče nas da bi na brak i obitelj trebali gledati čistije i svetije, zdravijim pogledom. A naša molitva, naše pouzdanje u Boga, naša vjera, čitav naš kršćanski život i djelovanje moglo bi biti dosljednije, potpunije, neustrašivije i dostojnije.« Na koncu homilije biskup Gašparović je poručio: »Ovaj pohod, koji sada proživljavamo kao članovi naroda Božjega u ovom svetišu Majke Božje Bistričke, je znak i dar mudrosti, razuma, savjeta, jakosti, znanje, pobožnost i strah Božji i toga znaka i dara se ne treba stidjeti. To je neizbrisivi znak ili pečat koji smo primili na dan naše krizme. I ne smije nam biti vrednije da nas zovu čovjekom: televizije, novina, gostionice, ulice ili igrališta, jer mi smo ipak katolici, djeca Božja.«

Nakon ovog svečanog euharistijskog slavlja pristupilo se klanjanju pred presvetim oltarskim sakramentom. Vjernici Srijemske biskupije su hodočastili u ovo svetište Majke Božje Bistričke kako bi ostvarili zajedništvo Crkve i vjernika i zahvalili se Majci Božjoj za milosti i zamolili je za sve svoje duhovne i tjelesne potrebe, tako obogaćeni su se vratili svojim obiteljima i župama.

T. Mađarević

Jubilej somborske crkve

U Somboru se obilježava 250. obljetnica posvete crkve Presvetog Trojstva (1762.-2012.). Tim su povodom u utorak, srijedu i četvrtak služene svete mise i propovijedi na njemačkom, mađarskom i hrvatskom jeziku. Večeras (petak) bit će održano predavanje na kojem će o povijesti crkve govoriti msgr. *Stjepan Beretić*. Pater *Vjenceslav Mihetec* OCD govorit će o karmelićanima u Somboru, a p. *Domagoj Šimunović* o franjevcima danas. Početak je u 19 sati.

Sutra (subota) je duhovo glazbena večer koja počinje u 20 sati. Sudjelovat će soprani *Tatai Bernadett*, *Marina Antunić*, *Szalko Chintia*, *Widerker Monika*, alt – *Ivana Antunić*, *Maja Štrangarić*, *Anđelka Gorjanac*, tenor – *Dalibor Beretić*, *Viszmeg Bernardin*, bass – *Darko Lovrić*, *Cselenek Zsolt*, *Drobina Gabor*, gitara – *Zlatko Gorjanac*, *Vlado Parčetić*, flauta – *Daliborka Malenić*, orgulje – *Drobina Gabor*, dirigira *Ivana Antunić*.

U nedjelju 3. lipnja je svečana sveta misa koju će predvodi msgr. dr. *Orlando Antonini*, apostolski nuncij, a početak je u 10 sati.

Z. V.

Duhovna obnova na Tekijama

Po preporuci Papinskog vijeća za promicanje nove evangelizacije i odobrenjem srijemskog biskupa *Đure Gašparovića*, a u organizaciji upravitelja svetišta vlč. *Stjepana Barišića*, u svetišu Gospe Snježne na Tekijama u Petrovaradinu, u subotu i nedjelju, 2. i 3. lipnja, održat će se treća po redu duhovna obnova. Treći termin duhovne obnove zakazan je pod geslom »Isusu će njegova majka: 'Vina nemaju'« (Iv 2,3). Voditelj je o. *Vjenceslav Mihetec*, karmelićanin. Program dvodnevni duhovnih obnova sastoji se od pobožnosti Gospi Tekijskoj u 16.30 sati, mise u 17 sati, a nakon mise bit će upriličeno euharistijsko klanjanje i duhovno-animacijski program.

T. M.

Blagdan Duhova u Zemunu

Blagdan Duhova svečano je, kao i u mnogim drugim crkvama širom svijeta, obilježen i u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Zemunu. Prijepodnevu svetu misu ovom prigodom predvodio je zemunski župnik i dekan *Jozo Duspara*. U svojoj homiliji, Jozo Duspara je približio vjernicima značaj blagdana Duhova. On je, naime, istaknuo kako je taj dan, ako bi se analiziralo, rođendan Crkve kao što je Božić rođendan Isusa Krista. Duh Sveti je neraskidiva veza između ljudi i Svevišnjeg, objašnjava on, kao što su vrata veza između našeg intimnog prostora i spoljašnjeg svijeta. Mi, i samo mi, moramo odlučiti hoćemo li vrata zatvoriti ili otvoriti. Ono što čovjeka jedino može udaljiti od Boga, ističe velečasni

Duspara, jest njegova volja. Ono što je najpotrebnije u ovim, umnogome kriznim vremenima, zaključuje on, jest upravo susret čovjeka s Duhom Svetim koji bi prosvjetlio njegovu mudrost u donošenju važnih životnih odluka, tako da bi bilo mnogo manje patnje i nepravde u svijetu. I ovo svečano misno slavlje, kao i mnogo puta do sada, uvećao je zbor »Svete Cecilije«.

D. L.

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Priprema: Lazar Merковиć

KRONOLOGIJA od 1. do 7. lipnja

1. LIPNJA 1906.

U Subotici je osnovana otorinolaringološka služba, za bolesti uha, nosa i grla. Prvi ORL liječnik u gradu bio je *Béla Török*, koji je stekao dvije specijalizacije – iz interne medicine i ORL.

1. LIPNJA 1945.

U prostorijama bivše Prve hrvatske štationice u zgradi današnje Muzičke škole, otvorena je filijala Privredne banke Vojvodine u Subotici. Ova javno-pravna novčarska ustanova utemeljena je tijekom travnja u Novom Sadu, u cilju prikupljanja sredstava na teritoriju Vojvodine radi okončanja rata, obnove zemlje i izgradnje države. Istodobno, u Subotičkoj pošti, uz poslovanje s uputnicama i čekovima, započeo je – štedni promet.

1. LIPNJA 1989.

U teatru Mexico Cityja prikazana je predstava »San ljetne noći« *William Shakespearea*, u izvedbi Subotičkog kazališta, koju je sa ovdašnjim izvođačima postavila *Nada Kokotović*.

2. LIPNJA 1884.

Tjednik »Bácskai Ellenör«, kojemu je nakladnik odvjetnik, *Ago Mamučić* zapaženo pozitivno ocjenjuje gostovanje Srpskog narodnog pozorišta. Od 13. travnja do 2. lipnja u subotičkom kazalištu SNP je nastupilo s popularnim srpskim narodnim komadima, nadalje, s mađarskim i francuskim komedijama, te s dva Shakespeareova i jednim Schillerovim djelom.

2. LIPNJA 1912.

U Verušiću je rođen *Ivan Kujundžić*, novinar, prozni pisac, prevoditelj s francuskog i bibliograf, dugogodišnji župnik u crkvi sv. Roka. Između dvaju svjetskih ratova urednik je »Subotičkih novina«, s čijih stranica oštro napada pisce okupljene oko časopisa »Bunjevačko kolo« (*Balinta Vujkova*, *Blaška Hajduka Vojnića* i dr.) osuđujući njihova djela i svjet-

tonazor. Bio je zapaženi djelatnik više katoličkih udruga u Bačkoj, koje su okupljale hrvatski opredjeljene srednjoškolce i studente. Nakon Drugog svjetskog rata, u progonima katoličkih svećenika, poput i desetina drugih, optužen je za pripadnost »ustaškoj i križarskoj terorističkoj organizaciji« i kao njen »glavni organizator« osuđen na dvanaest godina robi-je. Matica hrvatska objavila mu je »Izvore za povijest bunjevačko-šokačkih Hrvata« (1968.), a JAZU »Bunjevačko-šokačku bibliografiju« (1969.). Uz mahom nabožne radove, tiskana mu je i zbirka autobiografskih pripovijesti »Deran s očima« (1969.). Umro je 23. svibnja 1969. godine.

2. LIPNJA 1991.

U Bajmoku je osnovan Međuregionalni odbor Srpske demokratske stranke za Bačku, Baranju i Slavoniju sa sjedištem u Somboru. Gost skupa bio je dr. *Vojislav Šešelj*, čelnik Srpske radikalne stranke.

3. LIPNJA 1945.

Novoformirani nogometni klub »Građanski« (nekada NK »Bačka«), porazio je tim »Jedinstva« rezultatom 5 : 2 (1 : 1). Prva tri zgoditka, za pobjednički tim, postigao je *Tihomir Ognjanov Bata*, kasnije proslavljeni reprezentativac.

3. LIPNJA 1981.

Obilježena 25. obljetnica »Sterijnog pozorja«, kojega su osnovali ravnatelj profesionalnih kazališnih kuća iz pokrajine na tradicionalnom Susretu vojvodanskih kazališta u Subotici.

3. LIPNJA 1979.

Marko Ostrogonac postavio je novi državni rekord izbačajem 132,5 kilograma.

3. LIPNJA 1994.

Prosječna mirovina isplaćena u Subotici iznosila je – 113,25 dinara.

4. LIPNJA 1898.

Obustavljeno je izlaženje »Subotičkih novina«, bunjevačko-šokačkog nediljnog lista za misne, obće stvari, prosvitu, zabavu i gazdinstvo«. Pisan je ikavskim izričajem, a tiskan latinicom. Prvi broj »Subotičkih novina« pojavio se 1. siječnja 1893., a od 12. srpnja 1896. je »političko, prosvitno i gazdinsko glasilo«.

4. LIPNJA 1989.

Nogometaši »Spartaka« s 26 osvojenih bodova iz 11 pobjeda i 7 neriješenih susreta, uz gol-razliku od 30:39 zauzeli su 15. mjesto na tablici i sačuvali prvoligaški status.

5. LIPNJA 1945.

Tavankutski pioniri posjetili su ranjenike u partizanskim i ruskim bolnicama, koje su darivali s 150 kilograma trešanja što su ih sami ubrali. U međuvremenu grupa omladinki iz ovog mjesta okrunila je 13 vagona kukuruza za 20 dana.

5. LIPNJA 1968.

U Subotici je održan IV. europski šampionat u odbojci. Prvo mjesto osvojila je reprezentacija SSSR, a drugo SFRJ.

5. LIPNJA 1970.

Okružno javno tužiteljstvo u Subotici zabranilo je rasturanje knjige *Albe M. Kuntića* »Počeci borbe za preporod bačkih Bunjevaca«, nakon što je na više javnih skupova oštro osuđen sadržaj knjige, budući da je zauzeto stajalište kako krivo interpretira povijest bačkih Bunjevaca.

6. LIPNJA 1936.

Nakon gostovanja u Senti, »Prvo jugoslavensko komorno pozorište« koje je u Subotici početkom godine osnovao redatelj *Aleksandra Vereščagin*, nastavilo je s izvođenjem svojih predstava u Sokolskom domu. Na repertoaru su bili: »Tude dijete«, *Vsevoloda Švarkina*, komad na »Trećem katu«, *Lajosa Zilahyja*, »Svad-

beni let« *Milana Begovića*, »Beograd nekad i sad« *Branislava Nušića* i »Niko« *Ferenca Molnára*.

6. LIPNJA 1985.

Tvornica traka i čipki »Mladost« izvezla je robe u vrijednosti od 100 tisuća dolara.

6. LIPNJA 1992.

U parku ispred Gradske kuće postavljena je bista *Blaška Rajića*, djelo koje je izradila i gradu darovala kiparica *Ana Bešlić*.

7. LIPNJA 1921.

Rođena je *Ružica Vidaković*, po zaređenju časna sestra *Fides*, pjesnikinja i prevoditeljica s francuskog jezika. U novicijat primljena 1942. kod Sestara milosrdnica. Završila Učiteljsku školu i do 1947. je učiteljica u Taborskom, nakon toga studira teologiju, a od 1953. je u Hrvatskoj katoličkoj misiji u Belgiji. Po povratku iz inozemstva vrhovna je glavarica Družbe (1969.-1981.), a od 1987. djeluje u rodnom gradu. Tiskane su joj dvije knjige: »Pjesmom te slavim Gospodine« i »Hvalospjevi nade«. Umrula je 31. ožujka 2003.

7. LIPNJA 1985.

Na tribini »Otvorena knjiga« gostovala je najistaknutija hrvatska pjesnikinja XX. stoljeća *Vesna Parun* (1922.-2010.). O raskošnosti njezina pjesničkog izraza, bogatstvu tema i stvaralačkoj plodnosti, s uglednom gošćom iz Zagreba, razgovor je vodio *Milovan Miković*.

7. LIPNJA 2001.

U HKC »Bunjevačko kolo« započeo je dvodnevni znanstveno-stručni skup u povodu 50. obljetnice smrti mons. *Blaška Rajića* (1878.-1951.) o kojem su govorili *János Péntes*, *Jasminka Kovačević-Čavlović*, *Andrija Kopilović*, *Andrija Anišić*, *Bela Gabrić*, *Josip Buljovčić*, *Milovan Miković*, *Geza Vass*, *Mirko Grlica*, *Kalman Kuntić* i *Stevan Mačković*.

Piše i uređuje: Branka Dulić

Divlja biljka, simbol božice Venere

U doba Grka i Rimljana ona je bila divlja biljka, simbol božice Venere zbog svog oblika i boje, a njezine prve botaničke ilustracije objavljene su 1454. godine, Belgija joj je posvetila i muzej.

Sočnost i slast, kao i divna crvena boja jagoda mogu poboljšati okus i izgled svakog jela. Jagode su najomiljenije bobičasto voće na svijetu. Pripadaju porodici *Rosaceae* (ruže).

U svijetu postoji oko 600 vrsta jagoda koje se razlikuju po veličini, ali im je svima zajednička jarka crvena boja sa sićušnim sjemenkama koje probijaju površinu, kao i mala kapica od lišća, koja podsjeća na minijaturu krunu. Osim domaćih postoje i jagode koje rastu u divljini. Latinski nazivi za jagodu su *Fragaria virginiana* i *Fragaria chilioensis*.

Divlje jagode su prisutne na zemljinoj površini veoma dugo, u raznim oblastima svijeta. Ljudi su počeli odgajati ih u svojim vrtovima prije početka kršćanstva, a na visokoj su cijeni bile kod starih Rimljana. Poslije pada Rima, dugo nisu bile u prvome planu, a ponovno postaju cijenjene u srednjem vijeku, i to više zbog medicinskih svojstava nego kao dobra hrana. Tadašnje jagode nisu bile tako lijepe i ukusne kao današnje vrste.

Oblik sličan današnjem počele su poprimati u 18. stoljeću. Tada je francuski inženjer bio poslan u Čile i Peru nadgledati španjolske aktivnosti u ovim zemljama. Otkrio je vrstu jagoda mnogo veću od

dotadašnjih poznatih vrsta. Odnio je sjeme i uzorke u rodnu Francusku i tada u Europi počinje planski uzgoj ovog voća.

U 19. stoljeću, kao i drugo voće koje nije dugotrajno i koje se lako kvari, jagode su na trpezi imale samo bogate obitelji. Otkrićem željeznice lakše su prenošene u udaljene krajeve i uskoro su postale svima dostupne.

Kultiviranjem su uzgojene vrlo krupne i crvene jagode. Od vrtnih jagoda poznate su ananas jagode krupnih plodova i slatkastog – kiselkastog okusa.

Kod kupovine jagoda preporuča se neoprane čuvati do dva dana u hladnjaku. Oprane jagode možete i zamrznuti tako da ih stavite u jednom sloju na tacnu, posipate šećerom i ostavite da se zamrznu. Tek nakon toga spremite ih u vrećice.

PRIPREMA JELA S JAGODAMA

Jagode operite ispod mlaza vode i očistite od peteljki neposredno prije posluživanja. Jednostavno ih možete poslužiti same za sebe te s dodacima kao što su šećer, limunov sok, *aceto balsamico*, jogurt ili tučeno vrhnje.

Dobro se slažu s tamnom ili svijetlom čokoladom, pa ih možete umakati u čoko-

ladni *fondue* ili ih tako obložene čokoladom koristiti kao dekoraciju kolača, torti ili pjenica.

Ukusne su u kombinacijama s alkoholnim pićima kao što su bijeli rum, šampanjac, narančin liker i crveno vino.

Ovo voće ujedno se koristi kao nadjev za voćne torte i pite, rolade, palačinke te okruglice od krumpirova tijesta.

Jagode uz dodatak limuna i šećera u prahu možete usitniti u električnoj sjekalici i procijediti kroz fino sito kako biste dobili pire prikladan za pripremu sladoleda, sorbeta, frappea, pjenica, umaka i sokova.

Jagode se vrlo rijetko pripremaju kuhanjem, osim ukoliko ne pripremate džem ili marmeladu. Na isti način možete koristiti i šumske jagode, koje su rafiniranije i aromatičnije od kultiviranih jagoda.

MOŽDA NISTE ZNALI A TREBALI BISTE ZNATI

Jagode su bogat izvor fenola – a to je bitan antioksidant koji pomaže u zaštiti ćelijskih struktura, srca a djeluje i antikancerogeno.

Jagoda je također posebno važna jer obiluje vitaminima koji stimuliraju naš imuno-sustav.

Zahvaljujući ostalim svojim sastojcima (a to su: vitamin C, mangan, vlakna, vitamin B5, vitamin B6, vitamin K, magnezijum i dr.) jagode su djelotvorne u zaštiti kod artritisa, mišićnog sklopa, te za opće zdravlje organizma.

SLATKA TAJNA

Jagoda nije u pravom smislu riječi voće, već je ona rezultat debljanja cvjetista latica, koje poprima mesnatu strukturu. A pravi voćni dijelovi su samo njena mala smeđa zrnca, koja pokrivaju površinu tih mesnatih omotača.

AROMATIČNI PJENUŠAC

Potrebni sastojci:

250 ml suhog bijelog pjenušca
50 ml voćnog sirupa – jagode
25 ml brandyja

Za ukrašavanje:

2 jagode

Priprema:

U višu posudu ulijte pjenušac, dodajte sirup i brandy i dobro promiješajte dugačkom žlicom. Koktel ulijte u visoke čaše za pjenušac, u svaku stavite po jednu jagodu i poslužite.

Savjet:

Ovaj pjenušac najviše će vam odgovarati nakon voćnog kolača ili slatke savijače.

SLADOLED OD JAGODA

Potrebni sastojci:

500 g jagoda
250 g jogurta
250 g šećera
500 ml slatkog vrhnja
sok jednog limuna

Priprema:

Jagode očistiti i oprati. Napraviti kašu od jagoda i dodati šećer pa miksati da se šećer rastopi, dodati jogurt, izmiksati da se sjedini. Potom slatko vrhnje i sok od limuna, pa još sve dobro smiksati da se sjedini.

KOLAČ SA SIROM I JAGODAMA

Potrebni sastojci:

350-400 g mljevenog keksa
2 dl mlijeka
3 žlice meda
120 g maslaca

za fil:

500 g krem sira
3 dl slatkog vrhnja
2 žlice soka od limuna
150 g prah šećera
2 vrećice želatine

Za preljev:

jagode
vrećica crvenog preljeva za kolače

Priprema:

Kora:

Mljeveni keks prelit mlijekom, dodati maslac i med pa sve dobro izmiješati.

Fil:

Sir pomiješati sa šećerom u prahu i sokom od limuna. Želatinu pripremiti prema uputstvu na vrećici i dodati u smjesu sa sirom. Umutiti vrhnje i dodati u smjesu od sira. Sve promiješati.

U kalup za tortu sipati smjesu od mljevenog keksa i poravnati. Prekriti filom od sira i ostaviti da se stegne. Preko stegnutog fila poredati jagode. Preljev pripremiti prema uputstvu na vrećici, i prelit preko jagoda. Staviti u hladnjak da se stegne, nakon toga služiti.

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com
024/553-774, 024/567-495, 063/508-813, 0600/553-774, 0600/567-465

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badawi

Stiglo je proljeće, a snjim cvijeće, pelud i alergije!

Alergotestiranje na 370 alergena, bez bola, bez krvi, pouzdano.

Poliklinika za vašu obitelj

od 1991 sa vama!

	SVEČANA ZAKLETVA	ROGOVI KRAČE	SVJETLAR- NIK	DRVO CEMPRESA	KRIK	"RADIJUS"	NADGLED- NIK VLASTELINSTVA	CIGARETNI PAPIRIĆ (TUR.)	FORSIRANJE ELIT- NIH KRUGOVA	NAŠICE	SPARINA OMARINA	OBAVITI SANACIJU	TV SERIJA S MNOST- TVOM EPI- ZODA (RAZG.)
FIKSIRANOST UZ STO													
KOTURALJ- KAS NA ROLAMA						BRODSKO UZE ROKTANJE							
NESTAJATI KAO VRSTA										SKIJASICA JELUSIĆ EGIPATSKI MJESEC			
SEKSI JESSICA ILI SMIJEŠNI HOMER								KVIZ- VODITELJ FILIPOVIĆ GOSPODAR- SKA ...					
"EAST"		DRŽAVA S BAGDA- DOM CICCIOLINA					ANTIČKO ZIČANO GLAZBALO NAŠ PJESNIK						
SPECIJA- LISTI ZA ŽENSKO BOLESTI											ALAN VI- TASOVIĆ GLUMAC BANDERAS		
RIJEČNI RIBAR					LUTATI TOP (FRANC.)								
	KRK ILI BRAC NAZIV					VOČNI TROP LOPOV. LUPEŽ				NADIMAK NICOLE KIDMAN DRVENA OGRADA			
AUTOR INOVACIJE									PLATINA PROSTRI- JETI ŠIRINOM			AUSTRIJA PLAMEN OGANJ	
NAŠA BIVŠA TV VODITE- LJICA													VINKO- VAČKI NO- GOMETNI KLUB
SNIŽEN TON E			GLAZBENI ZNAK ROHADE, ROSADE					GRK IZ AONIJE AONJANIN ULOŽAK					
ULJE OD MORSKIH ŽIVOTINJA						GULITI KORU TAMNORI- DI KONJ							
NAŠ BIVŠI KO- ŠARKAS, ŽAN													
OSNOVNO NAČELO TAOIZMA				NAŠ GENERAL, RAHIM DUŠIKOV SPOJ					"OMLADIN- SKA RADNA BRIGADA" IZUZEV				
SINJSKA VITEŠKA IGRA					BIVŠA PLE- SAČICA CAROLINA ITALIJA					ALJOŠA ASANOVIĆ ESADA ODMILA			
SRAMOTI- TI SE												RIMSKA PEDESE- TICA TALIJ	
STARO- GRČKI PJEVAČI					PRAVOS- LAVNE POHVALNE PJESME "ISTOK"								
ZAJAM							KLIMO- GLAVCI						

prilježnost, roler, palamar, izumirati, ana, simpson, tank, e, irak, kitar, ginekolozi, av, alas, tumarati, otok, kom, nic, inovator, pt, a, marina parlov, es, nota, aonac, tran, ljusiti, tao, ademti, orb, alka, otero, aa, blamirati se, lj, aedi, akatisti, kredit, kimala.

RIJEŠENJE KRIŽALJKE:

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

mr. sc. Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo i urednica Hreka)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

LEKTOR:

Vladan Čutura

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić
Branimir Kuntić
Josip Horvat

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

Tito na željezničkom kolodvoru u Subotici

Iako vrijeme, kao uostalom i svemu, donosi neumitni zaborav prolaznosti, prošloga petka, 25. svibnja, ipak nije zaboravljen nekadašnji »Dan mladosti« – rođendan *Josipa Broza Tita*, dan kada je na stadionu JNA u Beogradu organiziran veliki slet na kojemu bi doživotnom predsjedniku nekadašnje SFRJ svečano uručivana šafeta mladosti. Fotografija koja se nalazi pred čitateljima »Hrvatske riječi« prikazuje doček koji je Titu upriličen na željezničkom kolodvoru u Subotici 1964. godine.

Naime, radilo se o proputovanju članova državne delegacije SKJ koja je »Plavim vlakom« putovala u bivši SSSR u posjet Moskvi i tadašnjem tajniku CK KP SSSR *Leonidu Brežnjev*. Subotički kolodvor je imao prigodu ugostiti najviše državne i partijske funkcionare nekadašnje zajedničke države prigodom njihovih posjeta zemljama nekadašnjeg »istočnog lagersa«, kojemu su pripadale još i Mađarska, Čehoslovačka,

Poljska i Istočna Njemačka (DDR).

Na fotografiji se s lijeve na desnu stranu naziru likovi tadašnjih subotičkih društveno-političkih čelnika i djelatnika: *Lazar Nađ Kanas*, predsjednik Sindikata poljoprivrednih djelatnika *Veljko Vlahović*, glavni ideolog SKJ i član Izvršnog biroa CK SKJ *Grgo Kolić*, tajnik Općinskog komiteta SKJ u Subotici *Božidar Koprivica*, predsjednik SUB-NOR-a *Vladimir Danić*, tajnik Sreskog komiteta SKJ *Antun Vujković* »Ćopo«, tajnik Skupštine općine Subotica *Janoš Mesaroš*, zamjenik tajnika Općinskog komiteta SKJ *Marko Poljaković*, predsjednik Skupštine općine.

Zbog značaja ovog posjeta tih dana je na kolodvoru i oko njega bilo instalirano specijalno osiguranje od strane sigurnosnih službi iz Subotice i Beograda koje je temeljito pregledalo sve kolodvorske odaje, uposleno osoblje, kako bi se izbjegao i najmanji mogući incident. Mjere sigurnosti su bile na cijeloj kolosiječnoj

instalaciji od Beograda do graničnog prijelaza na Kelebiji prema Mađarskoj, pa se na svakih 500 – 1000 metara nalazio po jedan uniformirani policajac u cilju sprečavanja bilo kakve potencijalne terorističke aktivnosti... Te su mjere bile poduzimane i u cilju dodatnog zastrašivanja pučanstva u eri tzv. totalitarnog komunizma, odnosno socijalizma, koji je tih godina bio vladajući poredak u jednopartijskim sustavima socijalističkih država Istočne Europe. Željeznički kolodvor je u tim prigodama bio dodatno ukrašen državnim i partijskim

zastavama, uz viseće cvjetne dekoracije i, naravno, svježe oličen, očišćen i uglancan do najsitnijih djetalja. Doček je uvijek bio u restauraciji željezničkog kolodvora ili u svečanom salonu, koji je tih godina bio dodatno preuređen kako bi doček bio upriličen na što višoj razini.

Svi lokalni i međunarodni vlakovi, koji su po redu vožnje imali polaske u tom razdoblju, morali su čekati u svojim zatečenim željezničkim postajama i na sporednim kolosijecima, sve dok »Plavi vlak« ne bi protutnjao velikom brzinom prema Beogradu ili graničnom prijelazu Kelebija.

Tih godina, u doba normalizacije diplomatskih i partijskih veza s gore navedenim istočno-europskim državama, mnogi Subotičani su imali priliku pozdraviti i vidjeti čelnike tih država, poput primjerice *Janosa Kadara*, tajnika CK Mađarske, *Waltera Ulbrichta*, tajnika CKKP DDR-a, *Gustava Husaka*, tajnika CKKP Čehoslovačke, *Vladislava Gomulku*, tajnika CKKP Poljske i druge.

Ova fotografija i osobe zabilježene na njoj dokazuju tadašnju supremaciju i svojevrsnu majorizaciju pripadnika hrvatsko bunjevačke populacije, koja se u to vrijeme nalazila na čelnim funkcijama u Općini i tadašnjem srezu Subotice, što nažalost danas nije slučaj.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica

Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

OBIČAJ »KRALJICA« I DALJE ŽIVI U KERU

Procvjetala zova na prvi dan D'ova

Nadaleko su poznate kerske »kraljice«. Svake godine pripremaju se za D'ove (blagdan Duhova) prošetati kerskim sokacima i zaljeljati. Mi danas ne znamo točno kada su i kako nastale »kraljice«, ali kako možemo pročitati u knjizi profesora Bele Gabrića kraljice su nastale u davno vri-

jeme, u pretkršćansko doba kao sastavni dio proslave dolaska proljeća. Zato su djevojke, nakičene krunom od cvijeća, išle i pjevale pjesme u kojima su pozdravljale svoje suseljanje u želji da ih prati sreća. U kršćansko vrijeme ovaj narodni običaj je vezan uz proljetni crkveni blagdan D'ove (Duhove).

Tako je bilo i ove godine. Ošam djevojčica: Iva Kujundžić, Mila Kujundžić, Nikolina Vidaković, Martina Čeliković, Emina Baka, Dajana Brajković, Ivana Vukov i Magdalena Temunović, na koje je pazio i ritam im udarao pastir Zdenko Ivanković, u nedjelju su na D'ove obišli i svojom pjesmom razveselili obitelji Babičković, Dulić, Čeliković, Temunović i Kujundžić. Potom su sudjelovale na misi nakon koje su odljeljale nekoliko kraljičkih pjesama župniku Andriji Anišiću i puku okupljenom ispred crkve.

Da nam živi ovaj lijepi običaj Hrvata Bunjevaca pomogli su Jozefa Skenderović, Vesna Huska, Ivan Piuković, Zolika Baka i Nela Skenderović koja se skupa s Jasnom Kujundžić i Mirom Baka i obukla u nošnju, te pratila naše kraljice. Ovdje priči nije kraj. Kraljice se već vrijedno pripremaju za Dužijancu.

JOŠ JEDNA GENERACIJA PREDŠKOLACA NA HRVATSKOM JEZIKU »IZAŠLA« IZ VRTIĆA »MARIJA PETKOVIĆ«

»Stasali smo za đake prvašiće«

Još jedna generacija predškolaca na hrvatskom jeziku iz Vrtića »Marija Petković« oprostila se od prijatelja i odgojiteljica prekrasnom završnom priredbom održanom u vrtiću,

LUKO PALJETAK SE SUSREO S DJECOM KOJA NASTAVU POHAĐAJU NA HRVATSKOM JEZIKU

»Miševi i mačke naglavačke«

Gotovo je bilo isto kao u Lukovoj pjesmi »Miševi i mačke naglavačke«.

Inače prostrana čitaonica Gradske knjižnice bila je pretijesna primiti svu djecu koja su se željela susresti s poznatim hrvatskim književnikom Lukom Paljetom, u srijedu, 23. svibnja. Međutim, kako svi znamo onu narodnu »Kad ljudi nisu bijesni ni kuća nije tijesna«, tako je bilo i na književnom susretu. Ništa nije smetalo učenicima hrvatskih odjela da uživaju u društvu ovog veoma interesantnog i nadasve duhovitog i duhovno bogatog pisca za djecu.

Iako svi znamo kako Luko Paljetak nije samo književnik već u svom životopisu ima popriličan broj i drugih zanimanja kojima se veoma uspješno bavi, nećemo ih niti pokušati redati ovdje jer tada smo u opasnom problemu - nedostatku prostora. Ono što moramo napomenuti je da je Luko Paljetak ove godine bio član prosudbenog povjerenstva XIX. međunarodnog festivala kazališta za djecu,

a dobitnik je i Nagrade za životno djelo »Mali princ« 2012. za izniman doprinos razvoju kulture i scenske umjetnosti za djecu.

Susret djece s Lukom, koji je vodila informatorica Dječjeg odjela Gradske knjižnice Bernadica Ivanković, bio je u pravom prijateljskom tonu, vrcale su pjesme iz usta našeg gosta, a smijeha i dobrog raspoloženja nije ni malo manjkalo. Djeca su neumorno postavljala pitanja, a na kraju

susreta zatražila su autogram i fotografirali se s književnikom. Bilo je ovo još jedno uspješno književno popodne u Gradskoj knjižnici, što se vidi i na fotografijama.

SUTRA MISA ZAHVALNICA

Misa zahvalnica za svršetak školske godine bit će održana sutra, 2. lipnja, u subotičkoj katedrali-bazilici svete Terezije Avilske. Početak je u 10,30 sati.

u ponedjeljak, 28. svibnja. Devetnaestero mališana iz skupina »Balončići« i »Cvjetići« za školu su pripremale odgojiteljice Dajana Šimić, Emina Kujundžić i Anica Čipak. Uz buduće prvašice u priredbi su sudjelovala i djeca iz vrtićkih skupina. Bilo je tu recitacija, plesnih i glazbenih točaka, a pokazali su i svoje znanje engleskog jezika.

Na kraju priredbe razmijenjeni su darovi djeci, ali i tetama koje su se brinule o njima. Bilo je veselo i lijepo, a pala je i poneka suza, naravno radosnica.

Naši predškolci skupa će otići na hodočašće u Blato gdje će se susreti s vršnjacima drugih vrtića koji nose ime Marije Petković. Skupa sa svojim obiteljima obići će grob blaženice gdje će zazvati njezin zagovor da ih prati tijekom školovanja i zahvaliti Bogu za sve primljene milosti i događaje u vrtiću. Budući prvašići, koji će školovanje nastaviti na hrvatskom jeziku, na hodočašće kreću 3. lipnja.

**PETAK
1.6.2012.**

06:14 Najava programa
06:17 Trenutak spoznaje
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
09:05 Divlji Plamen 1, serija
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:10 Tvorci promjene 2:
Turizam za promjenu,
dokumentarna serija
11:10 Mjesto pod suncem -
ostati ili otići 5,
dokumentarna serija
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zavolim, vrijeme
stane - telenovela
13:15 Dr. Oz, talk show
14:00 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:10 Drugo mišljenje
14:45 Sveti Gaudencije
osorski - zaboravljeni
svetac, emisija pučke i
predajne kulture
15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:05 Gorski liječnik 1, serija
17:00 Vijesti u pet
17:28 Hrvatska uživo
18:25 Putem europskih
fondova
18:40 Iza ekrana
19:12 20pet, kviz
19:30 Dnevnik
20:10 Odabrao Delo H.:
Hirošima: Dan poslije,
dokumentarni film
21:05 Ciklus hrvatskog filma:
Događaj
22:45 Dnevnik 3
23:10 Vijesti iz kulture
23:20 Ciklus hrvatskog filma:
Okupacija u 26 slika
00:55 Peti dan, talk show
01:45 Filmski maraton:
Garden State, američki
film
03:25 Filmski maraton - ciklus
hrvatskog filma: Događaj
04:55 Skica za portret
05:17 Divlji Plamen 1, serija

06:35 Najava programa
06:40 Kad zavolim, vrijeme
stane - telenovela
07:25 Teletubbies
07:50 Mala TV:
08:20 Fantastični prijatelji,
serija za djecu
08:45 H2O Uz malo vode! 1,
serija za mlade
09:10 Školski sat: Iluzija filma
(Scenograf i šminka)

10:00 Prijenos sjednice
Hrvatskog sabora
13:30 U osvit zore, američki
film
15:10 Degraasi Novi naraštaj
5, serija za mlade
15:35 Olujni svijet, serija za
mlade
16:00 Školski sat: Iluzija filma
(Scenograf i šminka)
16:45 Mala TV:
17:15 Briljanteen
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:30 Tree Hill 8, serija
19:15 Teletubbies, animirana
serija
20:00 Upravo vjenčani,
američki film
21:35 Apocalypso, američki
film
23:55 Uzvratni udarac, serija
01:25 Hrvatske utakmice na
EP - EP 2004.:
Hrvatska - Švicarska,
snimka
02:10 Retrovizor: Uvijek je
sunčano u Philadelphiji
5, humoristična serija
02:31 Retrovizor: Pepeo
pepelu 2, serija
03:21 Retrovizor: Dodir života
i smrti 2, serija
04:06 Noćni glazbeni program

07:05 I tako to..., serija
07:35 Astro boy, crtana serija
08:00 Bumba, crtana serija
08:15 TV izlog
08:30 Kad lišće pada, serija R
09:25 TV izlog
09:40 Strasti Orijenta, serija R
10:40 Walker, teksaški
rendžer, serija R
12:40 IN magazin R
13:30 Larin izbor, serija R
14:30 Walker, teksaški
rendžer, serija
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Strasti Orijenta, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:00 Predigra za brak, film
23:50 Soba smrti, igrani film
01:30 Čudovište iz vode, film
03:20 Ezo TV, tarot show
04:50 Dnevnik Nove TV R
05:45 Kraj programa

05:30 RTL Danas,
informativna emisija (R)
06:10 Dragon Ball Z
06:55 PopPixie, crtani film
07:10 Moji džepni ljubimci,
crtani film

07:25 Cobra 11, akcijska serija
08:20 Cobra 11, akcijska serija
09:10 TV prodaja
09:35 Ekluziv Tabloid,
magazin (R)
09:53 Kuhar i pol, kulinarski
show (R)
09:55 Večera za 5, lifestyle
emisija (R)
10:50 TV prodaja
11:05 Vatrene nebo, telenovela
12:00 Ruža vjetrova, serija (R)
12:50 TV prodaja
13:05 Krv nije voda, serija
14:00 Survivor, reality show (R)
15:00 Cobra 11, akcijska serija
15:55 Cobra 11, akcijska serija
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Večera za 5, lifestyle
emisija
17:58 Kuhar i pol, kulinarski
show
18:05 Ekluziv Tabloid,
magazin
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
21:00 Insider, igrani film,
triler (R)
23:20 Iza rešetaka, igrani film,
kriminalistički triler
01:15 Utjerivači duga, igrani
film, kriminalistički
03:00 Astro show, show,
emisija uživo
04:35 Kraj programa

**SUBOTA
2.6.2012.**

06:02 Najava programa
06:07 Drugo mišljenje
06:50 Iza ekrana
07:20 Sveti Gaudencije
osorski - zaboravljeni
svetac, emisija pučke i
predajne kulture
07:45 Hrvatska kronika BiH
08:00 Kinoteka - ciklus
klasičnog vesterna:
Metalna zvijezda,
američki film
09:30 Fotografija u Hrvatskoj
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:13 Kućni ljubimci
10:45 Pol oriha,
dokumentarna serija
11:15 Normalan život, emisija
12:00 Dnevnik
12:30 Veterani mira, emisija
13:15 Duhovni izazovi,
međureligijski magazin
13:45 Prizma
14:30 manjinski Mozaik
14:45 Jelovnici izgubljenog
vremena
15:10 Eko zona
15:35 Ti čudesni mladunci,
dokumentarna serija
16:30 Euromagazin

17:00 Vijesti u pet
17:20 Reporter: Prozor
u zatvoreno društvo;
Izvršiteljeve žrtve
18:20 Potrošački kod
18:50 Globalno sijelo
19:20 Loto 7/39
19:30 Dnevnik
20:10 Družba pravih
džentlmena, američki film
22:00 Pacifik, serija
22:55 Dnevnik 3
23:15 Vijesti iz kulture
23:20 Nacionalno savjetovanje
o gospodarstvu i
poduzetništvu, reportaža
23:40 Veliki pohod, američki
film
01:45 Filmski maraton:
Transsibirska pruga
smrti, britansko-rusko-
kinesko-španjolsko-
francuski film
03:35 Filmski maraton: Otvori
oči, španjolsko-francusko-
talijanski film (R)
05:30 Skica za portret
05:35 Eko zona

07:25 Najava programa
07:30 Opera box
08:00 Animacijaci 1,
crtana serija
08:25 Priče u slikama, serija
08:40 Mala Tv
09:10 Kućni svemirci, crtana
serija
09:35 Crayola: Trojan Horse,
američki film za djecu
10:25 Peti dan, talk show
11:20 Odabrao Delo H.:
Hirošima - Dan poslije,
dokumentarni film
14:20 Ružiona
14:50 Film
16:20 Nogomet(U 21),
kvalifikacije za EP:
Hrvatska - Švicarska,
prijenos
18:20 Mijenjam svijet: Centar
za mirovne studije (R)
18:50 Oslo: Prijateljska
nogometna utakmica:
Norveška - Hrvatska,
prijenos
20:55 Bijeli Čuperak -
pustolovine malog dabra,
dokumentarni film
22:15 Jaganjci i lavovi,
američki film
23:50 Johan Falk, serija
01:20 Hrvatske utakmice na
EP - EP 2004.: Hrvatska
- Francuska, snimka
02:05 Vladimir Kranjčević
dirigira Simfonijskim
orkestrom HRT-a
03:20 Noćni glazbeni program

05:45 TV Izlog
06:00 Dodir s neba, serija
07:00 Zauvijek susjedi, serija R
08:40 Ptica trkačica, serija
09:05 Lego Ninjago,
crtana serija R
09:30 Gormiti, crtana serija R
09:55 Pokemoni, R
10:20 Pokemoni, crtana serija
10:45 Sestra Hawthorne, serija
12:45 Larin izbor, serija R
14:50 Čudovište iz vode,
igrani film R
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Provjereno, R
18:05 Nad lipom 35, show
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Elitni ubojice, film
21:50 Utjerivač pravde, film
23:40 Sve za lovu, igrani film
01:25 Kraljevi South Beacha
03:00 Ezo TV, tarot show
04:30 Dnevnik Nove TV R
05:20 IN magazin R
05:40 Kraj programa

04:40 RTL Danas, (R)
05:10 Dragon Ball Z,
animirani film
06:45 PopPixie, crtani film
08:00 Ben 10: Ultimate Alien,
animirani film
08:25 Učilica, kviz za djecu
08:55 TV prodaja
09:12 Kuhar i pol, (R)
09:15 Columbo,
kriminalistička serija
10:55 TV prodaja
11:10 Poroci Miamijsa, serija
12:30 Poroci Miamijsa, serija
13:10 TV prodaja
13:25 P.C.U., film, komedija
15:00 Insider, film, triler
17:28 Kuhar i pol, kulinarski
show
17:30 Discovery: Preživjeti
divljinu - Sjeverna Afrika,
dokumentarna serija
18:30 RTL Danas
19:10 Galileo, zabavna/
obrazovna emisija
20:00 Ruža vjetrova, serija
21:00 Survivor: Finale,
reality show uživo
23:30 U paklu osвете, igrani
film, akcijski (R)
01:20 Astro show, emisija uživo
02:20 RTL Danas, (R)
02:55 Discovery: Lutrija mi je
promijenila život,
dokumentarna serija
03:40 Kraj programa

**NEDJELJA
3.6.2012.**

05:57 Najava programa
06:02 Duhovni izazovi

06:45 Normalan život, emisija
 07:25 Globalno sijelo
 07:55 Zlatna kinoteka: Triple Cross, britansko-francuski film
 09:55 Vijesti iz kulture
 10:00 Vijesti
 10:10 ni DA ni NE: Hrvatska u EU (R)
 11:00 Poirot 5, serija
 12:00 Dnevnik
 12:30 Plodovi zemlje
 13:25 Rijeka: More
 14:00 Nedjeljom u dva
 15:05 Dutch, američki film
 17:00 Vijesti u pet
 17:15 Mir i dobro
 17:45 Vrtlari
 18:15 Lijepom našom: Ploče
 19:20 Loto 6/45
 19:30 Dnevnik
 20:10 Sve u 7!, kviz
 21:00 U registraturi, TV serija
 22:15 Dnevnik 3
 22:30 Sport
 22:40 Pošteno i prema zakonu 1, serija
 23:25 Dr. Oz 1b, talk show
 00:15 Nedjeljom u dva
 01:15 Juno, američki film
 02:50 Skica za portret
 03:00 Poirot 5, serija
 03:55 Prizma
 04:40 Lijepom našom: Ploče

07:18 Najava programa
 07:23 Vladimir Kranjčević dirigira Simfonijskim orkestrom HRT-a
 08:38 Mala Tv
 09:08 Vesele trojke, crtana serija
 09:33 Silvestrovi i Čičijeve tajne, crtana serija
 09:58 Merlin 3, serija za djecu i mlade
 10:48 Biblija
 10:58 Rakov potok: Misa, prijenos
 12:05 Filmska matineja: Bring In On: Fight to the Finish (Punom snagom, cure: Borite se do kraja), američki film
 13:50 Wendy i Lucy, američki film
 15:45 Croatia rally 2012., reportaža
 16:15 Olimpijci: Prvaci i izazivači, dokumentarna serija
 16:45 Olimp - sportska emisija
 17:25 Novigrad: Rukomet, kvalifikacije za EP (Ž): Hrvatska - Slovačka, prijenos
 19:05 Teletubbies
 19:30 Glazba, glazba... evergreen
 20:00 Hitler: Konačan pad, njemačko-talijansko-

austrijski film
 22:45 Filmski boutique: Razred, francuski film
 00:50 Posebni dodaci, emisija o filmu
 01:05 Hrvatske utakmice na EP - EP 2004.: Hrvatska - Engleska, snimka
 01:50 Garaža
 02:15 Noćni glazbeni program

05:40 TV Izlog
 05:55 Dodir s neba, serija
 06:50 Zauvijek susjedi, serija R
 08:00 Ptica trkačica, crtana serija R
 08:25 Lego Ninjago, crtana serija
 08:50 Gormiti, crtana serija
 09:15 Pokemoni, R
 09:40 Pokemoni
 10:05 Klub otpisanih, serija
 11:05 Larin izbor, serija R
 13:10 Svjetsko prvenstvo u nogometu 2006., dokumentarni film
 15:15 Nad lipom 35, show
 16:25 Karate Kid, igrani film
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 Karate Kid, film - nastavak
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Larin izbor, serija
 21:00 Jesmo li stigli?, film
 22:50 Red Carpet, showbiz magazin
 00:10 Utjerivač pravde, film R
 01:45 Gospodari iluzija, show
 02:35 Klub otpisanih, serija R
 03:20 Dodir s neba, serija R
 04:05 Red Carpet, R
 05:15 Dnevnik Nove TV R
 06:05 Kraj programa

04:00 RTL Danas, (R)
 04:35 Dragon Ball Z, animirani film
 06:10 Moji džepni ljubimci, animirani film (R)
 07:20 Ben 10: Ultimate Alien, animirani film
 07:45 TV prodaja
 08:02 Kuhar i pol, (R)
 08:05 Columbo, serija
 10:00 TV prodaja
 10:15 Poroci Miamijsa, serija
 11:15 Poroci Miamijsa, serija
 12:15 TV prodaja
 12:30 Grad duhova, igrani film, komedija
 14:25 Pas vatrogasac, film
 16:35 Budva na pjenu od mora, humoristična dramska serija (R)
 17:38 Kuhar i pol, (R)
 17:45 Ekkluziv Vikend, zvjezdani magazin
 18:30 RTL Danas
 19:10 Galileo, emisija

HTV1 03.06.2012. 10:10 ni DA ni NE Naslov epizode: Hrvatska u EU

U ovoj emisiji »Ni da ni ne« govorimo o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji: je li Europska unija za nas obećana zemlja montažnog namještaja ili je birokratski labirint iz kojeg male zemlje ne izlaze žive glave? Tko je za, a tko protiv i zašto? U emisiji sudjeluju

učenici i debatanti Prve riječke hrvatske gimnazije, naš dežurni stručnjak profesor Tomislav Reškovac, kao i gosti: Tamara Puhovski, magistrica europskih studija i dr. Mate Kapović, docent na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.

20:00 Odmetnuta porota, igrani film, triler
 22:10 CSI: Miami, (R)
 23:05 CSI: Miami, (R)
 00:00 CSI: Miami, (R)
 00:55 Astro show, emisija uživo
 01:50 RTL Danas, (R)
 02:25 Discovery: Lutrija mi je promijenila život, dokumentarna serija
 03:41 Discovery: Lutrija mi je promijenila život, dokumentarna serija
 03:55 Discovery: Lutrija mi je promijenila život, dokumentarna serija
 04:40 Kraj programa

**PONEDJELJAK
4.6.2012.**

05:42 Najava programa
 05:47 Rijeka: More
 06:17 Mir i dobro
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 09:05 Divlji Plamen 1, serija
 09:50 Vijesti iz kulture
 10:00 Vijesti
 10:10 Tvorci promjene 2: Mijenjamo gradove, dokumentarna serija
 11:10 Mjesto pod suncem - ostati ili otići 5, dokumentarna serija
 12:00 Dnevnik
 12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
 13:15 Dr. Oz, talk show
 14:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:10 Treća dob, emisija

14:40 Glas domovine
 15:15 Ponos Ratkajevih, serija
 16:05 Gorski liječnik 1, serija
 17:00 Vijesti u pet
 17:21 Hrvatska uživo
 18:20 8. kat: Nemoj odustati, talk-show (R)
 19:12 20pet, kviz
 19:30 Dnevnik
 20:10 TV Bingo
 20:35 Jugoslavenske tajne službe: I poslije Tita - Tito!, dok. serija
 21:35 Puls Hrvatske
 22:35 Rekonstrukcija: Zabranjeno pušenje
 23:10 Dnevnik 3
 23:35 Vijesti iz kulture
 23:45 Svijet profita
 00:15 Španjolska umjetnost, dokumentarna serija
 01:05 Jugoslavenske tajne službe: I poslije Tita - Tito!, dok. serija
 02:00 Zakon i red: Zločinačke nakane 5, serija
 02:45 Pet dana, serija
 03:45 Dr. Oz, talk show
 04:25 Skica za portret
 04:35 Divlji Plamen 1, serija
 05:20 8. kat: Nemoj odustati, talk-show (R)

06:35 Najava programa
 06:40 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
 07:25 Teletubbies
 07:50 Mala Tv
 08:20 Fantastični prijatelji, serija za djecu
 08:45 H2O Uz malo vode! 1, serija za mlade

09:10 Školski sat: Kako roniti
 10:00 Gorski liječnik 1, serija
 10:45 Degraši Novi naraštaj 5, serija za mlade
 11:10 Batman i hrabri superju naci, crtana serija
 11:40 Lijepom našom: Ploče (R)
 12:40 Plodovi zemlje
 13:35 Izlazak iz zatvora, američki film
 15:05 Degraši High VI-XI, serija za mlade
 15:30 Olujni svijet, serija
 15:55 Školski sat: Kako roniti
 16:40 Mala Tv:
 17:10 Ljubav u zaleđu
 18:00 Regionalni dnevnik
 18:20 Županijska panorama
 18:30 Novi klinici s Beverly Hillsa 1, serija
 19:15 Teletubbies
 19:40 Glazba, glazba...
 20:00 Uoči EURA 2012.
 20:50 Top Gear 11, dokumentarna serija
 21:40 Zakon i red: Zločinačke nakane 5, serija
 22:25 Pet dana, serija
 23:25 Sestra Jackie 1, serija
 23:55 Hrvatske utakmice na EP - EP 2008.: Hrvatska - Austrija, snimka
 00:40 Retrovizor: Uvijek je sunčano u Philadelphiji 5, humoristična serija
 01:05 Retrovizor: Vjeruj mi, serija
 01:50 Retrovizor: Dodir života i smrti 2, serija
 02:35 Noćni glazbeni program
 07:00 I tako to..., serija

07:25 Astro boy, crtana serija
 07:50 Beba Felix, crtana serija
 08:15 TV izlog
 08:30 Kad lišće pada, serija R
 09:25 TV izlog
 09:40 Strasti Orijenta, serija R
 10:40 Walker, teksaški rendžer, serija R
 12:40 IN magazin R
 13:30 Larin izbor, serija R
 14:30 Walker, teksaški rendžer, serija
 16:25 Zauvijek susjedi, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:05 Kad lišće pada, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Strasti Orijenta, serija
 21:00 Larin izbor, serija
 22:05 Večernje vijesti
 22:25 Tango & Cash, film
 00:20 Jesmo li stigli?, film R
 00:00 Demoni, serija
 02:50 Seinfeld, serija
 03:40 Gospodari iluzija, show R
 04:25 Ezo TV, tarot show
 05:25 Dnevnik Nove TV R
 06:15 Seinfeld, serija R
 06:35 IN magazin R
 07:00 Kraj programa

05:20 RTL Danas, (R)
 05:55 Dragon Ball Z
 06:45 PopPixie, crtani film
 06:55 Moji džepni ljubimci
 07:10 Cobra 11, akcijska serija
 08:05 Cobra 11, akcijska serija
 09:00 TV prodaja
 09:15 Ekkluziv Vikend, (R)
 09:55 Kuhar i pol, (R)
 10:00 Večera za 5, (R)
 10:50 TV prodaja
 11:05 Vatrorebo, telenovela
 11:55 Ruža vjetrova, serija (R)
 12:55 TV prodaja
 13:10 Ruža vjetrova, serija (R)
 14:05 Krv nije voda, serija (R)
 15:00 Cobra 11, akcijska serija
 15:55 Cobra 11, akcijska serija
 16:55 RTL 5 do 5
 17:10 Večera za 5
 17:58 Kuhar i pol
 18:05 Ekkluziv Tabloid
 18:30 RTL Danas
 19:05 Krv nije voda, serija (R)
 20:00 Ruža vjetrova, serija
 21:00 Policajac s Beverly Hillsa, film, akcijska komedija
 23:00 RTL Vijesti
 23:15 CSI: Miami, serija (R)
 00:05 CSI: Miami, serija (R)
 00:50 CSI: Miami, serija (R)
 01:53 Astro show
 02:35 RTL Danas, (R)
 03:10 Kraj programa

**UTORAK
5.6.2012.**

06:09 Najava programa
 06:14 Treća dob, emisija
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 09:05 Divlji Plamen 1, serija
 09:50 Vijesti iz kulture
 10:00 Vijesti
 10:10 Tvorci promjene 2: Reinventing That Community Spirit, dokumentarna serija
 11:10 Mjesto pod suncem - ostati ili otići 5, dokumentarna serija
 12:00 Dnevnik
 12:30 Moć sudbine, telenovela
 13:15 Dr. Oz, talk show
 14:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:10 Među nama
 14:40 Znanstvena petica
 15:15 Ponos Ratkajevih, serija
 16:05 Gorski liječnik 2, serija
 17:00 Vijesti u pet
 17:21 Hrvatska uživo
 18:20 8. kat: Umijeće starenja, talk-show (R)
 19:12 20pet, kviz
 19:30 Dnevnik
 20:10 Sve u 7!, kviz
 21:00 U Europi: 1968. - Europa, dok. serija
 21:40 Otvoreno
 22:30 Dnevnik 3
 22:55 Vijesti iz kulture
 23:00 Drugi čovjek - Tihomir Lončar, dok. film
 23:30 Ciklus europskog filma: Diler 2, dansko-britanski film
 01:10 In medias res
 01:55 Zakon i red: Zločinačke nakane 5, serija
 02:45 Dr. Oz, talk show
 03:25 Skica za portret
 03:35 Svijet profita
 04:05 Znanstvena petica
 04:35 Divlji Plamen 1, serija
 05:20 8. kat: Umijeće starenja, talk-show (R)

06:35 Najava programa
 06:40 Kad zovim, vrijeme stane - telenovela
 07:25 Teletubbies
 07:50 Mala Tv:
 08:20 Fantastični prijatelji
 08:45 H2O Uz malo vode! 1
 09:10 Školski sat: Dobro ljeto
 10:00 Gorski liječnik 1, serija
 10:45 Degrassi High VI-XI
 11:10 Batman i hrabri superjunaci, crtana serija
 11:35 Rekonstrukcija: Zabranjeno pušenje
 12:05 Top Gear 11, dok. serija
 13:30 Filmska matineja: Zlurad - Kalif umjesto Kalifa (Iznogud), francuski film
 15:05 Degrassi High VI-XI

15:30 Olujni svijet, serija
 15:55 Školski sat: Dobro ljeto
 16:40 Mala Tv:
 17:10 Ljubav u zaleđu
 18:00 Regionalni dnevnik
 18:20 Županijska panorama
 18:30 Novi klinici s Beverly Hillsa 1, serija
 19:15 Teletubbies
 19:40 Glazba, glazba...
 20:00 In medias res
 20:50 Zemlja junaka, film
 22:35 Zakon i red: Zločinačke nakane 5, serija
 23:20 Ružica
 23:50 Hrvatske utakmice na EP - EP 2008.: Hrvatska - Njemačka, snimka
 00:35 U uredu 5, serija
 01:00 Retrovizor: Uvijek je sunčano u Philadelphiji 5, humoristična serija
 01:25 Retrovizor: Vjeruj mi
 02:10 Retrovizor: Dodir života i smrti 2, serija
 02:55 Noćni glazbeni program

07:00 I tako to..., serija
 07:25 Astro boy, crtana serija
 07:50 Beba Felix, crtana serija
 08:15 TV izlog
 08:30 Kad lišće pada, serija R
 09:25 TV izlog
 09:40 Strasti Orijenta, serija R
 10:40 Walker, teksaški rendžer, serija R
 12:40 IN magazin R
 13:30 Larin izbor, serija R
 14:30 Walker, teksaški rendžer, serija
 16:25 Zauvijek susjedi, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:05 Kad lišće pada, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Strasti Orijenta, serija
 21:00 Larin izbor, serija
 22:05 Večernje vijesti
 22:25 Ljubav u četrdesetoj, film
 00:05 Tango & Cash, film R
 01:50 Demoni, serija
 02:40 Seinfeld, serija
 03:30 Demoni, serija R
 04:15 Ezo TV, tarot show
 05:15 Dnevnik Nove TV R
 06:15 Seinfeld, serija R
 06:35 IN magazin R
 07:05 Kraj programa

06:20 RTL Danas, (R)
 06:55 Dragon Ball Z
 07:45 PopPixie, crtani film
 07:55 Moji džepni ljubimci
 08:10 Cobra 11, akcijska serija
 09:05 Cobra 11, akcijska serija
 10:00 TV prodaja
 10:25 Ekkluziv Tabloid, (R)
 10:43 Kuhar i pol, (R)

10:45 TV prodaja
 11:00 Večera za 5, (R)
 11:55 Vatrorebo, telenovela
 12:55 TV prodaja
 13:10 Ruža vjetrova, serija (R)
 14:05 Krv nije voda, serija (R)
 15:00 Cobra 11, akcijska serija
 15:55 Cobra 11, akcijska serija
 16:55 RTL 5 do 5
 17:10 Večera za 5
 17:58 Kuhar i pol
 18:05 Ekkluziv Tabloid
 18:30 RTL Danas
 19:05 Krv nije voda, serija (R)
 20:00 Ruža vjetrova, serija
 21:00 Javne tajne, zabavni
 21:55 Mentalist, serija
 22:45 Mentalist, serija
 23:45 RTL Vijesti
 00:00 Policajac s Beverly Hillsa, akcijska komedija
 01:45 Astro show
 02:45 RTL Danas, (R)
 03:20 Kraj programa

**SRIJEDA
6.6.2012.**

06:12 Najava programa
 06:17 Među nama
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 07:10 Dobro jutro, Hrvatska
 09:05 Divlji Plamen 1, serija
 10:00 Vijesti
 10:10 Tvorci promjene 2: Culture as a Resource for Sustainable development, dok. serija
 11:10 Mjesto pod suncem - ostati ili otići 5, dokumentarna serija
 12:00 Dnevnik
 12:30 Moć sudbine, telenovela
 13:15 Dr. Oz, talk show
 14:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:10 Riječ i život: Vjera i sport na velikim natjecanjima, religijska emisija
 14:40 Alpe Dunav Jadran
 15:15 Ponos Ratkajevih, serija
 16:05 Gorski liječnik 2, serija
 17:00 Vijesti u pet
 17:21 Hrvatska uživo
 18:20 8. kat: Hrvatska - obećana zemlja, (R)
 19:10 20pet, kviz
 19:20 Loto 7/39
 19:30 Dnevnik
 20:12 Misija: Zajedno
 21:05 Paralele
 21:40 Otvoreno
 22:30 Dnevnik 3
 23:05 Drugi format
 00:10 Vrijeme je za jazz
 01:10 In medias res
 01:55 Zakon i red: Zločinačke nakane 5, serija
 02:35 Dr. Oz, talk show

03:15 Skica za portret
 03:25 Alpe Dunav Jadran
 03:55 Drugi format
 04:40 Divlji Plamen 1, serija
 05:25 8. kat: Hrvatska - obećana zemlja, (R)

06:35 Najava programa
 06:40 Moć sudbine, telenovela
 07:25 Teletubbies
 07:50 Mala Tv:
 08:20 Fantastični prijatelji
 08:45 H2O Uz malo vode! 1
 10:00 Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
 13:30 Norman Rockwell's Breaking Home Ties, američki film
 15:05 Degrassi High VI-XI
 15:30 Olujni svijet, serija
 15:55 Školski sat: Upoznajmo prirodnu baštinu, (projekt Wiki dveri 2)

16:40 Mala Tv:
 17:10 Ljubav u zaleđu
 18:00 Regionalni dnevnik
 18:20 Županijska panorama
 18:30 Novi klinici s Beverly Hillsa 1, serija
 19:15 Teletubbies
 19:40 Glazba, glazba...
 20:00 In medias res
 20:50 Spašavanje vojnika Ryana, američki film
 23:35 Zakon i red: Zločinačke nakane 5, serija
 00:20 U uredu 5, serija
 00:45 Hrvatske utakmice na EP - EP 2008.: Hrvatska - Poljska, snimka
 01:30 Retrovizor: Uvijek je sunčano u Philadelphiji 5, humoristična serija
 01:55 Retrovizor: Vjeruj mi
 02:40 Retrovizor: Dodir života i smrti 2, serija
 03:25 Noćni glazbeni program

07:00 I tako to..., serija
 07:25 Astro boy, crtana serija
 07:50 Beba Felix, crtana serija
 08:15 TV izlog
 08:30 Kad lišće pada, serija R
 09:25 TV izlog
 09:40 Strasti Orijenta, serija R
 10:40 Walker, teksaški rendžer, serija R
 12:40 IN magazin R
 13:30 Larin izbor, serija R
 14:30 Walker, teksaški rendžer, serija
 16:25 Zauvijek susjedi, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:05 Kad lišće pada, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Strasti Orijenta, serija
 21:00 Larin izbor, serija

22:05 Večernje vijesti
22:25 28 dana, igrani film
00:25 Ljubav u četrdesetoj, R
01:55 Demoni, serija
02:45 Seinfeld, serija
03:35 Demoni, serija R
04:20 Ezo TV, tarot show
05:20 Dnevnik Nove TV R
06:10 Seinfeld, serija R
06:30 IN magazin R
07:00 Kraj programa

06.20 RTL Danas, (R)
06.55 Dragon Ball Z
07.45 PopPixie, crtani film
07.55 Moji džepni ljubimci
08.10 Cobra 11, akcijska serija
09.05 Cobra 11, akcijska serija
10.00 TV prodaja
10.25 Ekkluziv Tabloid, (R)
10.43 Kuhar i pol, (R)
10.45 TV prodaja
11.00 Večera za 5, (R)
11.55 Vatroreno nebo, telenovela
12.55 TV prodaja
13.10 Ruža vjetrova, serija (R)
15.00 Cobra 11, akcijska serija
15.55 Cobra 11, akcijska serija
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Večera za 5
17.58 Kuhar i pol
18.05 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.05 Krv nije voda, serija (R)
20.00 Ruža vjetrova, serija
21.00 CSI: NY, serija
21.50 CSI: NY, serija
22.45 CSI: NY, serija
23.45 RTL Vijesti
00.00 Javne tajne, zabavni (R)
00.50 Mentalist, serija

01.40 Astro show
02.40 Mentalist, serija
03.25 RTL Danas, (R)
04.00 Kraj programa

ČETVRTAK 7.6.2012.

06:09 Najava programa
06:14 Riječ i život: Vjera i sport na velikim natjecanjima
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
09:05 Divlji Plamen 1, serija
10:00 Vijesti
10:10 Tvorci promjene 2: Towards the Sustainable Managment of Forests, dokumentarna serija
11:10 Mjesto pod suncem - ostati ili otići 5
12:00 Dnevnik
12:30 Moć sudbine, telenovela
13:15 Dr. Oz, talk show
14:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:10 Trenutak spoznaje
14:40 Hrvatska kronika BiH
14:55 Kulturna baština
15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:05 Gorski liječnik 2, serija
17:00 Vijesti u pet
17:20 HAK - Promet info
18:20 8. kat: Dalmatinci ne plaću, oni pišu pjesme - talk-show (R)
19:12 20pet, kviz
19:30 Dnevnik
20:12 Sve u 7!, kviz
21:10 Pasija, američki film

23:20 Dnevnik 3
23:55 Iz glazbene radionice Bože Potočnika, snimka koncerta
01:25 Zakon i red: Zločinačke nakane 5, serija
02:10 Pet dana, serija
03:10 Dr. Oz, talk show
03:50 Skica za portret
04:10 Kulturna baština
04:25 Divlji Plamen 1, serija
05:20 8. kat: talk-show (R)

06:35 Najava programa
06:40 Moć sudbine, telenovela
07:25 Teletubbies
07:50 Mala Tv:
08:20 Fantastični prijatelji
08:45 H2O Uz malo vode! 1
09:10 Peća i vuk, snimka predstave
10:00 Tijelovo, prijenos mise
11:55 Bonofest 2012., snimka
13:20 Put do čuda, dok. film
14:10 Dr. Dolittle: Tail to the Chief, američko-kanadski film
15:35 Night Ride Home, američki film
17:10 Ljubav u zaleđu
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:30 Novi klinici s Beverly Hillsa 1, serija
19:15 Teletubbies
19:40 Glazba, glazba...
20:00 EURO 2012., emisija
21:05 Zalagaonica
21:25 Zalagaonica
21:50 Zakon i red: Zločinačke nakane 5, serija

22:35 Pet dana, serija
23:35 U uredu 5, serija
23:55 Hrvatske utakmice na EP - EP 2008.: Hrvatska - Turska, snimka
00:40 Retrovizor: Uvijek je sunčano u Philadelphiji 5, humoristična serija
01:05 Retrovizor: Vjeruj mi
01:50 Retrovizor: Dodir života i smrti 2, serija
02:35 Noćni glazbeni program

07:00 I tako to..., serija
07:25 Astro boy, crtana serija
07:50 Beba Felix, crtana serija
08:15 TV izlog
08:30 Kad lišće pada, serija R
09:25 TV izlog
09:40 Strasti Orijenta, serija R
10:40 Walker, teksaški rendžer, serija R
12:40 IN magazin R
13:30 Larin izbor, serija R
14:30 Walker, teksaški rendžer, serija
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Strasti Orijenta, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:05 Večernje vijesti
22:25 Provjereno
23:25 Potpuna tišina, film
01:10 Magazin MMA Lige
01:40 28 dana, igrani film R
03:25 Glupost nije zapreka, serija
03:50 Glupost nije zapreka
04:10 Ezo TV, tarot show

05:10 Dnevnik Nove TV R
06:00 Seinfeld, serija R
06:25 IN magazin R
07:00 Kraj programa

06.20 RTL Danas, (R)
06.55 Dragon Ball Z
07.45 PopPixie, crtani film
07.55 Moji džepni ljubimci
08.10 Cobra 11, akcijska serija
09.05 Cobra 11, akcijska serija
10.00 TV prodaja
10.25 Ekkluziv Tabloid, (R)
10.43 Kuhar i pol, (R)
10.45 TV prodaja
11.00 Večera za 5, (R)
11.55 Vatroreno nebo, telenovela
12.55 TV prodaja
13.10 Ruža vjetrova, serija (R)
14.05 Krv nije voda, serija (R)
15.00 Cobra 11, akcijska serija
15.55 Cobra 11, akcijska serija
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Večera za 5, lifestyle emisija
17.58 Kuhar i pol, kulinarški show
18.05 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.05 Krv nije voda, serija (R)
20.00 Ruža vjetrova, serija
21.00 CSI, serija
21.50 CSI, serija
22.45 CSI, serija
23.45 RTL Vijesti
00.00 CSI: NY, serija
00.45 CSI: NY, serija
01.35 Astro show,
02.35 CSI: NY, serija
03.20 RTL Danas, (R)
03.55 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izrazno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetionik« nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Starišća emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18i30 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 14.40 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Popularne melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktualije' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18,15 'Vojvodanski tjedan'
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
• 20,00 Divni novi svijet
• 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
• 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
• 20,55 Odjava programa

104, 4 Mhz

NOGOMET

MEĐUOPĆINSKA NOGOMETNA LIGA SOMBOR – APATIN – ODŽACI – KULA

I Sončani dočekali pobjedu

SONTA – Nakon sedam uzastopnih poraza Sončani su u utakmici 23. kola prvenstva Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula konačno obradovali svoje navijače. Zgoditkom Krpijana iz slobodnjaka s tridesetak metara u 53. minuti Dinamo je na svoj konto ubilježio tri boda. Najžalosnije je što ovoga puta ne možemo pisati o ljepoti nogomene igre, nego o krajnje lošoj arbitraži, koju ne možemo nazvati niti navijačkom, nego jednostavno neznanjem, koje je utakmicu bez ikakvog natjecateljskog značaja dovelo do ruba prekida. Od samog početka glavni sudac Milošević iz Crvenke je na najnegativniji način sebe izbacio u prvi plan. Svojom krivom procjenom prekršaja izazvao je veliku nervozu kod igrača

obiju ekipa. Kretanje mu je bilo katastrofalno loše, za vrijeme cijele utakmice svega nekoliko puta je napustio središnji krug, a sa pomoćnicima je vrlo slabo surađivao. Uz dva očita, a nedosudena penala u korist Dinama, zbog nesportskoga ponašanja je podijelio tri žuta i dva crvena kartona domaćinima i dva žuta gostima, a u isto vrijeme nekoliko vrlo grubih prekršaja uopće nije sankcionirao. Ovakva arbitraža izazvala je i veliki gnjev gledatelja, pa je samo prisustvo policijske ophodnje prigodom izlaska arbitara sa terena spriječilo neželjene posljedice.

Dinamo: Balog, Borić, Đanić, O. Mihaljev, Krpijan, Šarac, K. Vidaković, Topal, Brkin, Đurđević (D. Vidaković), Vučićević (L. Mihaljev).

I. A.

Novi poraz NK Zrinjski 1932

BAČKO DUŠANOVO – Niti vodstvo od 3-1 nije bilo dovoljno nogometašima NK Zrinjski 1932 da zabilježe novu prvenstvenu pobjedu, jer je domaćin Hajduk preokrenuo rezultat i na koncu slavio 4-3. Strijelci za plavo-bijele bili su Vojnić 2 i Buljovčić.

Sljedeći susret Zrinjski igra protiv Poljoprivrednika u srijedu 6. lipnja u 18 sati na svom terenu u Aleksandrovu, jer ovoga vikenda gostuje u Kuševcu pokraj Đakova gdje će odigrati prijateljski susret s domaćim sastavom Torpedo.

Bačka 1901 još ima šansu

SUBOTICA – Visokom pobjedom protiv Slobode iz Novih Kozaraca (6-0) nogometaši Bačke 1901 ostali su u borbi za drugo mjesto na tablici Vojvođanske lige Istok koje vodi u baraž za plasman u Srpsku ligu. Do kraja prvenstva preostala su još dva kola, a »bačkisti« čekaju kiks Radničkog iz Bajmoka koji drži drugu poziciju s dva boda više.

STOLNI TENIS

Memorijalni stolnoteniski turnir

SOMBOR – Sportska sekcija Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva »Vladimir Nazor« bila je 26. svibnja organizator i domaćin II. memorijalnog stolnoteniskog turnira »Stipan Bakić«. Sudjelovalo je 28 natjecatelja, a pobjednik turnira je bio Srđan Kašiković. On je u finalnom susretu bio uspješniji od Zvonka Eustakia koji je osvojio drugo mjesto. Trećeplasirani natjecatelj je Goran Opačić, a četvrto mjesto zauzeo je Goran Lalošević. Četvero prvoplasiranih natjecatelja dobilo je diplome i pokale. Diplome su dobili i najstariji sudionik Josip Rilke (68) i najmlađi Nikola Vukičević (14). Natjecanje je proteklo u pravoj sportskoj atmosferi. Ovaj memorijalni turnir organizira se u znak sjećanja na Stipana Bakića, prvog pročelnika stolnoteniskog sekcije u HKUD-u u Somboru. Bakić je sekciju vodio od 1938. do 1940. godine i od 1946. do 1953. godine.

Z. V.

TENIS

Naslovi za Alibalić i Kotorman

SUBOTICA – Hrvatska tenisačica Nina Alibalić i Mađar Akos Kotorman pobjednici su XI. Subotica Opena, međunarodnog teni-

skog turnira za igračice i igrače do 14 godina starosti. Alibalić je u finalu uvjerljivo bila bolja od Ruskinje Anastasie Golubeve (6-2, 6-1), dok je Kotorman na isti način slavio protiv Ukrajinca Vladyslava Chumaka (6-2, 6-0).

Hrvatski par Borna Čilićkraljević, Roko Savin poražen je u finalu muških parova protiv Chumaka i Milosavljevića (6-4, 7-6), dok su naslov u ženskoj konkurenciji osvojile Guna i Marjanović pobjedom protiv Gaspar, Golubeva (6-2, 6-0). Svečanoj ceremoniji dodjele pobjedničkih pokala nazočila je i generalna konzulica RH u Subotici Ljerka Alajbeg koja je dodijelila priznanje najboljoj tenisačici, Nini Alibalić.

PLIVANJE

Zmaj 2012

NOVI SAD – 26. svibnja u Novom Sadu je održan međunarodni plivački miting »Zmaj 2012.« na kojem su sudjelovala 24 kluba s 480 natjecatelja iz: Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Srbije. Plivači Spartaka su osvojili ukupno 28 medalja (12 zlatnih, 10 srebrnih i 6 brončanih). Prva mjesta osvojili su: Novak Savić (4), Andrej Barna (2), Filip Hunjadi (2), Bojan Rašković (2) i Milica Šoštarec (2). Muška štafeta 4 x 50 mješovito u sastavu: Hajagoš, Savić, Hunjadi i Radanović osvojila je treće mjesto.

1. lipnja 2012.

MARINKO POLJAKOVIĆ, IZBORNIK NOGOMETNE REPREZENTACIJE HRVATA IZ VOJVODINE

Ne bježimo od uloge favorita

Odlični rezultati na prijašnjim natjecanjima

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Nogometna reprezentacija Hrvata iz Vojvodine igrat će tijekom idućeg vikenda u Beču na IV. europskom prvenstvu hrvatskih nacionalnih manjina. Odlični uspjesi na prethodnim natjecanjima našu reprezentaciju opravdano svrstavaju u red najozbiljnijih favorita za najviši plasman, pa smo zamolili izbornika *Marinka Poljakovića* za kraći razgovor na temu budućeg nastupa u glavnom gradu Austrije.

»Zahvaljujući našim dobrim rezultatima na prijašnjim velikim natjecanjima spadamo u red favorita za najviši plasman i mi ne bježimo od te uloge. Znamo našu kvalitetu, a uz odnos prema igranju u reprezentaciji, koji krasi sve naše igrače, vjerujem kako ćemo i ovoga puta zabilježiti rezultatski uspjeh. Istina, još uvijek nismo sigurni u nastup svih planiranih nogometaša zbog njihovih obveza prema klubovima u kojima nastupaju, a koji se nalaze u finišu prvenstvene sezone. Ipak, momčad koja otputuje u Beč dat će sve od sebe«, kaže izbornik reprezentacije Hrvata iz Vojvodine *Marinko Poljaković*.

EUROPSKO PRVENSTVO

Nogometni turnir IV. europskog prvenstva hrvatskih nacionalnih manjina okupit će deset momčadi koje su podijeljene u nekoliko skupina iz kojih će se najbolje plasirane ekipe boriti za šampionski naslov.

»Prema određenom raspore-

du igranja očekuje nas minimalno tri ili četiri susreta u dva dana, prvo u kvalifikacijskoj skupini, a potom i za konačni plasman. Utakmice će se igrati u trajanju 2 x 25 minuta, što znači dva susreta po danu i praktično dužina jednog susreta od 90 minuta. No, nije problem u igranju dva susreta. Manji je problem ukoliko ne igramo jedan susret za drugim, nego moramo nakon prvog pauzirati određeno vrijeme tijekom kojeg se momčad 'ohladi'. Ipak, u pitanju su iskusni nogometaši, navikli i na ovakve situacije.«

Na pitanje tko su glavni rivali i kako ocjenjuje snagu predstojećeg prvenstva, izbornik *Poljaković* odgovara:

»Prema našim saznanjima najveći rivali bi nam trebale biti momčadi Croatia iz Malmoa (Švedska) i Dynamo Dresden (Njemačka), no uvijek postoji mogućnost iznenađenja od strane neke druge momčadi i zato svakom susretu pristupamo s najvišom ozbiljnošću i respektom prema protivniku. Što se tiče ocjene snage ovoga natjecanja, vjerujem kako po kvaliteti nogometa i nogometaša koji će nastupiti ono ima objektivnu snagu trećeligaškog nogometa, što je za ovakvu vrstu turnira dosta jako«.

PRIPREME

Za ovo veliko natjecanje reprezentacija hrvatske manjine iz Vojvodine imala je samo dva ogledna okupljanja na prijateljskim susretima protiv Cibalie u

Vinkovcima i momčadi Baje u istoimenom susjednom mađarskom gradu.

»Nažalost, uvijek je tako i zbilja nemamo puno prilika okupiti standardne i potencijalne reprezentativce koji konkuriraju za prvu momčad. Odigrali smo dva susreta, protiv Cibalie (3-4) i Baje (3-8), ali ipak su u pitanju hrvatska prvoligaška i mađarska drugoligaška ekipa sa stotinama zajedničkih treninga i tridesetak utakmica u nogama samo u ovoj sezoni, dok smo se mi 'skupili' dva puta. Povrh toga, zbog obveza u matičnim klubovima nekoliko standardnih igrača se nije moglo odazvati pozivu za utakmicu u Baji, pa smo bili prinuđeni igrati u znatno promijenjenom sastavu. No, vjerujem kako ćemo za Beč biti mnogo kompletniji i jači«.

TAKTIKA

U prijašnjim nastupima reprezentacija Hrvata iz Vojvodine je često imala problema s neefikasnošću i mnoge susrete je dobivala minimalnim gol učinkom.

»Na prijašnjim smo natjecanjima imali širi odabir igrača u obrambenoj liniji, a suženi-ji popis napadača. Ovoga puta

je situacija posve drugačija, pa vjerujem kako ćemo konačno biti u prilici zaigrati mnogo ofenzivnije i nadasve efikasnije.

REPREZENTATIVNO OZRAČJE

Koordinator reprezentacije *Petar Kuntić* i izbornik *Marinko Poljaković* uvijek imaju prevashodnu zadaću napraviti dobru i kvalitetnu selekciju igrača koji će dostojno predstavljati hrvatsku nacionalnu manjinu u Srbiji i Vojvodini.

»Birajući nogometaše koji će odjenuti reprezentativnu majicu pokraj igračkih, rukovodimo se i njihovim ljudskim kvalitetama, te odnosom prema nastupu za reprezentaciju hrvatske manjine. Selektirani nogometaši to opravdavaju svojim ponašanjem na terenu i izvan njega, i velika kvaliteta naše momčadi ogleda se upravo u drugarstvu i jedinstvu koje vlada među nama. Također svaki nastup za određenu, osobito nacionalnu, reprezentaciju ima svoju težinu i respekt u očima drugih, ali i priliku za pokazivanje igračke kvalitete na međunarodnoj sceni«, zaključio je kraći razgovor izbornik nogometne reprezentacije Hrvata iz Vojvodine *Marinko Poljaković*.

POGLED S TRIBINA

Popis

Posljednji rok za objavu popisa igrača na koje izbornik Slaven Bilić računa tijekom Europskog nogometnog prvenstva u Poljskoj i Ukrajini bio je do 12 sati u utorak, 29. svibnja. Sat vremena kasnije bila je zakazana pressica na kojoj je javnosti obznanio svoju odluku, priopćivši imena 23 nogometaša za koje se, skupa sa svojim stručnim stožerom, odlučio. Velikih iznenađenja nije bilo, jedino je bio upitan zdravstveni status Dejana Lovrena, a nakon završnih testova ustanovljeno je kako neće biti u stanju izdržati sve napore koje iziskuje nastup na Euru 2012. Uz njega su se na popisu prekobrojnih našli još i pričuvni vratar Blažević, obrambeni igrač Vrsaljko i napadač Kalinić. Pa je, nakon svega, konačno poznato kako će za najbolji sastav u prvom susretu protiv Irske (10. lipnja 20,45 sati) konkurirati sljedeći nogometaši: Vratari: Stipe Pletikosa, Danijel Subašić, Ivan Kelava

Obrana: Jurica Buljat, Domagoj Vida, Vedran Ćorluka, Danijel Pranjić, Gordon Schildenfeld, Josip Šimunić, Ivan Strinić

Vezni red: Darijo Srna, Ivan Rakitić, Tomislav Dujmović, Luka Modrić, Ognjen Vukojević, Ivan Perišić, Niko Kranjčar, Ivo Iličević, Milan Badelj

Napadači: Nikica Jelavić, Ivica Olić, Eduardo da Silva, Marijo Mandžukić

Kako stvari stoje, realno i objektivno, ovo je popis najboljih hrvatskih nogometaša koji po svojoj kvaliteti i trenutačnoj formi zaslužuju majicu nogometne reprezentacije. Također, dobro je poznato kako se već zasigurno znaju imena nekolicine »sigurnjaka« kojima je »zacementirano« mjesto u startnoj postavi, poput vratara Pletikose, obrambenih igrača Ćorluka i Šimunića, veznjaka Srne i Modrića, te napadača Jelavića. Svi ostali su podložni raznim rotacijama koje se mogu dogoditi uslijed različitih vizija i taktičkih zamisli u susretima protiv suparnika u C skupini. Naravno, ukoliko zdravstveni bilten svih prijavljenih nogometaša za EP ne bude »ruiniran« nekim neočekivanim ozljedama. U svakom slučaju, popis objavljen 29. svibnja je, za sada, konačan i imena navedena 23 nogometaša ona su za koja će cijela nacija navijati tijekom lipanjskih euronogometnih dana u Poljskoj i Ukrajini.

D. P.

NOGOMET

Norveška – Hrvatska

Nakon pobjede protiv Estonije (3-1) u Puli, posljednju pravu provjeru pred nastup na EP-u u Poljskoj i Ukrajini hrvatska nogometna reprezentacija imat će u subotu, 2. lipnja, protiv Norveške. Izbornik Bilić imat će priliku testirati najbolju momčad s kojom namjerava započeti prvi nastup protiv Irske.

KOŠARKA

Cibona pvela 2-0

Pobjedom protiv Cedevite (82-64) u drugom susretu finala doigravanja za prvaka Hrvatske, košarkaši Cibone stigli su nadomak osvajanja šampionskog naslova. Za konačan uspjeh potrebna im je još jedna pobjeda.

TENIS

Čilić i Martić u drugom kolu

Najbolji hrvatski tenisač Marin Čilić i tenisačica Petra Martić jedini su od hrvatskih predstavnika na ovogodišnjem Roland Garrosu izborili plasman u drugo kolo. Čilić je na startu drugog Grand Slama sezone svladao Španjolca Munoz de la Navu (6-4, 6-4, 7-5), dok je Martić bila bolja od Nizozemke Krajicek (6-2, 7-5).

RUKOMET

Prvi put na Olimpijadi

Uspjehom na olimpijskom kvalifikacijskom turniru u Španjolskoj, hrvatske rukometašice izborile su prvi puta u svojoj povijesti plasman na Olimpijske igre, pa će Hrvatska biti jedna od rijetkih zemalja koja će u Londonu imati predstavnike u obje konkurencije. Odlučujuću pobjedu za put u London igračice Vladimira Canjuge izborile su pobjedom protiv domaćeg sastava Španjolske 23-22 u posljednjem susretu.

Temeljem članka 10. i članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04, 36/09) Gradska uprava, Tajništvo za lokalno ekonomski razvoj, gopsodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj - Trg slobode br. 1.

OBAVJEŠTAVA

Da je podnesen zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja Projekta: »Izgradnja bušenog bunara, poveznog cjevovoda, napojnog signalnog kabela u Starom Žedniku« čija se realizacija planira na katastarskoj parceli 2653/1 k.o. Žednik.

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta JKP »Vodovod i kanalizacija«, Subotica, Trg Lazara Nešića br.9., može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, II. kat, Stara gradska kuća, soba 226 u periodu od 1. 6. 2012. godine do 11. 6. 2012., u vremenu od 10 do 12h.

Zainteresovana tijela, organizacije i javnost u gore navedenom roku, ovom nadležnom tijelu mogu dostaviti svoje mišljenje o zahtjevu za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Izdajem poslovni prostor u Subotici veličine 240 m² (radionica/skladište 100 m², 2 ureda 56 m² i 4 prazne prostorije za maloprodaju ili usluge) u Ulici Ivana Ivanića br. 33 (iz Braće Radića). Tel.: 069 754 202.

U Subotici na Radijalcu izdajem jednokrevetnu namještenu sobu s upotrebom kupaonice, CG CATV, za učenika-cu studenta-cu nepušača. Tel.: 024-558227 ili 061-1979116.

Izdajem u Novom Sadu, kod Master centra dvosoban namješten stan, 56 četvornih metara, I. kat. Cijena 150 eura, plus depozit. Tel.: 064 3486975

Izdajem poslovni prostor u Subotici veličine 240 m² (radionica/skladište 100 m², 2 ureda 56 m² i 4 prazne prostorije za maloprodaju ili usluge) u Ulici Ivana Ivanića br. 33 (iz Braće Radića). Tel.: 069 754 202.

Torte i kolače pravim. POVOLJNO. Tel.: 024-527-499 i 064-18-39-591.

Prodajem sliku ulje na platnu hrvatskog slikara Ivana Čorka. Slika je stara 50-60 godina Tel.: 061-139-19-52.

Prodajem ulje lavande, pomaže kod problema s: bakterijom esherihije coli, bronhijalne astme glavobolje. Tel.: 064-29-42-338.

U najljepšem dijelu Kertvaroša u Subotici 800 m od Gradske kuće prodaje se dio obiteljske kuće cca 60 m spremno za adaptaciju za 15.500 eura. Tel.: 063-8838747 i 024-572-875.

Kupio bih vjetrenjaču za 12V.=750W. Može nekompletna ili neispravna. Tel.: 061 691 92 37.

U Subotici, na Radijalcu, izdajem jednokrevetnu namještenu sobu s upotrebom kupaonice, CG, CATV. Za učenika ili učenicu, studenta, nepušača. Tel.: 024 558 227 ili 061 19 79 116.

Izdajem dvosoban namješten stan u Zagrebu (Folnegovićevo naselje), 3 kreveta, plinsko grijanje, blizina tramvajske stanice. Cijena: 300 eura. Tel.: 00381 63 8820654 (Srbija) ili 00385 91 1770000 i 00385 98 819437 (Hrvatska).

Prodajem zbirke zadataka za pripremu državne mature za hrvatski, engleski, matematiku, fiziku, kemiju i biologiju. Tel.: 063 8820654.

Tražim mlađu žensku osobu koja nije u radnom odnosu za poslove u kući. Tjedno dva puta po par sati. Tel.: 024 520 764. Zvati od 12 do 14 sati.

Povoljno prodajem 80 knjiga iz kompleta »Pet stoljeća hrvatske književnosti«. Tel.: 024/542-754.

Prodajem petosobnu kuću na kat u centru Kertvaroša, može za 2 obitelji, od čvrstog materijala izgrađena 1966.-1968., gradsko grijanje, voda, trofazna struja, parket, cca 200-200 m², plac cca 500 m². Tel.: 024-545-901.

Čamci od belog slavonskog hrasta, po vašim ili mojim dimenzijama, prijevoz po dogovoru. Petar Okrugić, Morović. Tel.: 064-3467056; www.okrugic-camci.co.rs

Primila bih u svojoj kući u Bačkoj Topoli dvije ili tri osobe za izdržavanje; primam i nepokretne. Plaćanje po dogovoru. Tel.: 069-177-17-99.

Pakrac – na prodaju odmah useljiva obiteljska kuća – dvokatnica površine oko 280 m² sa svim priključcima. Dokumentacija o vlasništvu uredna. Tel.: 00 381 62 788 932.

Prodajem kvalitetan bolnički električni krevet i toaletnu stolicu u odličnom stanju. Tel.: 062 890 16 44.

Izdajem poslovni prostor u Subotici, 54m², strogi centar, pješačka zona, ulični deo 10 m, sve u staklu. Tel.: 063 516-300.

Prodajem: proso, zob, kombajn Zmaj 780 u odličnom stanju, peč za centralno grijanje na čvrsto gorivo, novi »smederevac« i električni štednjak s polovinom na plin. Tel.: 064-2281100.

Prodaje se kuća na Makovoj sedmici sa svim sporednim prostorijama i zidanim bazenom u dvorišnom dijelu, dimenzija: 7 x 4 m i placem od 3 motike, s mogućom zamjenom za odgovarajući stan i doplatu. Tel.: 063/538-639.

Prodajem sliku ulje na platnu slikara Gustava Matkovića, Portret djevojčice s psom. Povoljno. Tel.: 061-4338-102.

Prodaje se garažno mesto u centralnoj garaži na Radijalcu. Tel.: 064/288-72-13

Prihvatila bih čuvanje i održavanje stambene zgrade na užem i širem području grada Subotice, uz plaćanje svih režijskih i komunalnih troškova, bez plaćanja zakupnine. Tel.: 064/121-85-48.

Izdajem jednosoban komforan namješten stan – studentima ili mladom bračnom paru u Novom Sadu – blizu sportskog centra na Klisi! Tel.: 063/718-90-33.

Prodajem sliku ulje na platnu slikara Gustava Matkovića. Portret djevojčice s psom. Cijena 500 eura. Tel.: 061-4338-102.

Izdajem kompletno opremljen dvosoban apartman s četiri ležaja, čajnom kuhinjom, kupaonicom, velikom terasom i parkirnim mjestom 150 m od plaže, u Kraljevici na hrvatskom primorju. Tel.: 00381 63/7400209.

Prodajem potpuno novu motornu prskalicu STIHL SR 420. Cijena po dogovoru. Tel.: 064/4088979 ili 063/7246417.

Izdajem jednosoban namješten stan kod Vatrosgasa i VTŠ, pogodan za studente ili radnike. Tel.: 024-562-512 i 064-1485229.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priložen kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važit će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Preplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara
☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 40 EURA
☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
 Ulica i broj: _____
 Mjesto i zemlja: _____
 Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- * **Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje**
- * **Inozemstvo: 10 eura godišnje**

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUBRS 22
 VOJVOĐANSKA BANKA
 AD MS FIL. SUBOTICA
 IBAN: RS35355000000200292421
 NIU Hrvatska riječ,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
 NIU »Hrvatska riječ«,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II,
 24000 Subotica
 Uplatu izvršiti na broj žiro računa
 355-1023208-69

SINIŠA MIHALJEV, GLAZBENIK IZ SONTE

Glazba je njegov život

Na javnim nastupima folklornoga ansambla i tamburaškoga sastava Kulturno prosvjetne zajednice Hrvata »Šokadija« iz Sonte pozornost gledatelja najviše plijeni glazbenik osebujna lika, ni mlad ni star, glazbenik koji je negdje na sredokraći između mladosti i iskustva, čovjek koji, kako kažu, povezuje mirnoću djedova s eksplozivnošću unuka. Riječ je o *Aljoši Mihaljevu*, tridesetpetogodišnjaku s iskustvom oca i razdraganošću djeteta. Na javnim nastupima često zna iznenaditi gledatelje. Tako je bilo i na prvoj javnoj izvedbi pjesme *Božane Vidaković* »Vojvodino«. Pjesmu koja se duboko urezala u srca svih koji su je ikada čuli, Aljoša je obojio veličanstvenim, tugaljivim zvukom svoje violine, dao joj je upravo notu koja je, uz grleni glas autorice, natjerala publici toplinu u srca i suze u oči. Rado i zapjeva, a za potrebe »Šokadijinih« folkloraca zasvira i frulu i samicu i... nema glazbala koje nije svladao u najkraćem roku.

Srce i duša tamburaškoga sastava KPZH »Šokadija«, Aljoša Mihaljev, rođen je u Somboru 1977. godine. »Glazbom sam opsjednut otkad znam za sebe. Prva i najdraža igračka bila mi je tamburica kupljena na vašaru. Nisam se odvajao od nje ni danju, ni noću. Prvo pravo glazbalo, očeva tambura, dopalo mi je šaka već u šestoj godini. Otac *Milovan* bio je dobar tamburaš, svirao je s ekipom iz svoje generacije. Valjda sam povukao njegove gene, dobar sam sluhist poput njega, a kroz godine glazbene

škole naučio sam i ono što je njemu nedostajalo. To društvo s notama od malih nogu presudno je utjecalo na moje životno opredjeljenje. Istina, moji snovi kretali su se isključivo u vodama profesionalne glazbe, no život me je usmjerio na drugu stranu, u kulturni amaterizam«, kaže Aljoša. Od prvog razreda osnovne škole roditelji su ga paralelno upisali i u nižu glazbenu školu »Petar Konjović« u Somboru, gdje je osnove glazbe učio dvije godine. U treću su ga zbog preseljenja u Sontu upisali u Apatin, u glazbenu školu »Stevan Hristić«, odsjek violine. U međuvremenu, od 5. razreda je u OŠ »Ivan Goran Kovačić« počeo i s učenjem tambure kod nastavnika *Andrije Adina*, koji je tada vodio školski tamburaški orkestar. Bio je i tu među najboljima, pa je na inzistiranje svojih mentora iz Apatina upisao Srednju muzičku školu u Subotici. »Pored violine, paralelno sam učio i klavir. Onako mlad, mislio sam da su mi se ostvarili svi životni snovi. Mislio sam da je sav svijet moj, da ću cijeloga života raditi ono što volim. No, sudbina nije htjela tako. Obiteljski materijalni status bio je nepremostiva prepreka, pa sam zbog nemogućnosti roditelja da mi plaćaju stanarinu u Subotici teška srca napustio školu. Tada sam se osjećao poput mornara kojem su sve lađe potonule«, s malom dozom tuge priča Aljoša. No, sudbina ga je ipak ostavila na željenom putu.

Rastanak sa školom za Aljošu nije bio i rastanak sa glazbom. Okreće se folkloru. Prvi KUD u kojem se aktivirao kao glaz-

benik bio je OKUD »Ivo Lola Ribar« iz Sonte. Mlad, ambiciozan, nije se zadovoljavao radom u Sonti, svirao je, ali za honorare i u desetak drugih KUD-ova u bližoj i daljoj okolini. Osim svirke sve ga je više privlačio folklor. Životnim sazrijevanjem, sazrijevao je i stručno. Sve više su ga zanimali pučki običaji, sve više je sebe nalazio u tradicijskim vrijednostima. Nastavio je s izobrazbom u oblasti etnologije. »Iako su prošle idealne godine za učenje, nastavio sam s izobrazbom. Istina, puno toga sam naučio kroz praktičan rad, no mislim da će mi škola dati onu dimenziju koja je, pored prakse, neophodna za nekoga tko se namjerava profesionalno posvetiti onom što sada radim u oblasti kulturnoga amaterizma«, priča o svojim planovima Aljoša. Posljednja folkloriška stanica Aljoši je KPZH »Šokadija«. Kako kaže, u ovoj

instituciji pronašao je duševni mir kojega svih ovih godina nije imao. Istina, povremeno svira i za druge KUD-ove u okolini, ali isključivo za honorare. »U 'Šokadiji' sam konačno pronašao sebe. U ovoj instituciji radim amaterski, tu mi je srce. Aktivan sam u tamburaškom sastavu, ali i kao voditelj folklorne sekcije. Suradujem i s dramskom sekcijom. No, kako mi obitelj od nečega mora živjeti, a glazba je jedino što znam raditi, u više KUD-ova u okolini angažiran sam honorarno. Jedino u 'Šokadiji' radim amaterski, jer mi je u ovoj instituciji duša, a u duši mi je 'Šokadija'. Nadam se da ćemo raditi dugo i da ćemo svojim potomcima ostaviti neizbrisive tragove o našem bitku na ovim prostorima«, završava priču Aljoša i započinje vez svojih prstiju po žicama bas-prima.

I. Andrašić

Sve lipše od lipšega

Pri nekoliko dana bač-Iva i njegovi lipo podranili, pa na ajziban i u goste kod Stipe i Đule. Stipan ji dočeko na štacije, pa ji do salaša odno na karuca. Već nuz put vidi bač-Iva da kod njega baš ni sve kako triba. Još kad se skinijo š ajzibana pa se rukovali, spazijo je da njegov virni pajta pomalo duše kroz nos i nikako gleda u stranu. Do salaša su čutili. Njegovi na salašu se, ko pravi domaćini, od srca obradovali ko da jim je došo najveći rod. Gosti su oma morali posidat i probat novu dudovaču, a dok se nisu malo ispriporivali od zdravlja, dotle su žene pripravile i fruštuk. Cilo vrime Stipan bijo svaj ko na federa. Jide slabo, divani se silom. Nikoliko put ga je pito šta mu je, on samo odmane rukom i izdune fićok. Džabe Đula privrće očima, samo je popriko pogleda, pa po staromu. Stipan je, kanda, samo čeko da ostanu sami. Kad su bač-Ivina i Đula ošle, a Stipanova dica odvela cure da jim pokažu novu ždribad i telad, odjedamput je otvorijo dušu. »E, pajto moj virni, vo nikomu ne možem reč, ti ćeš mi, vada, jedini razumit. Eto, vada se sićaš da sam ja još u vojske divanijo da sam Bunjevac, al da sam se svud piso Rvat«, kaže i izdane ko da ga ništa jako teško pritiska. »Kako ne bi zno, pa i ja moji dada i mater i stari dada i majka i svi njevi unatrag smo oduvik Šokci, al se nikada ni imalo šta štodirat, svi smo se uvijek pisali Rvati. Vidim da će tako i moje cure, a vada će dat Bog i njeva dica«, kaže mu bač-Iva, a sve ga ništa grije oko srca. Tude se Stipan prikinijo, samo je počo škripat zubima, a bač-Iva bi se mogo zakunit i da mu je vidijo suzu u oku. »Vidiš, no što si reko za tvoju dicu, ja za moju ne možem. Eto, vada si već čo da imade nas Bunjevaca što se pišemo Rvati i ni što se i pišu Bunjevci, pa još i filtoziru da nisu uvijek bili ni naše vire, da su u nju unišli u novije vrime«, divani pokunjito Stipan. »Pa dobro, nisu jedini, u našu viru je u novije vrime unišlo puno nji što su u mlađi dana pazili da ni ne projdu nuz crkvu, a sad sad su uredno u prvi redova. I u crkvene odbore pounilazili«, kaže mu bač-Iva. »Ta nisam mislijo note. Mene je žo što su mi se dite i cura podilili, pa se danas više ni ne divanu. Svršili velike škole, radu, ne mož reč da nisu imućni, al svako ima samo po jedno dite. Kažu neće više ko kaki paori, no vu skupoću jedno je dosta. Sad, kad bi se ja i na moja tribovali radovat unučadima, mi imademo jida š dicama. On se latijo politike, prvo bijo u naše stare partije, pa bijo međ nima što su od dvi pravili jednu, a sad je u ve nove, opet od jedne napravili dvi. Dite će mu sad u prvi, upiso ga u škulu na rvackomu. A cura je, opet, ošla kod nikaki drugi, kod ni Bunjevaca što kažu da nisu Rvati i još ošla i odvela dite u njev KUD i još ga upisala u škulu na bunjevačkomu. Al pajto moj, nisam jim se nikada puto u njevo, samo mi se jako steškalo kad su zadnji put bili familijarno na salašu. Pokrndažali se oko politike, a dica jim se potukla, pa da vidiš - vaj nomu mater kockastu, naj vomu mater trofaznu. Moja Đula samo što se ni obeznanila, ni danas ne zna štaj to š njima, a bili su tako dobra i pametna dica dok nisu svršili škole«, reko je Stipan i puščo tešku, očinsku suzu. Ko nikada u životu, bač-Iva vaj put ni zno šta bi reko no to. I kad je tijo zinit, u grlu mu se zaglavila nikaka guka, pa je samo teško izudanijo i jako se zakašljlo. Stipa je čutijo i gleda u stranu, jedino se vrapci poplašili i odletili dalje.

Piše: Ivan Andrašić

U NEKOLIKO REDAKA

Lipanj

Stigao je i prvi ljetni mjesec. Lipanj. Mjesec koji je dobio ime po lipama koje u njemu cvatu.

Ali prethodna zima i mrazevi koji su surovo vladali ostavila je traga na mnogim lipama, pa je veliko pitanje hoće li mnoge od njih uopće procvasti. Vjerujemo da hoće, kao što vjerujemo kako je pred nama još jedno toplo ljetu. U to ne bi trebalo biti sumnje...

FOTO KUTAK

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

KVIZ

Ivan Benigar

Koje godine i gdje se rodio hrvatski povjesničar i filozof Ivan Benigar?

Gdje je stekao akademsku naobrazbu?

Koje godine odlazi u Latinsku Ameriku?

S kojim Indijancima je živio sve do konca života?

Kao vrstan poliglot koliko je govorio jezika?

Što je njegovo kapitalno djelo?

Kada i gdje je umro Ivan Benigar?

Rodio se 23. prosinca 1883. godine u Zagrebu
U Grazu i Pragu
1908. godine u Buenos Aires, a potom u Patagoniju
Mapuche i Araucanos
Petnaest
Rječnik Mapuche Indijanaca
Umro je 14. siječnja 1950. godine u Poi Pucón

VIGI

Kaže žena mužu:

- Idem kod susjede na pet minuta, a ti promiješaj ručak na svakih pola sata.

- Vjeruješ li ti u ljubav na prvi pogled? - upita Ivica svog prijatelja.

- Naravno. Zar vjeruješ da bih se oženio da sam svoju ženu dva puta pogledao!

- Ja sam bio vrlo napredno i pametno dijete. Prohoda sam s deset mjeseci - hvali se Perica.

- Ja sam bio još pametniji, mene su nosili do četvrte godine - odgovori mu Ivica.

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

ts tržnica AD
subotica

www.subotickatrznica.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

**KTC SUBOTICA :: SOMBOR ::
APATIN::SENTA :: BEČEJ
VIKEND AKCIJA *1.6 - 4.6.2012.***

**- ODGODA PLAĆANJA
ČEKOVIMA GRABANA DO 90 DANA**

I U VAŠEM GRADU OVOG VIKENDA SUPER PONUDA U KTC MARKETIMA

Skuša rinfuzno 1kg

Krumpir mladi 1kg

Jabuke 1kg

**Sok La Vita
jabuka - breskva 2L**

Brašno T-400 glatko 1Kg

219.90 din

52.90 din

59.90 din

105.90 din

43.50 din

Sol morska 1Kg

Tjestenina fida 250g

**Deterdžent za rublje Persil
Expert Compact 8 kg**

**Deterdžent za rublje Faks
Natural Sensitiv 3 kg**

Odstranjivač koštica

31.50 din

33.50 din

1.249.90 din

429.90 din

579.90 din

NOVO

PETAK - SUBOTA - NEDJELJA

Popust na svaku kupnju i 10. 11. 25. i 26. u mjesecu!

Popustu ne podliježe: duhanska roba, tisak, artikli iz robnih rezervi, akcijski artikli i artikli sa trajno niskim cijenama

-10%

BUDI SVOJ, IZABERI NASTAVU NA HRVATSKOME JEZIKU!

Nastavu na hrvatskome jeziku Vaše dijete možete upisati u sljedećim školama u Subotici:

OŠ „Ivan Milutinović“,
OŠ „Matko Vuković“ i
OŠ „Sveti Sava“,

kao i u školama u okolnim mjestima:

OŠ „Ivan Milutinović“ u Maloj Bosni,
OŠ „Matija Gubec“ u Tavankutu i
OŠ „Vladimir Nazor“ u Đurđinu.

U više vojvođanskih mjesta može se slušati predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, kako u osnovnim tako i u srednjim školama (Plavna, Vajska, Sonta, Monoštor, Srijemska Mitrovica, Žednik, Subotica).

Pomoć HNV-a

Tijekom školovanja Hrvatsko nacionalno vijeće bit će na usluzi s različitim programima pomoći:

- dobivanje besplatnih udžbenika
- osiguravanje školskoga pribora
- pomoć u prijevozu do škola
- sufinanciranje ljetovanja na Jadranskome moru i dr.

Za sve informacije možete nam se obratiti, a ondje će vas ljubazno dočekati:

Hrvatsko nacionalno vijeće

Preradovićeve 13

24000 Subotica

Tel.: +381 (0)24 554-623, +381 (0)24 553-795

Faks: +381 (0)24 554-623 E-mail: ured@hmv.org.rs

